ଓଡ଼ିଆ-ଭୂମିଜ

ଶବ୍ଦକୋଷ

ଜନଜାତି • ସଂସ୍କୃତି • ପ୍ରଗତି

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ପରିଷଦ, ମୟୁରଭଞ୍ଜ
ଯୋଜନା ଓ ସଂଯୋଜନ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଓଡ଼ିଆ-ଭୂମିଜ ଶବ୍ଦକୋଷ

ସଂକଳନ :

ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସର୍ଦ୍ଦାର
ଶ୍ରୀମତୀ ଲଳିତା ସର୍ଦ୍ଦାର
ଶ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧେଶ୍ୱର ମୁଣ୍ଡା
ଶ୍ରୀ ଗୁଲାପ ସିଂ ସର୍ଦ୍ଦାର

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ପରିଷଦ, ମୟୂରଭଂଜ
ଯୋଜନା ଓ ସଂଯୋଜନ ବିଭାଗ
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ଓଡିଆ- ଭୂମିଜ ଶବ୍ଦକୋଷ

ସଂକଳନ : ଶ୍ରୀ ମହେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ସର୍ଦ୍ଦାର
ଶ୍ରୀମତୀ ଲଳିତା ସର୍ଦ୍ଦାର
ଶ୍ରୀ ବୁଦ୍ଧେଶ୍ୱର ମୁଣ୍ଡା
ଶ୍ରୀ ଗୁଲାପ ସିଂ ସର୍ଦ୍ଦାର

ପ୍ରକାଶକ : ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ପରିଷଦ, ମୟୂରଭଂଜ
ଯୋଜନା ଓ ସଂଯୋଜନ ବିଭାଗ,
ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ : ନଭେମ୍ବର, ୨୦୧୮

ମୁଦ୍ରଣ : ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ପ୍ରଣୟନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ସଂସ୍ଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ODIA-BHUMIJA SABDAKOSH

Compilation : Sri Mahendra Nath Sardar
Smt. Lalita Sardar
Sri Bhudhheswar Munda
Sri Gulap Sing Sardar

Publisher : Special Development Council, Mayurbhanj,
Planning & Convergence Department,
Govt. of Odisha

First Edition : November, 2018

Printed at : Odisha State Bureau of Textbook Preparation and Production, Bhubaneswar

ମୁଖବନ୍ଧ

ଓଡ଼ିଶାରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଜନଜାତି ମାନଙ୍କର ସଂସ୍କୃତି ଖୁବ୍ ପ୍ରାଚୀନ । ସେମାନଙ୍କ ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା, ପୂଜା ପାର୍ବଣ, ଭାଷା, ଲୋକ ପରଂପରା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଖୁବ୍ ନିଆରା । ନିଜ ପରିବେଶ ଆଧାରିତ ଭାଷା-ସଂସ୍କୃତି-କଳା- ପାରଂପରିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ସହ ପ୍ରବାହମାନ । ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତ ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହି ମଧ ଏମାନଙ୍କ ସଂଗ୍ରାମ ଓ ସ୍ୱାଭିମାନ ଦେଖିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ବାହ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରଭାବ ଓ ବୈଦ୍ୟୁତିକ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା କ୍ଷୀପ୍ରତର ହେବା ଦ୍ୱାରା ସଂପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭାଷା- ସଂସ୍କୃତିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ତାଙ୍କ ପାରମ୍ପରିକ ସାମାଜିକ- ସାଂସ୍କୃତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏକ ଘଡିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି । ଜନଜାତି ସମାଜ ନିଜ ସଂସ୍କୃତି ପରିସରରୁ ବାହାରି ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତ ସହ ସାମିଲ ହେବା ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଭାଷା ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ମାଧ୍ୟମ । ଭାଷା ହେଉଛି ପରମ୍ପରା ଓ ପ୍ରଗତିର ଏକ ସଂଯୋଜକ ସେତୁ ବିକାଶକୁ ଯୋଡ଼ିବାର ମୁଖ୍ୟ ମାର୍ଗ । ନିଜ ଭାଷା ମାଧ୍ୟମରେ ବିକାଶର ଭାଷାକୁ ବୁଝି ପାରିଲେ ଜନଜାତିଙ୍କ ଉନ୍ନୟନର ମାର୍ଗ ପ୍ରଶସ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ଉନ୍ନୟନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନ୍ୟତମ ମୁଖ୍ୟ ଅଂଗ ହେଲା ଶିକ୍ଷା । ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଆଦ୍ୟ ସୋପାନରେ ଶିଶୁ ସହ ପରିଚିତ ହେବା ଅର୍ଥ ତା ଭାଷା ସହ ପରିଚିତ ହେବା । ଶିଶୁ ତା ଆଦ୍ୟ ବୟସରେ ମା'ର ଭାଷା ସହ ପରିଚିତ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ଶିଶୁର ମାତୃଭାଷା ସହ ନିଜକୁ ସାମିଲ କରାଇ ତାକୁ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହ ଯୋଡିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଥାଏ । ଶିଶୁ ତା' ଭାଷାରେ ତା ଜଗତକୁ, ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ତା ସଂସ୍କୃତି ସହ ପରିଚିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଶିଶୁକୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିବା ମାଧ୍ୟମରେ ଶିକ୍ଷାର ମାର୍ଗ ପ୍ରଶସ୍ତ କରିବା ଅର୍ଥ ଜନଜାତି ଭାଷା ଓ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଜାଣିବା ।

ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଭାଷାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ରଖି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ପରିଷଦ ଜନଜାତି ଅଂଚଳର ପ୍ରମୁଖ ୨୧ଗୋଟି ଭାଷା ଉପରେ ଦ୍ୱିଭାଷୀ ଶବ୍ଦକୋଷ ପ୍ରଣୟନ କରିଛି । ଏହା ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉପକ୍ରମ । ଜନଜାତି ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକର ଏକ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶବ୍ଦକୋଷ ପ୍ରଣୟନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହା କଲେ ଜନଜାତି ସଂସ୍କୃତିର ସଂରକ୍ଷଣ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିବ ।

ଜନଜାତି ଭାଷା ଗୁଡ଼ିକର ଆଂଚଳିକ ଭେଦ ରହିଛି । କେଉଁଠି ବଂଶ ଆଧାରରେ ତ କେଉଁଠି ଭୌଗୋଳିକ ଆଧାରରେ ଏହି ଭେଦ ଜଣାପଡ଼େ ।ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ସ୍ୱନିମିକ । ତେବେ ବସ୍ତୁ ସଂସ୍କୃତିରେ କିଛି ଆଗତ ଶବ୍ଦ ମଧ ଭାଷାକୁ ସଂକ୍ରମିତ କରିଥିବାରୁ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିବା ସ୍ୱଭାବିକ । ପ୍ରସଂଗକୁ ଜାଣିଲେ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ପାଇବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନ ଥାଏ ।ତେବେ ବିଭିନ୍ନ ଅଂଚଳର ଭାଷାକୁ ସ୍ଥାନୀତ କରିବା ସୀମିତ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ଭବପର ହେଉ ନଥିବାରୁ ସଂକଳିତ ଶବ୍ଦକୋଷ ମୟୂରଭଂଜ ଜିଲ୍ଲାର ଗୋରିମହିଷାଣି ଅଂଚଳର ଭାଷାକୁ ଆଧାର କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି ।

ଆମେ ଆଶା କରୁଛୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ **ଓଡ଼ିଆ - ଭୂମିଜ ଶବ୍ଦକୋଷ**କୁ ପାଠକେ ଉଦାରତାର ସହ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ ଦିଗରେ ଆମକୁ ସହଯୋଗ କରିବେ ବୋଲି ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ।

ଡା. ନନ୍ଦମଣି ମାର୍ଣ୍ଡି

ଅଧ୍ୟକ୍ଷ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଉନ୍ନୟନ ପରିଷଦ

ମୟୂରଭଂଜ

ଅ

ଅଲ୍ – ଲେଖା
ଅନଲ୍ – ଝୋଟି
ଅଲ୍ଅନଲ୍ – ଭୂମିଜଲିପି, ଭୂମିଜବର୍ଣ୍ଣମାଳା
ଅତେ – ଭୂଇଁ
ଅମନ୍ – ଗଜା ବାହାରିବା
ଅବର୍ – ଆଣ୍ଠୁ ମାଡ଼ି ବସିବା
ଅଜଃ – ମାଖିବା
ଅଗଂ – ବଜାଇବା(ମୁଖ ଦ୍ୱାରା)
ଅକତେ – କୁଆଡେ, କେଉଁଠିକୁ
ଅକତଦ୍ – କେଉଁଟା
ଅକସାଃ – କୁଆଡକୁ, କେଉଁଠିକୁ
ଅକରେ – କେଉଁଠାରେ
ଅଟାଂ – ଉଡିଯିବା
ଅପର୍ – ଟଣାଟଣି
ଅଜ୍ରା – ଅପରିଷ୍କାର
ଅକଏ – କିଏ
ଅମ୍ – ଦେବା
ଅଗମ୍ – ଗଭୀରତମ
ଅପମ୍ – ପରସ୍ପରକୁ ଦେବା
ଅଃ – ବାନ୍ତି ଲାଗିବା, ଉଳା
ଅଝା – ଗୁଣିଆ
ଅତା – ଜାକିବା
ଅଗ୍ୱାର – ଛାଣିବା
ଅଲଃ – ଲେଖିବା
ଅକଲେକା – କିପରି
ଅଟାଃ – ଢାଙ୍କୁଣି ଖୋଲିବା
ସୁବାଇଦି – ପାଖକୁ ନେବା
ଅଲେଦ୍ – ବାହାରିବା

ଅପେଲ୍ - ସୃଷ୍ଟି
ଅପରିଷ୍କାର - ଅପରିଷ୍କାର ଜାଗାରେ ମାଛି ବସନ୍ତି
ଆମ୍ - ତୁମେ
ଅକୟ୍ - କିଏ
ଅମ୍ - ଦେବା
ଅଗମ୍ - ଅଗମ ଦରେୟାରେ ଜାହାଜ ସେନତାନା
ଗଭୀର - ଗଭୀର ସମୁଦ୍ରରେ ଜାହାଜ ଯାଉଛି
ଅପମ୍ - ବାହାହିସିରକିନ ଅପମ୍ ଜାନା
ପରସ୍ପରକୁ ଦେବା - ପରସ୍ପରକୁ ଫୁଲମାଳ ଅର୍ପଣ କଲେ
ଅଝା - ଅଝା ରାଗିଢ୍ ପେ
ଗୁଣିଆ - ଗୁଣିଆକୁ ଡାକ
ଅତା - ବିଲାଇ ଯିଢ୍ କାଟୟାକେଢ୍ ଅତା କିଜିଢ୍ଆ
ଜାକିବା - ବିଲେଇଟା ମୂଷାକୁ ଜାକି ପକାଇଲା
ଅୱାର - ଦୁଃଖଆକାନ୍ ହଳକ ଅୱାର କମ୍ ।
ଉଦ୍ଧାର କରିବା - ଦୁଃଖୀ ଦରିଦ୍ରକୁ ଉଦ୍ଧାର କର ।
ଅଲଃ - ଅଲଃ ପଳାଓ୍ୱ ଯାନରେ ବୁଦ୍ଧି ଚେଦଃଆ ।
ଲେଖିବା ପଢିବା - ପଢିଲେ ଲେଖିଲେ ବୁଦ୍ଧି ଆସେ ।
ଅକଲେକା - ଅକଲେକାମ୍ କାଜିତାଃ ଆ
କେମିତି - କେମିତି କହୁଛ ।
ଅଲେଦ୍ - ଗାପା ଚିମ୍ତାଃ ବାଲା ବୁନ୍ ଆଲେଦ ତାନା ।
ବାହାରିବା - କାଲି କେତେବେଳେ ବାହାରିବା ।

ଆ

ଆଦିମ୍ - ଆଦିମ୍ ଯୁଗରେନ୍ ହଳକ ସେନ୍ଦ୍ରା କେନ ।
ପୂର୍ବ - ପୂର୍ବ କାଳର ଲୋକମାନେ ଶିକାର କରୁଥିଲେ ।
ଆଃ - ଆଃ ସାରଦ ଆବୁଆଃ ।
ଧନୁ - ଧନୁ ଶର ଆମରି ।
ଆମ୍ - ଆମ୍ ଆକାମ୍ ସେନତାନା ?
ତୁମେ - ତୁମେ କୁଆଡେ ଯାଉଛ ?

ଆଇ୍	–	ଆଇ୍ ଦ ପୋଲିସ କାନାଇ୍
ସିଏ	–	ସିଏ ପୋଲିସ ଅଟନ୍ତି ।
ଆବେନ୍	–	ଆବେନ୍ ହିଙ୍ଗୁଃ ବେନ୍
ଆପଣ	–	ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।
ଆଦେର	–	ବାକ୍ସା ତେଦ୍ ଅଲାଃ ଆଦେର୍ ତାମ୍
ଭିତରେ ପୁରାଇବା	–	ବାକ୍ସଟିକୁ ଘରେ ପୁରାଇ ଦିଅ ।
ଆଦେଇ୍	–	ଆଦେଇ୍ ହଳ ହାଟ୍‌କ ସେନ୍‌ଜାନା
କେତେକ	–	କେତେକ ଲୋକ ହାଟକୁ ଗଲେ ।
ଆଣେଇ୍	–	ମାଡି ଆଣେଇ୍ ତାମ୍
ଘୋଡେଇବା	–	ଭାତ ଘୋଡେଇ ଦିଅ
ଆଦ୍	–	ଇଞ୍ଜା ହାଲିୟା ଜିଇ୍ ଆଦ୍ ଜାନାଇ୍
ହଜିବା	–	ମୋ ବଳଦଟି ହଜିଗଲା ।
ଆଦ୍‌ୱା	–	ଆଦ୍‌ୱା ଚାଉଲି କିରିଞ୍ଜ ଆଗୁଇ୍‌ଏ
ଅରୁଆ	–	ଅରୁଆ ଚାଉଳ କିଣି ଆଣ ।
ଆଟ୍‌କିର୍	–	କୁମ୍ବୁଲୁକ ମେରମ୍ ଜିଇ୍‌କେ ଅଟ୍‌କିର୍ କିଜିଃଆ ।
ନେଇପଳାଇବା	–	ଚୋରମାନେ ଛେଳିଟିକୁ ନେଇ ପଳାଇଲେ ।
ଆକ୍ରିଂ	–	କାସି ଜିଇ୍ ଆକ୍ରିଂ ତାଇ୍‌ଏ ।
ବିକ୍ରି	–	ଖାସିଟିକୁ ବିକ୍ରି କରିଦିଅ ।
ଆଞ୍ଜଲି	–	ମଦ୍ ଆଞ୍ଜଲି ଚାଉଲି ଆମେମେ ।
ଅଞ୍ଜଳି	–	ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଚାଉଳ ଦିଅ ।
ଆତା	–	ଆଲେ ଅଲାଃରେ ବୁଜାଲେ ଆତାଇ୍‌ଆ ।
ଭାଜିବା	–	ଆମ ଘରେ ମୁଢି ଭଜା ହୁଏ ।
ଆତାର୍	–	ଅଲାଃ ଆତାର ଜାନା ।
ପୋଡିବା	–	ଘରଟି ପୋଡି ଗଲା
ଆଁଶ୍	–	ଆବେନ ଟାୟରେ ବିଜାଞ୍ଜ ଆଁଶ ମେନାଃଆ ।
ଆଶା	–	ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ମୋର ବହୁତ ଆଶା ଅଛି ।
ଆପେ	–	ଆପେ ଅକାପେ ସେନ୍‌ତାନା ।
ତୁମେ ମାନେ	–	ତୁମେ ମାନେ କୁଆଡେ ଯାଉଛ ।

ଆପେଇ୍	-	ଇଞ୍ଜକେ ଆପେଇ ଟାକା ଆମାଞ୍ଜ୍ ମେ ।
ତିନି	-	ମୋତେ ତିନି ଟଙ୍କା ଦିଅ ।
ଆରାଣ୍	-	ଆରାଣ ଆଉକାତେ ହାଲିୟା କିନ୍ ଜଲା କିନ୍ନେ ।
କୁଆଳି	-	କୁଆଳି ଆଣି ବଳଦକୁ ଯୋଚି ଦିଅ ।
ଆତିଞ୍ଜ୍	-	ଉରିଇ୍ କ୍ ଆତିଞ୍ଜ୍ ତାନା ।
ଚରିବା	-	ଗୋରୁ ଗୁଡିକ ଚରୁଛନ୍ତି ।
ଆବୁ	-	ଆବୁ ଜତହଜ ଅଲଃ ବାଖୁଲ ବୁ ସେନଃଆ ।
ଆମ୍ଭେମାନେ	-	ଆମ୍ଭେମାନେ ସମସ୍ତେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବା ।
ଆଚାକା	-	ଆଚାକା ଗାମା ହିଜ୍ଜାନା ।
ହଠାତ୍	-	ହଠାତ୍ ବର୍ଷା ଆସିଲା ।
ଆଜମ୍	-	ମାଞ୍ଜ ହନେ ଜିଇ୍କେ ମାଡିଇ୍ ଆଜମ୍ ତାଜିଆ ।
ଖୁଆଇବା	-	ମା ଛୁଆକୁ ଭାତ ଖୁଆଉଛି ।
ଆତମ୍	-	ପାପୀ ହଳ ଟାୟାତେ ଆତମ୍ ଏନ୍ନେ।
ଦୁରେଇଯିବା	-	ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକ ଠାରୁ ଦୁରେଇ ରୁହ ।
ଆରିଲ୍	-	ତିସିଞ୍ଜ ଗାମା ଲୋଃ ଆରିଲ ହିଁଇ୍ ଉୟୁଃକେଆ ।
କୁଆପଥର	-	ଆଜି ବର୍ଷା ସହିତ କୁଆପଥର ପଡିଲା ।
ଆରିଦ୍	-	ଆରିଦ୍ ଆକାଆମ୍‌ଚି ଜାପିଦ୍ ଆକାଆମ୍ ।
ଚାହିଁବା	-	ଚାହିଁଛ ନା ଆଖି ବୁଜିଛ ।
ଆପିର	-	ଚେଣେ ଜିଇ୍ଏଇ୍ ଆପିର ଜାନା ।
ଉଡିବା	-	ଚଢେଇଟି ଉଡିଗଲା ।
ଆବ୍	-	ଦାରୁ ଡାଲରେ ଚେଣେ ଜିଇ୍ଏଇ୍ ଆବ୍ ଆକାନା ।
ବସିବା	-	ଗଛ ଡାଳରେ ଚଢେଇଟି ବସିଛି ।
ଆୟାର	-	ତାୟମ ହଳକ ଆୟାର ଜାନା ।
ଆଗେଇବା	-	ପଛ ଲୋକ ଆଗେଇ ଗଲେ ।
ଆକାଲ	-	ନେକାଲମ୍ ହିଁଇ୍ ଆକାଲ୍ କେଆଃ ।
ମରୁଡି	-	ଏ ବର୍ଷ ମରୁଡି ହେଲା ।
ଆଣାଦି	-	ଆଣାଦି ଦ ମୁଜାଦ୍ ସୁଗ୍ରୁମ୍ ପାଇଟି କାନା ।
ବିବାହ	-	ବିବାହ ଏକ ମାଙ୍ଗଳିକ କାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।
ଆଲାଂ	-	ଆଲାଂ ବାର ହଳ ଅଲଃ ଆଲାଂ ।

ଦୁଇଜଣ - ଆମେ ଦୁଇଜଣ ପାଠ ପଢ଼ିବା ।
ଆଲାଂ - ଆଲାଂତେ ସିବିଲ ଏତହଃଆ ।
ଜିଭ - ଜିଭରେ ସ୍ୱାଦ ବାରି ହୁଏ ।
ଆସେନ - ହନେଢିଞ୍ଚ୍ କେ ଗଟାଇ୍ ଆସେନ୍ କିଜିଇ୍ଆ ।
ବୁଲେଇବା - ଛୁଆଟିକୁ ଚାରିଆଡେ ବୁଲେଇଲେ ।
ଆଶ୍ରା - ଆଶ୍ରା ଲାଗେଦ ଅଳାଃ କ ବାଇ କେଆଃ ।
ଆଶ୍ରୟ - ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ଘରଟିଏ ତିଆରି କଲେ ।
ଆକାୟ ସାତିଞ୍ଜ - ହାସୁ ହଳଞ୍ଜିଇ୍କ ଆକାୟ ସାତିଞ୍ଜ କିଜିଇ୍ଆ ।
ହରକତ୍ - ରୋଗିଟିକୁ ହଇରାଣ ହରକତ୍ କରିଦେଲେ ।
ଆମାବାସିୟା - ତିସିଞ୍ଜ ଆମାବାସିୟା ନିଦା ।
ଅମାବାସ୍ୟା - ଆଜି ଅମାବାସ୍ୟା ରାତି ।

ଇ

ଇପିଲ - ସିରମାରେ ଇପିଲ କ ନେଲଃ ତାନା ।
ତାରା - ଆକାଶରେ ତାରା ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି ।
ଇସିନ - କାଦାଲ୍ ଇସିନ୍ ସାସାଂଗେ ନେଲଃଆ ।
ପାଚିଲା - ପାଚିଲା କଦଳୀ ହଳଦିଆ ଦେଖାଯାଏ ।
ଇମିନ - ଇଞ୍ଜାଃ ମାମୁଁ ଅଳାଃ ଇମିନ୍ ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜା ।
ବହୁତ - ମୋ ମାମୁଁ ଘର ବହୁତ ଦୂର ।
ଇଞ୍ଜାଃ - ଇଞ୍ଜାଃ ଗାଡି ମେନାଃଆ ।
ମୋର - ମୋର ଗାଡ଼ି ଅଛି ।
ଇନିଇ୍ - ଇନିଜ ଦ ଅକୟ କାନାଇ୍
ସିଏ - ସିଏ କିଏ ?
ଇଦି - ଇଦି କେଆଇ୍ ।
ନେବା - ନେଇଗଲା
ଇତିଲ - କାସେ ଜିଇ୍ଏଇ୍ ଇତିଲାକାନା ।
ଚର୍ବି - ଖାସିଟି ର ଚର୍ବି ହୋଇଛି ।
ଇବିଲ - ଇମିନ ଇବିଲ ବାହା ଉୟୁଃ ଆକାନା ।
ବହଳ - ବହୁତ ବହଳିଆ ଫୁଲ ପଡିଛି ।

ଇଟାଃ	–	ହନେ ଜିନ୍‌କେ ଇଟାଃ କିଜିଇଆ ।
ଟିମୁଟିବା	-	ଛୁଆଟିକୁ ଟିମୁଟି ଦେଲା ।
ଇଞ୍ଜ	-	ଇଞ୍ଜ ଦ କାଞ୍ଜ ସେନଃଆ ।
ମୁଁ	-	ମୁଁ ଯିବି ନାହିଁ ।
ଇକିର	–	ପୁଖୁରୀ ଦାଃ ବିଜାଞ୍ଜ ଇକିର ଗେୟା ।
ଗଭୀର	-	ପୋଖରୀ ପାଣି ବହୁତ ଗଭୀର ।
ଇଦିକ୍‌ମେ	–	ଭଲି ଇଦିକ୍‌ମେ ।
ନେଇଯାଅ	-	ଆମ୍ଭ ନେଇଯାଅ ।
ଇର୍	–	ବାବା କ ଇର୍‌ତାନା ।
କାଟିବା	-	ଧାନ କାଟୁଛନ୍ତି ।
ଇନା	–	ଇନା ଦ କାଞ୍ଜ ଅମ୍ ଦାଲିୟା ।
ତାହା	-	ତାହା ଦେଇ ପାରିବି ନାହିଁ ।
ଇଡି	-	ଇଡି ତେଦ୍ ମଟକ୍ ଆକାନ ।
ଗୋଇଠି	-	ଗୋଇଠି ମଟକି ଯାଇଛି ।
ଇନିଦ	-	ଇନିଦ ଏନଟାୟରେ ମେନାଃଆ
ସେହି ଯେ	-	ସେଇ ଯେ ସେଇଠି ଅଛି ।
ଇମାଃଗେ	–	ଇମାଃଗେ ଆମାଞ୍ଜ ମେ ।
ସେତିକି	-	ସେତିକି ଦିଅ ।
ଇଦିଞ୍ଜମେ	–	ଇଞ୍ଜକେ ଇଦିଞ୍ଜମେ ।
ନେଇଯିବା	-	ମୋତେ ନେଇ ଯାଅ ।
ଇଲଗୁ	–	ହନେ ଜିଇ୍ ସାରାଖନ୍ ଏଇ୍ ଇଲଗୁ ତାଜିଞ୍ଜ ।
ଟିଡେଇବା	-	ଛୁଆଟି ସବୁବେଳେ ଟିଡଉଛି ।
ଇଟ୍‌କା	–	ଇଟକା ବିଜାଞ୍ଜ ବାବାତାଃଆ ।
ବାଇଡଙ୍କ	-	ବାଇଡଙ୍କ ବହୁତ କୁଣ୍ଡେଇ ହୁଏ ।
ଇଲାଦ୍	–	ଭଣ୍ଡୁ ଚାଟୁ ତେଦ୍ ଇଲାଦ୍ ତାମ୍ ।
ତାଳିମାରିବା	-	କଣା ହାଣ୍ଡିଟାକୁ ତାଳି ମାରିଦିଅ ।

ଊ

ଉବ୍ – ଜିଲିଙ୍ଗା ଉବ୍ ଚେହେଁରା ନେଲାଃଆ ।
ବାଳ - ଲମ୍ବା ବାଳ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଏ ।
ଉଦ୍ – ବିଙ୍ଗା ଜିଜ୍ ଚକେଜ୍ ଉଦ୍‌କେଜିଆ ।
ଗିଳିବା - ସାପଟି ବେଙ୍ଗକୁ ଗିଳିଦେଲା ।
ଉକ୍ – ଭୂମିଜ କଓ୍ବାଃ ଉକ୍ ମେନାଃଆ ।
ଶାସନ - ଭୂମିଜ ମାନଙ୍କର ଶାସନ ଅଛି
ଉଦ୍ – ଗାମା କେଦ୍‌ରେ ଉଦ୍ ଅମନଃଆ ।
ଛତୁ - ବର୍ଷା ହେଲେ ଛତୁ ଫୁଟେ ।
ଉଟା – ସେତାଃ ଯାନା ଉଟାନ୍ ପେ ।
ଉଠିବା - ସକାଳ ହେଲା ଉଠି ପଡ ।
ଉମ୍ବୁଲ – ଦାରୁ ଉମ୍ବୁଲ୍‌ରେକ ଦୁବ୍ ଆକାନା ।
ଛାଇ - ଗଛ ଛାଇରେ ବସିଛନ୍ତି ।
ଉମ – ସେତାଃରେ ଉମ୍ ହିଜୁଃମେ ।
ଗାଧୋଇବା - ସକାଳେ ଗାଧୋଇ ଆସ ।
ଉଲି – ଦାରୁରେ ଉଲି ଇସିନାକାନା ।
ଆମ୍ବ - ଗଛରେ ଆମ୍ବ ପାଚିଛି ।
ଉକୁ – ଉକୁ ଉକୁ ବୁନ୍ ଉନୁଃଆ ।
ଲୁଚିବା - ଲୁଚକାଳି ଖେଳିବା ।
ଉକା – ଉକାରେଙ୍ଗା ଏଣେ ଯାକାନା ।
କହୁଣୀ - କହୁଣୀରେ ଘା ହୋଇଛି ।
ଉଦୁର – ଇଙ୍ଗାକେ ଆଲମ ଉଦୁର ବାଲାଙ୍ଗା ।
ଠେଲିବା - ମୋତେ ଠେଲା ପେଲା କର ନାହିଁ ।
ଉରୁମ – ଆମକେ କାଙ୍ଗା ଉରୁମ ଦାଲିୟାମ୍ ତାନା ।
ଚିହ୍ନିବା - ତୁମକୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହିଁ ।
ଉଲୁଳ – ତିସିଙ୍ଗା କ ବଙ୍ଗା ଉଲୁଳ କେଆଃ ।
ଆରମ୍ଭ - ଆଜି ପୂଜା ଆରମ୍ଭ କଲେ ।
ଉଙ୍ଗୁଦ - କାମଣି କ ବିଲରେକ ଉଙ୍ଗୁଦ୍ ଆକାନା ।
ନଇବା – ମୁଲିଆଣିମାନେ ବିଲରେ ନଇଁଛନ୍ତି ।

ଉଲୁ	–	ଦେୟାରେ ଉଲୁ ଅଲେଦ ଆକାନ୍ ।
ବଥ	–	ପିଠିରେ ବଥ ବାହାରିଛି ।
ଉଟ୍‌କାଲ	–	ଦିରି ଉଟକାଲ କାତେ କାଟ୍ କମ୍ ବୁ ସାବ୍ କଣ୍ଡା ।
ଓଲଟାଇବା	–	ପଥର ଓଲଟାଇ କଙ୍କଡା ଧରିବା ।
ଉଲା	–	ପୁରାଃ ଜମ୍ କାତେ ଆଲମ୍ ଉଲାଇଆ ।
ବାନ୍ତି କରିବା	–	ଅଧିକା ଖାଇ ବାନ୍ତି କର ନାହିଁ ।
ଉସକାଉ	–	ଆଇକେ ଆଲମ ଉସକାଉଇଇଆ ।
ଉସକାଇବା	–	ତାକୁ ଉସକାଅ ନାହିଁ।
ଉନୁଃ	–	ହନକ କ ଚିଣ୍ଡୁକ ଉନୁଃ ତାନା ।
ଖେଳିବା	–	ପିଲାମାନେ ବଲ ଖେଳୁଛନ୍ତି ।
ଉମୁତାଃ	–	ଆମ୍ ମେମ ହିଇ୍ ଜାନ ଦ ଉମତାଃ ବାଲା ଉମ୍ ସାଃଏଞ୍ଜା ସେନଲେନା ।
ସେତିକି ବେଳେ	–	ତୁମେ ଯେତେବେଳେ ଆସିଲ ସେତିକି ବେଳେ ଗାଧୋଇ ଯାଇଥିଲି ।

ଏ

ଏଲା	–	ଆମ ଏଲା ହିଜୁଃ ମେ ।
ଆସ	–	ତୁମେ ଆସ ।
ଏଲାଦା	–	ଏଲାଦା ହିଜୁଃବେନ ।
ଆସନ୍ତୁନା	–	ଆପଣ ଆସନ୍ତୁନା ।
ଏରା	–	ଏରା ଜିଇ୍ଏଇ୍ ହିଜତାନା ।
ସ୍ତ୍ରୀ	–	ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଆସୁଛି ।
ଏରାକ	–	ଏରା କ କ ହିଜ୍ ତାନା ।
ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ	–	ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ଆସୁଛନ୍ତି ।
ଏତ	–	ଏତ କେଆଃମ ତ ।
ଜାଣିବା	–	ଜାଣିଗଲ ତ ।
ଏତ ଆନାମ୍	–	ଏତ ଆନାମ ଚି ?
ଜାଣିଛ କି	–	ଜାଣିଗଲ କି ?
ଏନ୍‌କା	–	ଠିକ୍ ଏନ୍‌କାଗେ ନେଲଃ ତାନା ।
ସେହିପରି	–	ଠିକ୍ ସେହିପରି ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଏଟାଃ	–	ଏଟାଃ ଏଟାଃ ହାତ୍ତୁରେନ୍ କ ମେନାଃ କଆ ।
ଅଲଗା	-	ଅଲଗା ଅଲଗା ଗାଁର ଅଛନ୍ତି ।
ଏଟାଃ	-	ଏଟାଃ ଲେକାନ ହଳକ ମେନାଃ କଓ୍ବା ।
ଅନ୍ୟ	-	ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ।
ଏଟାଃ	–	ଏଟାଃ ଏଟାଃ ଜାଏଗାରେନକ ହିଜ୍‌ଲେନା ।
ଭିନ୍ନ	-	ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଆସିଥିଲେ ।
ଏସେଲ୍	–	କୁଲିହନେ ଜିଲ୍ ନେଲଜମ୍ ଦ ଏସେଲ୍ ଗେୟା
ଗୋରା	–	ଝିଅଟି ଦେଖିବାକୁ ଗୋରା ।
ଏଦେଲେ	–	ଏଦେଲ ବାହା ରାଙ୍ଗା ଗେୟା ।
ଶିମିଳି	-	ଶିମିଳି ଫୁଲ ନାଲି ।
ଏନ୍‌ରେ	–	ଏନ୍ରେ ମେନାଃଆ
ସେହିଠାରେ	-	ସେହିଠାରେ ଅଛି ।
ଏକ୍‌ଲା	–	ଏକଲା ରେ ମହିଜ୍‌ଜାନା
ଏକାକୀ	–	ଏକୁଟିଆ ଆସିଗଲ ।
ଏତଆନାଞ୍ଜ	-	ଇଞ୍ଜଏତ ଆନାଞ୍ଜ ଅକାପେ ସେନତାନା ।
ମୁଁ ଜାଣିଛି	-	ମୁଁ ଜାଣିଛି ତୁମେ କୁଆଡେ ଯାଉଛ ।
ଏସେଦ୍	-	ଇଞ୍ଜକେ ଆଲମ୍ ଏସେଦ୍ ବାଜାଞ୍ଜା ।
ଅଟକାଇବା	-	ମୋତେ ଅଟକାଅ ନାହିଁ ।
ଏଣେଁ	–	ଜାଟାରେଞ୍ଜ ଏଣେଁୟାକାନା ।
ଘା	-	ଗୋଡରେ ଘା ହୋଇଛି ।
ଏଗ	–	ଏଗ ଅକାମ୍ ସେନଜାନା ।
ସମ୍ବୋଧନ	-	ଆହେ କୁଆଡେ ଗଲ ।
ଏଟ୍‌କେ-ଟଣେ	–	ବିଜାଞ୍ଜ ଏଟକଏଟଣେରେଞ୍ଜ ଉୟୁଃଜାନା ।
ସମସ୍ୟା	-	ବହୁତ ସମସ୍ୟାରେ ପଡିଗଲି ।

କ

କଳା	-	କୁଳି କଳା ଜତ ସମାନ ଅଧିକାର ।
ପୁରୁଷ	-	ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର ।

କକର	–	କକରାଃ ମେଦ୍ ଦ ମାରାଂ ମାରାଂଆ ।
ପେଚା	–	ପେଚା ର ଅକ୍ଷି ବଡ ବଡ ।
କଆଃ	–	କଆଃ ଏଜ୍ ରାଃ କେଆ ।
କୁଆ	–	କୁଆ ରାବିଲା ।
କାଟା	–	ମେରମାଃ ଉପୁନିଆ କାଟା ମେନାଃଆ ।
ଗୋଡ	–	ଛେଳିର ଚାରିଟା ଗୋଡ ଅଛି ।
କାକ୍ଲା	–	କାକ୍ଲା ରଂଏଜ୍ ବଦଲେୟା ।
ଏଣ୍ଡୁଅ	–	ଏଣ୍ଡୁଅ ରଙ୍ଗ ବଦଳାଏ ।
କାଲ୍ଗି	–	ସେକାମ ତେ କାଲିଗି କ ବାଇଆ ।
ଖୋଲି	–	ପତ୍ରରେ ଖଲି ତିଆରି ହୁଏ ।
କିଲି	–	ଆପେୟା ଚିକାନ୍ କିଲି ।
ଗୋତ୍ର	–	ତମର ଗୋତ୍ର କଣ ?
କିରିଞ୍ଜ୍	–	ହାଟ୍ ଆତେ ଉତୁ ଚାକଣା କ କିରିଞ୍ଜ୍ ଆଗୁଜ୍ଏ ।
କିଣିବା	–	ହାଟରୁ ପରିବାପତ୍ର କିଣି ଆଣ ।
କୁଲାମ୍	–	ବରତେ କୁଲାମ୍ ଥର ଥରାଓ ଯାନା ।
ଛାତି	–	ଭୟରେ ଛାତି ଥରିଲା ।
କୁପୁଲ	–	ଝାର୍‌ଖଣ୍ଡାତେ କୁପୁଲ କ ହିଜ୍ ଆକାନାକ
ବନ୍ଧୁ	–	ଝାରଖଣ୍ଡରୁ ବନ୍ଧୁ ଆସିଛନ୍ତି ।
କୁଇଲି	–	ସେକାମ୍ ଗାଜାଳରେ କୁଇଲି କୁହୁ କୁହୁକ୍ ରାଃତାଦ୍ଆ ।
କୋଇଲି	–	ପତ୍ର ଗହଳରେ କୋଇଲି କୁହୁ କୁହୁ ଗାଉଛି ।

ଗ

ଗନେଲ୍	–	ଗନେଲ୍ କ ଲେଖାଇ୍ ପେ ।
ସଂଖ୍ୟା	–	ସଂଖ୍ୟା ଗୁଡିକ ଗଣ ।
ଗନମ୍	–	ନେ ହାଲିୟା-ହାଃ ଚିମ୍ଃ ଗନମ୍ ।
ଦାମ୍	–	ଏଇ ବଳଦଟିର ଦାମ୍ କେତେ ?
ଗସ	–	ଗାମା କା ତେ ଦାରୁକ ଗସ ଜାନା ।
ଝାଉଁଳିବା	–	ବର୍ଷା ବିନା ଗଛ ସବୁ ଝାଉଁଳି ଗଲା ।

ଗଦ୍ - ବଙ୍ଗା ଲାଗେଦ୍ ବାହାବୁ ଗଦେୟା ।
ତୋଳିବା - ପୂଜା ପାଇଁ ଫୁଲ ତୋଳିବା ।
ଗଣ୍ - ଚିଆ ରେୟାଃ ଏମ୍ ଗଁଣାକାଜିଞ୍ଜା ।
ପଛରେ - କ'ଣ ପାଇଁ ମୋ ପଛରେ ଆସୁଛ ।
ଗାମା - ତିସିଞ୍ଜ ମଦ ଆଛ୍‌ଲାଇ୍ ଗାମା କେଆଃ ।
ବର୍ଷା - ଆଜି ଅସରାଏ ବର୍ଷା ହେଲା ।
ଗାପା - ଗାପା ମାମୁଁ ଅଳାଃ ଲାଂ ସେନଃଆ ।
ଆସନ୍ତା କାଲି - ଆସନ୍ତା କାଲି ମାମୁ ଘରକୁ ଯିବା ।
ଗତାଃ - ଦେୟା ଗତାଃ ତାଞ୍ଜେ ।
କୁଣ୍ଡେଇବା - ପିଠି କୁଣ୍ଡେଇ ଦିଅ ।
ଗୁରିଜ - ଗୁରିଜ ଖତ୍ ଅମ୍ ଲେରେ ବାବା ବେଶ ହୁୟୁଃଆ ।
ଗୋବର - ଗୋବରଖତ ଦେଲେ ଧାନ ଭଲ ହୁଏ ।
ଗୁପି - ମେରମ୍ ଗୁପିଞ୍ଜ ସେନ୍ ଲେନା ।
ଚରାଇବା - ଛେଳି ଚରାଇବାକୁ ଯାଇଥିଲି ।
ଗୁମାଣ - ଗୁମାଣ ତେଞ୍ଜ ଲୁମ୍ ଚାବାଯାନା ।
ଝାଳ ବୋହିବା - ଝାଳରେ ଭିଜିଗଲି ।
ଗେଲେ - ଆଲେୟାଃ ଗେଲେୟା ଗାଈ ମେନାଃ କଆ ।
ଦଶ - ଆମର ଦଶଟି ଗାଈ ଅଛନ୍ତି ।
ଗେଲେ - ବାବାକ ଗେଲେ ଉକ୍ଲୁଲ୍ ଯାନା ।
ଧାନ ଫୁଟିବା - ଧାନ ଫୁଟିବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ଚ

ଚକେ - ଗାଡ୍ଡୁରେ ଚକେ ମେନାଃ କଆ ।
ବେଙ୍ଗ - ଗଡିଆରେ ବେଙ୍ଗ ଅଛନ୍ତି ।
ଚପଲ୍ - ନେ ହାଳା ତେଦ୍ ଚପଲ୍ କାତେ ଲମେମେ ।
ଚୁଷିବା - ଏହି ଔଷଧଟି ଚୁଷି ଖାଆନ୍ତୁ ।
ଚାଙ୍‌ଲମ୍ - ହାଣ୍ଡୁ ଚାଙ୍‌ଲମ୍ ଜିଲିଜ୍ ଗେୟା ।
ଲାଙ୍ଗୁଡ - ମାଙ୍କଡ ଲାଙ୍ଗୁଡଟି ଲମ୍ୱା ।
ଚାଟୁ - ଚାଟୁରେ ରେଆଳ ଦାଃ ଲଗାଏମେ ।
ହାଣ୍ଡି - ହାଣ୍ଡିରେ ଥଣ୍ଡାପାଣି ରଖ ।

ଟାଣ୍ଡୁବ୍ - ପୁନୁଁଇରେ ଟାଣ୍ଡୁବ ଗୁଲାଇ ଗେଇ୍ ନେଲଃଆ ।
ଜହ୍ନ - ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଜହ୍ନ ଗୋଲ ଦେଖାଯାଏ ।
ଟାପୁଦ - ନେ କାଲମବାବା ବିଜାଞ୍ଜ ଟାପୁଦ ଜାନା ।
ଅଗାଡ଼ି - ଏ ବର୍ଷ ଧାନ ବହୁତ ଅଗାଡ଼ି ହେଲା ।
ଟିମିନ୍ - ଟିମିନ ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜ୍ ସେନଲେନାମ୍ ।
କେତେ - କେତେ ଦୂର ଯାଇଥିଲ ।
ଟିପୁଦ - ଚାଉଲି ମଦ୍ ଟିପୁଦ ଅମାଞ୍ଜେ ।
ମୁଠା - ଚାଉଳ ମୁଠାଏ ଦିଅ ।
ଟିମତାଃ - ଟିମତାଃ ଏମ୍ ହିଇ୍ ଲେନା ।
କେବେ - କେବେ ଆସିଥିଲ ।
ଟିୟା - ଟିୟାମ ପାଇଟି ତାନା ।
କ'ଣ - କ'ଣ କାମ କରୁଛ ।
ଟେଣେ - ଟେଣେ ଜିଇ୍ ଆପିର୍ ଯାନା ।
ଟଢେଇ - ଟଢେଇଟି ଉଡିଗଲା ।
ଟେହେଁରା - କୁଳିହନେ ଜିଇ୍ ବିଜାଞ୍ଜ ଟେହେଁରାଇ୍ ନେଲଃତାନା ।
ସୁନ୍ଦର - ଝିଅଟି ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ଦେଖା ଯାଉଛି ।

ଜ

ଜଜ - ଜଜ ଦକ ଆଚାରେୟା ।
ତେନ୍ତୁଳି - ତେନ୍ତୁଳି ଆଚାର କରାଯାଏ ।
ଜଲ୍ - ଜଲ୍ ପାୟରା କିନ୍ ଆପିର ଯାନା ।
ଯୋଡି - ପାରା ଯୋଡିକ ଉଡିଗଲେ ।
ଜଅ - ନେ କାଲମ ବିଜାଞ୍ଜ ଉଲି ଜଅ ଆକାନା ।
ଫଳ - ଏ ବର୍ଷ ବହୁତ ଆମ୍ବ ଫଳିଛି ।
ଜମ - ଟିଆମ ଜମେୟା ?
ଖାଇବା - କ'ଣ ଖାଇବ ?
ଜଃ - ଅଲାଃ କ ଜଃ ସାଫାତାପେ ।
ଝାଡୁମାରିବା - ଘର ଗୁଡା ଝାଡୁମାରି ସଫା କରି ଦିଅ ।
ଜନଃ - ଜନଃ ତେଇ୍ ଆଗୁଇ୍ଏ ।
ଛାଞ୍ଚୁଣୀ - ଛାଞ୍ଚୁଣୀଟା ଆଣ ।

ଜତ	-	ଜତ ଲେକାନ୍ ଦାରୁ ମେନାଃଆ ।
ସମାସ୍ତ	-	ସମାସ୍ତ ପ୍ରକାର ଗଛ ଅଛି ।
ଜତନ	-	ଦାରୁ ରଖ୍ୱା କାତେ ବୁନ୍ ଜତନେୟା
ଜତ୍ନ	-	ଗଛ ଲଗାଇ ଯତ୍ନ କରିବା ।
ଜଗାଓ	-	ବାକ୍ସାତେଦ୍ ଜଗାଓ ତାମ ।
ରଖିବା	-	ବାକ୍ସଟିକୁ ରଖିଦିଅ ।
ଜାନୁମ	-	ଅଲାଃ ସୁବାରେୟାଃ ଜାନୁମ ଦାରୁ ମାଃତାପେ ।
କଣ୍ଟା	-	ଘର ପାଖର କଣ୍ଟା ଗଛକୁ କାଟିଦିଅ ।
ଜାପିଦ	-	ବିଜାଞ୍ଜ ନିଦା ଜାନା ଜାପିଦ୍ କେଆଃକ ।
ନିଦେଇବା	–	ବହୁତ ରାତି ହେଲା ନିଦରେ ଶୋଇ ଗଲେ ।

ଟ

ଟଲମଲ	-	ଜୀବନ ଟଲମଲ ତାନା ।
ଟଳମଳ	-	ନଦୀବନ୍ଧଟା ଟଳମଳ ହେଉଛି ।
ଟଣ୍ଡମ	–	ନାମା ହୁଲୁକ ଟଣ୍ଡମ ତାମ୍ ।
ଗଣ୍ଠିଲି	-	ନୂଆ ଲୁଗା ଗୁଡାକୁ ଗଣ୍ଠିଲିରେ ବାନ୍ଧିଦିଅ ।
ଟପ୍	–	ଶିଶିତେଦ ଟପ ଲାଗାଓ ତାମ ।
ଠିପି	-	ଶିଶିରେ ଠିପି ଲଗେଇଦିଅ ।
ଟାଙ୍କ	-	ହେଲେମ ଜିନିଷରେ ଟାଙ୍କକ ଲଟେନା ।
ଜନ୍ଦା	-	ମିଠା ଜିନିଷରେ ଜନ୍ଦା ଲାଗନ୍ତି ।
ଟାକା	-	ଟାକା ପୁଇସା ଜତହଲଓ୍ଵାଃ ଦରକାର ।
ଟଙ୍କା	-	ଟଙ୍କା ପଇସା ସମାସ୍ତଙ୍କର ଦରକାର ।
ଟାଣ୍ଡି	-	ଅଲାଃ ସୁବାରେୟାଃ ଲାଟା ବୁଦାକ ମାଃ ଟାଣ୍ଡି ତାମ୍ ।
ସଫା କରିବା	-	ଘର ଚାରି ପାଖର ଲଟା ବୁଦାକୁ କାଟି ସଫା କରି ଦିଅ ।
ଟୁକୁବ୍	-	ବୁଡା ଜିଜ୍ ଟୁକୁବ୍ ଟୁକୁବ୍ ତେଜ ସେନତାଦ୍ଆ ।
ସାହାରା ବାଡି	-	ବୁଢାଟି ସାହାରା ବାଡି ଧରି ଚାଲୁଛି ।
ଟେସା	-	କପାଟ ତେଦ୍ ଟେସାତାମ ।
ଠେସା	-	କବାଟରେ ଠେସା ଲଗେଇଦିଅ ।
ଟେଣ୍ଡେର	-	ଆରସି ତେଦ୍ ଟେଣ୍ଡେର ତାମ୍ ।
ଡେରେଇବା	-	ଆଇନାଟି ଡେରେଇ ଦିଅ ।

ଡ

ଡଗର	-	ଆଦ୍ ହାଳିୟାଃ ଅକରେ ଡଗରେମ୍ ନାମ୍ କେଆଃ ।
ସନ୍ଧାନ	-	ହଳିଲା ବଳଦର କେଁଉଠି ସନ୍ଧାନ ପାଇଲ ?
ଡଙ୍କଲ	-	ଦାଃରେ ଶଲ ଡଙ୍କଲଃଆ ।
ଭାସିବା	-	ପାଣୀରେ ଶୋଲ ଭାସେ ।
ଡବଃ	-	କାକ୍ଲାଇ୍ ଡବଃ ତାଦ୍ଆ ।
ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇବା	-	ଏଣ୍ଡୁଅଟି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଉଛି ।
ଡାଣ୍ଡିଆ	-	ଆବେନାଃ ଆଣାଦିରେ ଅକୟ ଡାଣ୍ଡିଆ ଲେନା ।
ମଧ୍ୟସ୍ଥି	-	ତୁମ ବାହାଘରରେ କିଏ ମଧ୍ୟସ୍ଥି ଥିଲେ ।
ଡାଣ୍ଡେ	-	ଦୋଷି ହଳକକେ କ ଡାଣ୍ଡେ କଓ୍ବା ।
ଜୋରିମାନା	-	ଦୋଷୀ ମାନଙ୍କୁ ଜୋରିମାନା କରାଯାଏ ।
ଡାଟା	-	ହନେଙ୍ଗି ଜାଃ ବାରିୟା ଡାଟା ଅମନ୍ ଆକାନା ।
ଦାନ୍ତ	-	ଛୁଆଟିର ଦୁଇଟି ଦାନ୍ତ ଉଠିଛି ।
ଡାଣ୍ଡାଃ	-	ବୁଡା ହଳଙ୍ଗିଇ୍ ଡାଣ୍ଡାଃ ସାବ୍ କାତେଇ୍ ସେନତାଦ୍ଆ ।
ବାଡି	-	ବୁଢା ଲୋକଟି ବାଡି ଧରି ଚାଲୁଛି ।
ଡୁକୁ	-	ମଦ୍ ଡୁକୁ ଦାଃ
ଆଣ୍ଠୁ	-	ଆଣ୍ଠୁଏ ପାଣି ।
ଡୁଣ୍ଡୁ	-	ଡୁଣ୍ଡୁ ବିଞ୍ଜ ଜିଇ୍ ଚକେଇ୍ ଭଦ୍ ତାଦ୍ ଜିଇ୍ଆ ।
ଧଣ୍ଡସାପ	-	ଧଣ୍ଡସାପଟି ବେଙ୍ଗକୁ ଗିଳୁଛି ।
ଡାଙ୍ଗୁଆ	-	ଡାଙ୍ଗୁଆ କୁଳି ବଃରେ ସିନ୍ଦୁର କାକ ହରଃଏୟା ।
ଅବିବାହିତା	-	ଅବିବାହିତା ଝିଅ ମଥାରେ ସିନ୍ଦୁର ଲଗାନ୍ତି ନାହିଁ ।
ଡିହି	-	ବାର୍ ଜାୟଗାରେ ଅଳାଃ ଡିହି ମେନାଃଆ ।
ଘରବାରି	-	ଦୁଇ ଜାଗାରେ ଘରବାରି ଅଛି ।

ତ

ତନଲ୍	-	ତନଲ୍ ପଳହାଓ ଏପେ ।
ବହି	-	ବହି ପଢ଼ ।
ତଓ୍ବା	-	ତଓ୍ବା ନୁଲେରେ ପେଳେଇ୍ ହୁୟୁଃଆ ।
ଦୁଧ	-	ଦୁଧ ପିଇଲେ ବଳ ବଢେ ।

ତପା – ସେୟା ପଚା ଜିନିଷ୍କ ଅତେରେ ତପା ତାପେ ।
ପୋତିବା – ପଚା ସଢା ଜିନିଷକୁ ମାଟିରେ ପୋତି ଦିଅ ।
ତପଲ୍ – କୁଲଗିୟା ତପଲ୍ ଦ ଜନମ୍ ଜନମ୍ ।
ବନ୍ଧନ – ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀର ବନ୍ଧନ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଗ୍ରହଣୀୟ ।
ତରଇ୍ – ଚୁଲାରେ ତରଇ୍ ମେନାଃଆ ।
ପାଉଁଶ – ଚୁଲିରେ ପାଉଁଶ ଅଛି ।
ତାବେନ୍ – ତାବେନ୍ ଅଡଃ ଗୁଲ୍ ଜମ୍ଲେରେ ବେଶ ଆଦାୱ୍ଆ ।
ଚୁଡା – ଚୁଡା ଓ ଗୁଡ ଖାଇଲେ ଭଲ ଲାଗେ ।
ତାଙ୍ଗି – ଚାଣ୍ଡେ ହିଜୁଃମେ ତାଙ୍ଗିୟାକାଦ୍ ମେୟାଁଞ୍ଜ ।
ଅପେକ୍ଷା – ଶୀଘ୍ର ଆସ, ଅପେକ୍ଷା କରିଛି ।
ତାୟ – ଇଞ୍ଜ ତିସିଞ୍ଜ ଅଲାରେଞ୍ଜ ତାୟଃଆ ।
ରହିବା – ମୁଁ ଆଜି ଘରେ ରହିବି ।
ତାୟମ – ଆମ୍ ତାୟମ ତେ ଇଞ୍ଜଏଞ୍ଜ ସେନେୟା ।
ପଛରେ – ତୁମ ପଛରେ ମୁଁ ଚାଲିବି ।
ତାକେଇ୍ – ବସ ଗାଡି ତେଦ୍ ଦାରୁରେ ତାକେଇ୍ କାତେ ରାପୁଦ୍ ଜାନା ।
ଧକ୍କା – ବସ୍‌ଟି ଗଛରେ ଧକ୍କା ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା ।
ତାରାସିଙ୍ଗି – ତାରାସିଙ୍ଗିଇ୍ ଗାମା କେଆଃ ।
ଅପରାହ୍ନ – ଅପରାହ୍ନରେ ବର୍ଷା ହେଲା ।
ତାସାଦ୍ – ମୂଲିଆ ଜିଇ୍ ତାସାଦ ଏଇ୍ ଇରତାନା ।
ଘାସ – ମୂଲିଆଟି ଘାସ କାଟୁଛି ।
ତିକିନ୍ – ଅଲଃ ବାଖୁଲରେ ହନକ କେ ତିକିନ ମାଡିକ ଅମାକ ତାନା ।
ମଧ୍ୟାହ୍ନ – ସ୍କୁଲରେ ପିଲା ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଦିଆଯାଉଛି ।
ତିସିଞ୍ଜ – ତିସିଞ୍ଜ ଟିଆମ୍ ଟିକାତାନା ?
ଆଜି – ଆଜି କ'ଣ କରୁଛ ।
ତିରୁବ – ବଃ ତିରୁବ୍ କାତେଇ୍ ସେନ ଜାନା ।
ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇବା – ମୁଣ୍ଡ ନୁଆଇ ଚାଲି ଗଲା ।
ତୁଲ୍ – ହାମ୍ୟାଲ୍ ଜିନିଷ ଆଲମ୍ ତୁଲେୟା ।
ଟେକିବା – ଓଜନିଆ ଜିନିଷ ଟେକିବ ନାହିଁ ।

ତୁଲା	–	ଦୋକାନରେ ତୁଲା କାତେ କଆଖରିଞ୍ଜ ଏୟା ।
ନିକିତି	–	ଦୋକାନରେ ନିକତିରେ ଓଜନ କରି ବିକ୍ରି କରାଯାଏ ।
ତୁଲ	–	ତୁଲାଃ ଦେୟାରେ ଆପିୟା ଗାର ମେନାଃଆ
ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷା	–	ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୁଷା ପିଠିରେ ତିନୋଟି ଗାର ଅଛି ।
ତୁଞ୍ଜ	–	ସେନ୍ଦ୍ରାକ ସିଲାପ ଜିଙ୍କେ ତୁଞ୍ଜ କେ ଜିଙ୍ଆ ।
ବିନ୍ଧିବା	–	ଶିକାରୀ ମାନେ ହରିଣଟିକୁ ଶର ବିନ୍ଧିଲେ ।

ଦ

ଦଲା	–	ଦଲା ବୁ ସେନଃଆ ।
ଚାଲ	–	ଚାଲ ଯିବା ।
ଦଘା	–	ଦଘାତେ ମୁୟୁଁ ଜିଙ୍ ତଲିଙ୍ଏ ।
ପଘା	–	ବାଛୁରୀଟିକୁ ପଘାରେ ବାନ୍ଧିଦିଅ ।
ଦରେୟା	–	ଦରେୟା ଦାଃ ବୁଲୁଂଗେୟା ।
ସମୁଦ୍ର	–	ସମୁଦ୍ର ପାଣି ଲୁଣିଆ ।
ଦାପାଲ	–	ଦାଃ ଚାଟୁ ତେଦ୍ ଦାପାଲ ତାମ୍ ।
ଢାଙ୍କିବା	–	ପାଣି ହାଣ୍ଡିଟିକୁ ଢାଙ୍କି ଦିଅ ।
ଦାନାଂ	–	ଦାରୁ ଦାନାଂ ଆତେଇ୍ ନେଲକେନା ।
ଉହାଡ	–	ବାଘଟି ଗଛ ଉହାଡରୁ ଦେଖୁଥିଲା ।
ଦାରମ	–	କୁପୁଲ କ ବୁ ଦାରମ୍ କଓ୍ବା ।
ସ୍ୱାଗତ	–	ଅତିଥିଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିବା ।
ଦାରୁ	–	ଜ ଦାରୁବୁ ରଓ୍ବାଙ୍ଆ ।
ଗଛ	–	ଫଳ ଗଛ ଲଗାଇବା ।
ଦିରି	–	କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିର ଦ ଦିରିତେ ବାଇୟାକାନା ।
ପଥର	–	କୋଣାର୍କ ମନ୍ଦିରଟି ପଥରରେ ତିଆରି ହୋଇଛି ।
ଦିପିଲ	–	କୁଳି ଜିଙ୍ ଦାଃ କାଳସା ଦିପିଲ କାତେଜ ହିଙ୍ତାନା ।
ମୁଣ୍ଡେଇବା	–	ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ପାଣି କଳସ ମୁଣ୍ଡେଇଛି ।
ଦିଶୁମ	–	ଆବୁ ଦିଶୁମ ରେୟାଃ ନୁମୁ ଭାରତ ।
ଦେଶ	–	ଆମ ଦେଶର ନାମ ଭାରତ ।
ଦୁମୁର	–	ଦୁମୁର ରାସେ ହେଲେମ୍ ଗେୟା ।
ମହୁ	–	ମହୁରସ ମିଠା ଲାଗେ ।

ନ

ନନଲ୍	–	ନନଲ୍ ତେକ ଅଲେୟା ।
କଲମ	–	କଲମରେ ଲେଖା ଯାଏ ।
ନିଢେମ	–	କପାଟ ତେଦ ନିଢେମେ ।
ଖୋଲିବା	–	କବାଟ ଟା ଖୋଲିଦିଅ ।
ନଲାଦ୍	–	ନଲାଦ ଚାଟୁତେଦ୍ ହୁରାଂ ତାପେ ।
କାଳିଆ	–	କାଳିଆ ହଣ୍ଡିଟି ପିଙ୍ଗି ଦିଅ ।
ନାମ	–	ବୁରୁଆତେ ହାଳାମ ନାମ ଆଉକେଆ ।
ଖୋଜିବା	–	ଜଙ୍ଗଲରୁ ଔଷଧ ଖୋଜି ଆଣ ।
ନାମା	–	ବଙ୍ଗା ବୁରୁ ଦୁଲାଃ ନାମା ହୁଲୁ ହରଃଏମେ ।
ନୂଆ	–	ପୂଜାପାଠ ଦିନ ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି ।
ନାଲା	–	ପାଇଟି ଲେରେ ନାଲା ନାମଃଆ ।
ମଜୁରୀ	–	କାମ କଲେ ମଜୁରୀ ମିଳେ ।
ନାପାମ୍	–	ଇଞ୍ଜ କେ ସେତାଃରେ ନାପାମ୍ ଇଞ୍ଜାଏଁ ।
ସାକ୍ଷାତ	–	ମୋତେ ସକାଳେ ସାକ୍ଷାତ କର ।
ନାଆଲ	–	ନାଲତେକ ସିଜ୍ଆ ।
ଲଙ୍ଗଳ	–	ଲଙ୍ଗଳରେ ଚଷା ଯାଏ ।
ନାଇତେ	–	ଆମାଃ କାଜି ନାଇ୍ତେ ଯାନା ।
ସତରେ	–	ତୁମ କଥାଟି ସତ ହେଲା ।
ନିର	–	ହନକ ଗୋଡା ରେକ ନିରକେଆଃ ।
ଦୌଡିବା	–	ପିଲାମାନେ ପଡିଆରେ ଦୌଡିଲେ ।

ପ

ପୟଲା	–	ପୟଲା ତେ ବାବାକ ସଂଏୟା ।
ମାଣ	–	ମାଣରେ ଧାନ ମପାଯାଏ ।
ପରବ	–	ପରବରେ ନାମା ହୁଲୁକ ହରଃଏୟା ।
ପର୍ବ	–	ପର୍ବରେ ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧନ୍ତି ।
ପାରକମ୍	–	ପାରକମ୍ରେକ ଗିତିଜ୍ଆ ।
ଖଟ	–	ଖଟରେ ଶୁଅନ୍ତି ।

ପାୟରା – ଆଲେ ଅଳାଃରେ ଜତା ପାୟରା ମେନାଃକଆ ।
ପାରା – ଆମଘରେ ଲୋଟଣିପାରା ଅଛନ୍ତି ।
ପାଶେ – ହଳଜିଜ ପାଶେ କୁଣ୍ଡାରେକ ହାକା କିଜିଜ୍ଆ ।
ଫାଶି – ଲୋକଟିକୁ ଫାଶି ଖୁଣ୍ଟରେ ଝୁଲାଇ ଦେଲେ ।
ପାସିର – ଗାମାଦିନ କାଦମ ଦାଃ ପାସିରଃଆ ।
ଛିଟିକିବା – ବର୍ଷାଦିନେ କାଦୁଅ ପାଣି ଛିଟିକି ପଡେ ।
ପାରମ – ଡଙ୍ଗାରେ ଦୁବ୍ କାତେ ଗାଡାଲେ ପାରମ୍ ଜାନା ।
ପାରେଇଯିବା – ଡଙ୍ଗାରେ ବସି ନଦୀ ପାର ହେଲୁ ।
ପାଣ୍ଡୁ – ବୁଡା ଜାନ୍‌ରେ ଭବ୍ ପାଣ୍ଡୁଅଆଃ ।
ବୁଟି ପାଚିବା – ବୁଢା ହେଲେ ବୁଟି ପାଚିଯାଏ ।
ପାଟୁବ୍ – ହୟତେ ଦାରୁ ପାଟୁବ୍ ଜାନା ।
ଉପୁଡିଯିବା – ପବନରେ ଗଛଟି ଉପୁଡିଗଲା ।
ପିଠାଲୁ – ସିମ୍ ଏଙ୍ଗାଙ୍ ପିଠାଲୁ କେଆଃ ।
ଅଣ୍ଡା – ମାଇ କୁକୁଡାଟି ଅଣ୍ଡା ଦେଲା ।
ପିଣ୍ଡ୍ରି – ପିଣଗିରେ ହଳକ ଦୁବ୍ ଆକାନା ।
ପିଣ୍ଡା – ପିଣ୍ଡାରେ ଲୋକମାନେ ବସିଛନ୍ତି ।
ପୁଲୁଃ – ସେକାମ୍ ତେ ପୁଲୁଃ କ ବାଜ୍ଆ ।
ଚଉତି – ପତ୍ରରେ ଚଉତି ତିଆରି କରନ୍ତି ।
ପୁତାମ୍ – ଦାରୁ ଚେତାନ୍‌ରେ ପୁତାମ୍ ଏଙ୍ ରାଃତାନା ।
କପୋତ – ଗଛ ଉପରେ କପୋତଟି ରାବୁଛି ।
ପୁନୁଇ – ପୁନୁଇ ନିଦା ସିର୍ମା ପୁରଟା ନେଲାଃଆ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା – ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତିରେ ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ଦେଖାଯାଏ ।
ପୁନ୍‌କି – ପୁନକି ତେ ଜିଲୁକ ଗେଦେୟା ।
ପନକି – ପନକିରେ ମାଂସ କଟାଯାଏ ।
ପେରେଜ୍ – କାଳସାରେ ଦାଃ ପେରେଜ ଆକାନା ।
ଭର୍ତ୍ତି – କଳସରେ ପାଣି ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛି ।
ପେଳେଜ – ତଣ୍ଡା ନୁ ଲେରେ ପେଳେଜ ଆଦା ଆଃ ।
ଶକ୍ତି – କ୍ଷୀର ପିଇଲେ ଶକ୍ତି ବଢେ ।

ବ

ବଗ୍ଲାଃ	–	ବଗ୍ଲାଃକ ଆଡିଞ୍ଜ ଡାନା ।
ବଗ	–	ବଗ ଚରୁଛନ୍ତି ।
ବଟମ୍	–	ହାତୁ ମୁଡିରେ ବଟମ୍ ଦାରୁ ମେନାଃଆ ।
ବର	–	ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ବର ଗଛ ଅଛି ।
ବକମ	–	ବକମ୍ ଦାରୁତେ ଜଗନ୍ନାଥ ବଙ୍ଗାକ ବାଇକଓ୍ୱା ।
ମହାନିମ୍ବ	-	ମହାନିମ୍ବ ବୃକ୍ଷରେ ଜଗନ୍ନାଥ ମୂ[illegible] କରନ୍ତି ।
ବଗଳ ବଗଳ	–	ମାଡି ବଗଳ ବଗଳ ହଣ୍ଡେଦ୍ ଡାନା ।
ଭାତ ଫୁଟିବା	–	ଭାତ ଫୁଟୁଛି ।
ବଂଗା	–	ପୁରୀରେ ଯତ ବଙ୍ଗା ମେନାଃ କଓ୍ୱା
ଦେବା ଦେବୀ	-	ପୁରୀରେ ସମସ୍ତ ଦେବା ଦେବୀ ଅଛନ୍ତି ।
ବାକ୍ରା	–	ଆଲେୟାଃ ବାଳଗିରେ ବାକ୍ରା ଦାରୁ ମେନାଃଆ ।
ବରକୋଳି	-	ଆମ ବାଡିରେ ବରକୋଳି ଗଛ ଅଛି ।
ବାଜ୍ଟମ	–	ବାଜ୍ଟମ୍ତେ ପାରକମ୍ ବାୟାରକ ଭଙ୍ଗେଆ
ସବାଇ ଘାସ	-	ସବାଇ ଘାସରେ ଖଟ ଦଉଡି ତିଆରି ହୁଏ ।
ବାନଃଆ	–	ଦାରୁରେ ଜ ବାନଃଆ ।
ନାହିଁ	-	ଗଛରେ ଫଳ ନାହିଁ ।
ବସଃ	–	କାଟା ବସଃ ତାଞ୍ଜମେ ।
ଘସିବା	-	ଗୋଡ ଘସି ଦିଅ ।
ବାନା	–	ବାନାହାଃ ଜିଲିଜ ସାର୍ ସାର୍ ମେନାଃଆ ।
ଭାଲୁ	-	ଭାଲୁର ଲମ୍ବାନଖ ଅଛି ।
ବାରତି	–	ବାରତି ଡେଲ୍ ହାଁବୁଦ୍ କିଜିଲ୍ଆ
ଦୁଇହାତ	-	ଦୁଇ ହାତରେ ଜାବୁଡିଧରିଲା ।
ବାତି	–	ଯୁନା ବାତି ଜୁଣ୍ଡିଜ୍ଏଁ।
ଆଲୁଅ	-	ସନ୍ଧ୍ୟାହେଲା ଆଲୁଅ ଜାଳିଦିଅ ।
ବାକଃ	–	ଚେତାନରେ ଜ ମେନାଃଆ ବାକଃ ଉୟୁଏମ ।
ଆଂଶୀ /ଆଙ୍କୁଡ	-	ଉପରେ ଫଳ ଅଛି ଆଂଶୀ ଲଗାଇ ତୋଳିଆଣ ।
ବାଦାମ	-	ବାଦାମ ଆତା ଜମ୍ ବେଡେ ମଜା ।
ବାଦାମ	-	ବାଦାମ ଭଜା ଖାଇବାକୁ ମଜା ।

ବାଜାର	–	ବାଜରାତେ ହୁଲୁଟିଆଂକ କିରିଞ୍ଜେପେ ।
ବଜାର	–	ବଜାରରୁ ଲୁଗାପଟା କିଣି ଆଣ ।
ବାକ୍ସୁ	–	ନେଣାଂ ହଳଦ ବାକ୍ସ କ ହରଃ ଲେନା ।
ବଲ୍କଲ	-	ପୂର୍ବକାଳରେ ଲୋକମାନେ ବଳକଳ ପିନ୍ଧୁ ଥିଲେ ।
ବାଗ୍ଲୁ	–	ବାଗ୍ଲୁ ଚାଉଲି ଦ ବାଗ୍ଲା ଗେ ମାଡ଼ିହଆ ।
ବଗଳା /ବଗଡ଼ା	-	ବଗଳା / ବଗଡ଼ା ଚାଉଳରେ ବଗଡ଼ା ଭାତ ହୁଏ ।
ବାଟ୍କାର	–	ବାଟକାର ଦ ଦୁଆର ଦୁଆର କ ହନରା ।
ବାର ବୁଲା	-	ବାରବୁଲା ମାନେ ଦ୍ୱାର ଦ୍ୱାର ବୁଲନ୍ତି ।
ବାସି	–	ବାସି ପାଖାଳ ଦ ଜଜ ଗେୟା ।
ବାସି	-	ବାସି ପଖାଳ ଖଟା ଲାଗେ ।
ବାସ	–	ସେୟା ଗେ ବାସ୍ ତାନା ।
ଗନ୍ଧ	-	ପଚା ଦୁର୍ଗନ୍ଧ ହେଉଛି ।
ବାହା	–	ମାଲି ବାହା ବାସ ତାନା ।
ଫୁଲ	-	ମଲ୍ଲି ଫୁଲ ବାସ୍ନା ହେଉଛି ।
ବାନାମ	–	ଯୁଗି ବାନାମେଇ୍ ରୁତାଦ୍ଆ ।
କେନ୍ଦରା	-	ଯୋଗି କେନ୍ଦରା ବଜାଉଛି ।
ବେଙ୍ଗାଳ	-	ବାଳଗି ୟାତେ ବେଙ୍ଗାଳ ଗଦ୍ ଆଗୁଇ୍ ପେ ।
ବାଇଗଣ	-	ବାଡ଼ିରୁ ବାଇଗଣ ତୋଳି ଆଣ ।
ବେଲୁନ	-	ବେଲୁନ୍ ତେଇ୍ ପସାଃ ଜାନା ।
ବେଲୁନ୍	–	ବେଲୁନଟି ଫାଟି ଗଲା ।
ବାବୁ	–	ଆମାଃ ବାବୁ ଅକାଜ ସେନଜାନା ।
ବାପା	-	ତୁମ ବାପା କୁଆଡେ ଗଲେ ।
ବାଗାନ୍	-	ଆଲେୟାଃ ବାହା ବାଗାନ୍ ମେନାଃଆ ।
ବଗିଚା	-	ଆମର ଫୁଲ ବଗିଚା ଅଛି ।
ବାବା	-	ବାବା ହେର ଉଲ୍କୁଲ ଜାନା ।
ଧାନ	-	ଧାନ ବୁଣା ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।
ବାକୁଲ୍	-	ଆପେ ବାକୁଲ୍ ସାଃ ହନରଲେ ସେନଃ-ଆ ।
ଘର	-	ତୁମ ଘର ଆଡେ ବୁଲି ଯିବୁ ।

ବାଳଗି	–	ଆପେୟାଃ ବାଳଗିରେ ସୁଇତାମ ମେନାଃଆ ।
ବାଡି	–	ତୁମ ବାଡିରେ ପିଜୁଳି ଅଛି ।
ବିଦଧିରି	–	ଆଲେୟାଃ କୁଲି ଦୁଆରରେ ବିଦବିରି ମେନାଃଆ ।
ପଥର	–	ଆମ ଘର ସାମ୍ନାରେ ପଥର ପୋତା ଯାଇଛି ।
ବୁଗି	–	ଆଲେ ଯତ ହଳ ବୁଗିରେଗେ ମେନାଃ ଲେଆ ।
ଭଲ	–	ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛୁ ।
ବୁଡା	–	ବୁଡା ହଳ ଜିଜ କୁବୁଂ କୁବୁଂ ଏଜ୍ ସେନତାଦ୍ଆ ।
ବୁଢା	–	ବୁଢା ଲୋକଟି ନଇଁ ନଇଁ ଚାଲୁଛି ।
ବୁଲୁଃ	–	ବୁଲୁଃ ହଳ ଦ କାକ ବୁଝ୍ଓଆ ।
ମାତାଲ	–	ମାତାଲ ଲୋକ ମାନେ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ ।
ବୁରୁଃ	–	ବାହା ବୁରୁଃ ଆକାନା ।
କଢି	–	ଫୁଲ କଢି ହୋଇଛି ।
ବୁନୁମ୍	–	ହୁଡିଞ୍ଜ ନିଦିର୍ ମାରାଂ ବୁନୁମ୍ କ ବାଇ ଦାଲିୟା ।
ଭଇ ହୁଙ୍କା	–	ଭଇ ଛୋଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବଡ ଭଇ ହୁଙ୍କା ତିଆରି କରେ ।
ବୁଲୁଂ	–	ଭତୁରେ ବୁଲୁଂ ଅମେମେ ।
ଲୁଣ	–	ତରକାରୀରେ ଲୁଣ ଦିଅ ।
ବଲ୍	–	ବଲ୍ତେ ବାନ୍ଧିକ ବାଇଆ ।
କୁଟା ଦଉଡି	–	କୁଟା ଦଉଡିରେ ମୁଟୁଳା ତିଆରି କରାଯାଏ ।
ବାୟାର	–	ବାୟାର ତେଦ୍ ସିଦ୍ ଜାନା ।
ଦଉଡି	–	ଦଉଡିଟି ଛିଣ୍ଡିଗଲା ।
ବାରୁ	–	ବାରୁ ଜାଂ ଦକ ସୁନୁମୋୟା ।
କୁସୁମ ତେଲ	–	କୁସୁମ ମଞ୍ଜିରୁ ତେଲ କରନ୍ତି ।
ବାରୁ ସୁନୁମ	–	ବାରୁ ସୁନୁମ ଅଜଃ ଲଃ ରେ କାଟା କା ପସାଗଆଃ ।
କୁସୁମ ତେଲ	–	କୁସୁମ ତେଲ ମାଖିଲେ ଗୋଡ ଫାଟେ ନାହିଁ ।
ବାଲାୟା	–	ବାଲାୟା କିନ୍ ରାଜଟ୍ ତାନା ।
ଦୁଇ ସମୁଦି	–	ଦୁଇ ସମୁଦି କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହେଉଛନ୍ତି ।

ମ

ମଜ	–	ମଜ୍ ମେରମ୍ ଏଜ ଆତିଙ୍ଗ ତାନା ।
ଏକ	–	ଗୋଟିଏ ଛେଳି ଚରୁଛି ।

ମଗ୍ରା	–	ଦାଃ ଘାଇରେ ମଗ୍ରା ତେଦ ବସାଓ ତାମ୍ ।
ମୁଗୁରା	-	ପାଣି ଘାଇରେ ମୁଗୁରା ବସାଇ ଦିଅ
ମସଦ	-	ବାହାକ ମସଦ୍ ଚାବା ଜାନା ।
ମଉଳିବା/ଶୁଖିବା	-	ଫୁଲ ସବୁ ମଉଳି ଗଲା ।
ମଟଂ	–	ମଟଂରେ ଡାଟା ମେନାଃଆ ।
ପାଟି/ମୁହଁ	-	ମୁହଁରେ ଦାନ୍ତ ଅଛି ।
ମଲଂ	–	ମଲଂରେକ ଟିକିଲିନା ।
କପାଳ	–	କପାଳରେ ଟିକା ଲଗାନ୍ତି ।
ମାଞ୍ଜି	-	ଇଞାଃ ମାଞ୍ଜି ଆକାଇ୍ ସେନଜାନା ।
ମାଆ	-	ମୋ ମାଆ କୁଆଡେ ଗଲେ ।
ମାଦକମ୍	–	ମାଦ୍‌କମ୍ ଉୟୁଃ ଆକାନା ।
ମହୁଲ	–	ମହୁଲ ପଡିଛି ।
ମାଦଳ	–	ମାଦଳ ସାଡି ତାନା ।
ମଦଳ	-	ମାଦଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଛି ।
ମାଦ	-	ମାଦ୍‌ତେ ରତୁକ ବାଇ୍ଆ ।
ବାଉଁଶ	–	ବାଉଁଶରେ ବଇଁଶୀ ତିଆରି କରନ୍ତି ।
ମାନାଲ	–	ବାଲଗି ସାଃରେ ମାନାଲ ଜ ଆକାନ ।
ଝଟୁଆ / ଶିମ୍ବ	-	ବାଡି ପଟେ ଶିମ୍ବ ଫଳିଛି ।
ମାଠା	–	ମାଠାଆଲାଃଦ ଜଜ ଗେୟା ।
ମାଠା	-	ମାଠା ଶାଗ ଖଟା ଲାଗେ ।
ମାରାଂ	–	ବିଜାଞ୍ଜ ମାରାଂ ହାତିଇ୍ ହିଇ୍ଲେନା ।
ବଡ	-	ବହୁତ ବଡ ହାତଟିଏ ଆସିଥିଲା ।
ମାରାଃ	–	ମାରାଃ ଏଇ୍ ସୁସୁନ୍ ତାନା ।
ମୟୂର	-	ମୟୂର ନାଚୁଛି ।
ମାଢ଼ି	–	ମାଡିଞ୍ଜ ଜମ୍‌ତାନା ।
ଭାତ	-	ଭାତ ଖାଉଛି ।
ମାଦା	–	ମାଦାତେ ବଃ କ ହାସୁତାଜିଞା ।
ସର୍ଦ୍ଦି	-	ସର୍ଦ୍ଦିରେ ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟଥା ହେଉଛି ।

ମାନି	–	ମାନି ବାହା ଦ ସାସାଂଗେ ନେଲଃଆ ।
ସୋରିଷ	-	ସୋରିଷ ଫୁଲ ହଳଦିଆ ଦେଖାଯାଏ ।
ମାନ୍ତି	–	ଛତୁଆରେ ପରବ୍‌ଲେ ମାନ୍ତିଲ୍‌ଆ ।
ପାଳନ	-	ପଣାସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ପର୍ବ ପାଳନ କରୁ ।
ମାର୍ଙ୍ଗା	-	ପଲିଥିନ ତେଦ୍ ଢେଟେରେ ମାର୍ଙ୍ଗାଙ୍ଗାନା ।
ମସୁରୀ ଯିବା	-	ପଲିଥିନଟି ଖରାରେ ମସୁରୀ ଗଲା ।
ମାଃ	–	ବୁରୁ ଦାରୁ ଆଲପେ ମାଃ ଏୟା ।
କାଟିବା	-	ବଣର ଗଛକୁ କାଟିବା ନାହିଁ ।
ମାଁଙ୍ଗ୍	–	ମୁର୍ଗା ଦାରୁ ଦ ମାଁଙ୍ଗ୍ ଗେୟୋ ।
ମେଙ୍କ	-	ପିଆଶାଳ ଗଛ ମେଙ୍କ ହୁଏ ।
ମେଦ୍	–	କକର୍ ମେଦ୍ ଦ ମାରାଂ ମାରାଂଆ ।
ଆଖି	–	ପେଚାର ଆଖି ବଡ ବଡ ।
ମେଶା	–	ତଣ୍ଣା ଓଡଃ ଦାଃ ମେଶା ଓ୍ୱଆଃ ।
ମିଶିବା	-	କ୍ଷୀର ଓ ପାଣି ମିଶିଯାଏ ।
ମେରମ୍	–	ମେରମ୍‌କ ଆଡିଞ୍ଜ ତାନା ।
ଛେଳି	-	ଛେଳି ଗୁଡିକ ଚରୁଛନ୍ତି ।
ମେଣେଦ୍	-	ମେଣେଦ୍ ତେ ଦାତ୍‌ରମ୍, କାତୁ କ ବାୟୁଆ ।
ଲୁହା	-	ଲୁହାରେ ଦା, କଟୁରୀ ତିଆରି ହୁଏ ।
ମେନାଃଆ	-	ଚୁଆରେ ଦାଃ ମେନାଆ ।
ଅଛି	-	କୂଅରେ ପାଣି ଅଛି ।
ମେଦେର୍ ମେଦେର୍	–	ମେଦେର୍ ମେଦେର କ ବୁଲାକାନା ।
ଅଳ୍ପ ନିଶା	-	ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ନିଶା ହୋଇଛି ।

ର

ର	-	ଅଁଢରା ଜାଗାରେ ର କ ଦୁବଆ ।
ମାଛି	-	ଦୂଷିତ ଜାଗାରେ ମାଛି ବସନ୍ତି ।
ରଓ୍ୱା	-	ବାହା ଦାରୁ ବୁ ରାଓ୍ୱାଙ୍ ଆ ।
ଲଗାଇବା	-	ଫୁଲଗଛ ଲଗାଇବା ।

ରଲ୍	–	ହୁଲୁ ରଲ୍ ଢାନା ।
ଶୁଖିବା	–	ଲୁଗା ଶୁଖିଗଲା ।
ରାପୁଦ୍	–	କାଁଚ୍ ଗିଲାସ ତେଦ୍ ରାପୁଦ୍ ଢାନା ।
ଭାଙ୍ଗିବା	–	କାଚ ଗ୍ଲାସଟି ଭାଙ୍ଗି ଗଲା ।
ରାବାଂ	–	ବୁଢା ହଳ ଢିଜ୍ ରାବାଂ ତେଢ ଥରଥରା ଓ ତାନା ।
ଶୀତ	–	ବୁଢା ଲୋକଟି ଶୀତରେ ଥରୁଛି ।
ରାଃ	–	ଆମାଃ ବାବୁ କେ ରାଃ ଆଗୁଢ୍ଏ ।
ଡାକିବା	–	ତୁମ ବାପାଙ୍କୁ ଡାକି ଆଣ ।
ରାଢଟ୍	–	ବାଲାୟାକିନ ରାଢଟ୍ ଢାନା ।
କଥାବାର୍ତ୍ତା	–	ଦୁଇ ସମୁଦି କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲେ ।
ରାପାଃ	–	କଇଲା ତେ ଇଟା କ ରାପାଃଏୟା ।
ପୋଡିବା	–	କୋଇଲାରେ ଇଟା ପୋଡାଯାଏ ।
ରାଚେ	–	ରାଚେରେ ଅନଲେମେ ।
ଅଗଣା	–	ଅଗଣାରେ ଝୋଟି ଦିଅ ।
ରାବାଲ	–	ତୁଲାମ, ଦ ବିଢାଞ୍ଜ ରାବାଲା ।
ହାଲୁକା	–	ତୁଳା ବହୁତ ହାଲୁକା ।
ରାଲେଢ	–	ଚା ରାଲେଢଃଆ ଚାଣ୍ଡେ ନୁଢ୍ଏ ।
ଥଣ୍ଡା ହେବା	–	ଚା ଥଣ୍ଡା ହେବ ଶୀଘ୍ର ପିଇଦିଅ ।
ରାସ୍କା	–	ତିସିଞ୍ଜ ଆମ ଲାଗେଦ ରାସ୍କାରେୟାଃ ଦୁଲାଃ ।
ଆନନ୍ଦ	–	ଆଜି ତୁମ ପାଇଁ ଆନନ୍ଦର ଦିନ ।
ରିମ୍ବିଲ	–	ସିର୍ମାରେ ରିମ୍ବିଲ ନେଲଃ ତାନା ।
ମେଘ	–	ଆକାଶରେ ମେଘ ଦେଖା ଯାଉଛି ।

ଲ

ଲାଟା	–	କୁହୁରି ଲାଟା ହାକାନା ।
ଲଟା	–	କୁହୁରି ଲଟା ମାଡ଼ିଛି ।
ଲଣ୍ଡା	–	ବାନା ଲଣ୍ଡା ଇସିନେଢ୍ ଢମ ତାଦ୍ଆ ।
ଡିମିରି	–	ଭାଲୁ ପାଚିଲା ଡିମିରି ଖାଉଛି ।

ଲାଦ୍	–	ହଲଂ ତେ ଲାଦ୍ ବାୟୁଃଆ
ପିଠା	–	ଚୁନାରେ ପିଠା ତିଆରି ହୁଏ ।
ଲଟେ	–	ବଟମ୍ ଖିର ହୁଲୁରେ ଲଟେ ଯାନା ।
ଲାଗିବା	–	ବର କ୍ଷୀର ଲୁଗାରେ ଲାଗି ଗଲା ।
ଲାମାଃ ଲାଟା	–	ଲାମାଃ ଲାଟାରେ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଦୋଳି ଉନୁଃ କେନା ।
ଶିଆଳି ଲତା	–	ଶିଆଳି ଲତାରେ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ଦୋଳି ଖେଳୁ ଥିଲେ ।
ଲାଇ୍	–	ଲାଇ୍ ହାସୁ ତାଜିଞା ହାଲାଞ ଜମେୟା ।
ପେଟ	–	ପେଟ ବ୍ୟଥା ହେଉଛି ଔଷଧ ଖାଇବି ।
ଲାଡୁ	–	ରାସ୍କାତେ ହନକକେ ଲାଡୁଞ୍ ହାଟିଞ୍ଆଦ୍କଓ୍ୱା ।
ଲଡୁ	–	ଖୁସିରେ ଛୁଆ ମାନଙ୍କୁ ଲଡୁ ବାଣ୍ଟିଲି ।
ଲଲ	–	ଲଲ ମେଣେଦ୍ ତେକ କେରେଦ୍ କିଜିଦ୍ଆ ।
ତାତିଲା	–	ତାତିଲା ଲୁହାରେ ଚେଙ୍କ ଦେଲେ ।
ଲାକ୍ତି	–	ଲାକ୍ତି ବାଲା ଟାକା ପୁଇସା ଖର୍ଚ୍ଚାଇ୍ଏ ।
ଦରକାର	–	ଦରକାର ସମୟରେ ଟଙ୍କା ପଇସା ଖର୍ଚ୍ଚକର ।
ଲିପି	–	ଲିପିଜିଜ ବାହାରେଜ୍ ଆବ୍ ଆକାନା ।
ପ୍ରଜାପତି	–	ପ୍ରଜାପତଟି ଫୁଲରେ ବସିଛି ।
ଲିମୁଦ୍	–	ହଲଜିଜ କେ ଲିମୁଦ କାତେ କ ଗଜ୍କେ ଜିଆ ।
ଗଳାରେ ଚାପିଧରିବା	–	ଲୋକଟିକୁ ଗଳାଚିପି ମାରିଦେଲେ ।
ଲୁତୁର	–	କୁଲାଇ ଲୁତୁର ମାରାଂ ଗୋୟା ।
କାନ	–	ଠେକୁଆର କାନବଡ ।
ଲୁମ	–	ଗାମାତେଞ ଲୁମ ଜାନା ।
ଭିଜିବା	–	ବର୍ଷାରେ ଭିଜି ଗଲି ।
ଲୁତୁର	–	ଗାମାତେ ହାସା ଲୁତୁରାଃଆ
ବତୁରିବା	–	ବର୍ଷାରେ ମାଟି ବତୁରି ଯାଏ ।
ଲୁପୁଃ	–	ଟ୍ରକରେ ଲୁପୁଃ ବସ୍ତା ଲାଦିୟାକାନା
କୁଣ୍ଡା	–	ଟ୍ରକ୍‌ରେ କୁଣ୍ଡା ବସ୍ତା ବୋଝେଇ ହୋଇଛି ।
ଲୁପୁଂ	–	ଲୁପୁଂ ଗୁଣ୍ଡା ହାଲାରେ ଲାଗାଓଆଃ ।
ବାହାଡା	–	ବାହାଡା ଚୂର୍ଣ୍ଣ ଔଷଧରେ ଲାଗେ ।

ସ

ସତ୍	–	ସତ୍ ଯୁଗରେ ସତ୍ ହଳ କ ତାୟ କେନା ।
ସତ୍ୟ	–	ସତ୍ୟ ଯୁଗରେ ସତ୍ୟବାଦି ଲୋକ ଥିଲେ ।
ସଙ୍ଗେତେ	–	ଆମ୍ ସଙ୍ଗେତେ ଇଞ୍ଜ ହଞ୍ଜ ସେନଃଆ ।
ସାଥିରେ	–	ତୁମର ସାଥିରେ ମୁଁ ଯିବି ।
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ	–	ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଇଟି ଟାବା ଦରକାର ।
ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର	–	ଶୀଘ୍ର ଶୀଘ୍ର କାମ ସାରିବା ଉଚିତ ।
ସନତ୍	–	ସନତ ମନେତେ ବଙ୍ଗା ବୁରୁଙ୍ଗଏ ।
ପବିତ୍ର	–	ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନରେ ପୂଜା ପାଠ କର ।
ସକଳ ବକଳ	–	ଝରନା ଦାଃ ସକଳ ବକଳ ହାଡିତାନା ।
କୁଳୁ କୁଳୁ ବହିଯିବା	–	ଝରଣାଟି କୁଳୁ କୁଳୁ ନାଦରେ ବହିଯାଉଛି ।
ସାର	–	ହଳକିଲ୍ ଆଃ ସାରେଲ୍ ସାବଆକାଆ ।
ତୀର	–	ଲୋକଟି ଧନୁତୀର ଧରିଛି ।
ସାରଜମ	–	ଭୂମିଜ କ ସାରଜମ ଦାରୁ ସୁବାରେକ ବଙ୍ଗାଜ୍‌ଆ ।
ଶାଳଗଛ	–	ଭୂମିଜ ମାନେ ଶାଳଗଛ ମୂଳରେ ପୂଜା କରନ୍ତି ।
ସାରେଜ	–	ସାରେଜ୍ ଟାକାକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଅମ୍‌ଡାମ ।
ବଳକା	–	ବଳକା ଟଙ୍କା ତକ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଜମାକର ।
ସାସାଂ	–	ଝିଙ୍ଗା ବାହା ସାସାଂଗେ ନେଲଃଆ ।
ହଳଦିଆ	–	ଜହ୍ନିଫୁଲ ହଳଦିଆ ଦେଖାଯାଏ ।
ସାନ୍	–	ଇସିନ ବାସାଂ ଲାଗେଦ୍ ସାନ୍ ଦରକାର ।
କାଠ	–	ରୋଷେଇ ପାଇଁ ଜାଳେଣି କାଠ ଦରକାର ।
ସାଦମ୍	–	ସାଦମାଃ ଦିରିଞ୍ଜ ବାନଃଆ ।
ଘୋଡା	–	ଘୋଡାର ଶିଙ୍ଗ ନାହିଁ ।
ସାବ୍	–	ପୁଖୁରୀରେ ହାଇ କ ସାବତାନା ।
ଧରିବା	–	ପୋଖରୀରେ ମାଛ ଧରୁଛନ୍ତି ।
ସାଡି	–	ଘୁଁ ଗୁରା ସାଡି ଆୟମ ତାନା ।
ଶବ୍ଦ	–	ଘୁଙ୍ଗୁର ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଛି ।
ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜ	–	କଲ୍‌କାତା ବିଜାଞ୍ଜ ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜା ।
ଦୂର	–	କଲିକତା ବହୁତ ଦୂର ।

ସାମଟାଓ	–	ବାବା କ ସାମଟାଓ ତାପେ ।
ସାଇତି ରଖିବା	-	ଧାନ ତକ ସାଇତି ରଖ ।

ହ

ହର	-	ହର ଢିଢ୍ ବାଇ ବାଇତେଜ ସେନତାଦ୍ଆ ।
କଇଁଛ	-	କଇଁଛଟି ଧିରେ ଧିରେ ଚାଲୁଛି ।
ହରେନ	-	ହରେନ କୁଟିରେ ଦାରୁ ବୁରଓ୍ୱାଢ୍ଆ ।
ରାସ୍ତା	-	ରାସ୍ତା କଡରେ ଗଛ ଲଗାଇବା ।
ହୟ	-	ଝିପିର ଝିପିରଗାମା ଲଃଏଢ ହୟତାଦଆ ।
ପବନ	-	ଝିପିଝିପି ବର୍ଷା ସହିତ ପବନ ବହୁଛି ।
ହନର	-	ଢେଟେରେ ଆଲମ୍ ହନରା ।
ବୁଲିବା	-	ଖରାରେ ବୁଲିବ ନାହିଁ ।
ହଲା	-	ହଲା ଅକାମ୍ ସେନଲେନା ।
ଗତକାଲି	-	ଗତକାଲି କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲ ।
ହାଲା	-	ହାଲା ଜମ୍ଲେରେ ହାସୁ ଚାବାଓ୍ୱଃ ଆ ।
ଔଷଧ	-	ଔଷଧ ଖାଇଲଲେ ଜ୍ୱର ଭଲ ହୁଏ ।
ହାର	-	କୁମ୍ଭଲଢିଢ୍ ଢେ ଅଳାଃ ଆତେକ ହାର ଭଢୁଂ କିଢିଢ୍ଆ ।
ତଡି ଦେବା	-	ଚୋରଟିକୁ ଘରୁ ତଡି ଦେଲେ ।
ହାତୁ	-	ହାତୁ ମୁଣ୍ଡିରେ ବଟମ୍ ଦାରୁ ମେନାଃଆ ।
ଗାଁ	-	ଗାଁ ମୁଣ୍ଡରେ ବର ଗଛଟିଏ ଅଛି ।
ହାପି	-	ହାପି ହାପି ତେକ ସେନ୍ଢାନା ।
ଚୁପ୍	-	ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ଚାଲିଗଲେ ।

ସମୟ

ସେତାଃ	–	ସେତାଃରେ ଭରିଢକ ରାଳା ତାକମେ ।
ସକାଳ	-	ସକାଳେ ଗୋରୁ ଗୁଡ଼ାକ ଫିଟାଇଦିଅ ।
ବାସି ୟାମ	–	ବାସିୟାମ ମାଡିଲେ ଢମ୍ କେଆଃ ।
ପୂର୍ବାହ୍ନ	-	ପୂର୍ବାହ୍ନରେ ଆମେ ଭାତ ଖାଇଲୁ ।
ତିକିନ	-	ତିକିନ ଢେଟେରେ ଆଲମ ଭନୁଃଆ ।
ଦ୍ୱିପହର	-	ଦ୍ୱିପହର ଖରାରେ ଖେଳନାହିଁ ।

ତାରାସିଙ୍ଗ	–	ତାରାସିଙ୍ଗି ମେରମ ଗୁପି ସେନଃମେ ।
ଅପରାହ୍ନ	–	ଅପରାହ୍ନରେ ଛେଳି ଚରାଇବାକୁ ଯାଅ ।
ଲଙ୍ଗା	–	ଲଙ୍ଗା ଜାନା ଉରିଜ ମେରମ କ ହାର ଆଉକପେ ।
ଖରାପଡ଼ିଲା	–	ଖରାପଡ଼ିଲା ଗୋରୁଛେଳି ଖେଦିଆଣ ।
ସିଙ୍ଗି ତୁବା	–	ସିଙ୍ଗି ତୁବାସିମ୍କ ବଲଯାନ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା	–	ସନ୍ଧ୍ୟାରେ କୁକୁଡ଼ା ପଶିଲେ ଆଣ ।
ନିଦା	–	ନିଦା ବାଲା ଆଲମ ହନରା ।
ରାତି	–	ରାତିରେ ବୁଲନାହିଁ ।
ସିଙ୍ଗାଳ	–	ସିଙ୍ଗାଳ ବାଲା ସୁସୁନ୍ ଦୁରାଂ ଆକ ।
ସନ୍ଧ୍ୟା	–	ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ନାଚଗୀତ କରନ୍ତି ।
ନିଦା	–	ବିଜାଞ୍ଜ ନିଦା ଯାନା ଜାପିଦ୍ ଏୟାବୁ
ରାତି	–	ବହୁତ ରାତି ହୋଇଗଲାଣି ଶୋଇବା ।
ତାଲା ନିଦା	–	ତାଲା ନିଦା ନିସନଃଆ ।
ମଧ୍ୟରାତ୍ରି	–	ମଧ୍ୟରାତ୍ରିରେ ନିଃଶବ୍ଦ ହୋଇଯାଏ ।
ମାରାଃରାଃ	–	ମାରାଃରାଃତେ ଉଟାନ ନେ ।
ମୟୂରଡ଼ାକ	–	ମୟୂର ଡ଼ାକ ସମୟରେ ଉଠ ।
ଇଦାଙ୍ଗ	–	ଇଦାଙ୍ଗ ତେ ମାଡିକ ଚନ୍ଦାକ୍ନେ ।
ଭୋର୍	–	ଭୋର୍ରୁ ରୋଷେଇ କର ।
ଆଂ ମେସ୍କାଲ	–	ଆଂମେସ୍କାଲ ଜାନା ଉଟାନ ପେ
ରାତିପାହିଲା	–	ରାତିପାହିଲାଣି ଉଠ ।
ସିଙ୍ଗିରା କାବ	–	ସିଙ୍ଗିରା କାବ କାତେ ସେନଃ ମେ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ	–	ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟପରେ ଯାଅ ।
ଗାପା	–	ଆମ୍ ଗାପା ଆଲେ ଅଳାଃ ହିଜୁଃମେ
ଆସନ୍ତାକାଲି	–	ଆସନ୍ତାକାଲି ତୁମେ ଆମ ଘରକୁ ଆସ
ମାୟାଂ	–	ମାୟାଂ ଆଲେ ହାତୁରେ ପରବ ହୁୟୁଃଆ ।
ପରଦିନ	–	ପରଦିନ ଆମ ଗାଁରେ ପର୍ବ ହେବ ।
ହଲା	–	ହଲାରେ ସୁସୁନ କକ ସେଟେରା କାନା ।
ଗତକାଲି	–	ଗତକାଲି ନାଚଦଳ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ।

ହଦେର - ହଦେର ମୁସିଙ୍ଗାଲେ ବଙ୍ଗା ବୁରୁ ଜାନା ।
ପରଦିନ - ପରଦିନ ପୂଜାଅର୍ଚ୍ଚନା କଲୁ ।
ତିସିଙ୍ଗ - ତିସିଙ୍ଗ ମାମୁଁ ଅଲାଃ ଏଞ୍ଜ ସେନଃଆ
ଆଜି - ଆଜି ମାମୁ ଘରକୁ ଯିବି ।
ତିସିଙ୍ଗ ନିଦା - ତିସିଙ୍ଗ ନିଦା ପରବ୍ ସୁସୁନ୍ ହୁୟୁଃଆ ।
ଆଜି ରାତି - ଆଜି ରାତି ପର୍ବନାଚ ହେବ ।
ଝୁଲୁ ଫୁଲୁ - ଝୁଲୁ ଫୁଲତେ ସିମ୍‌କ ଅଲେଦ ଜାନା ।
ଭୋର ସକାଳୁ - ଭୋର ସକାଳୁ କୁକୁଡ଼ା ବାହାରିଗଲେ
ପାର୍ଶାଂ ପୁର୍ଶୁଂ - ପାର୍ଶାଂ ପୁର୍ଶୁଂ ତେ ସିୟୁଏଞ୍ଜ ଇଜି କେଦ୍ କିନା ।
ବଡ଼ି ଭୋର - ବଡ଼ିଭୋରରୁ ହଳ କରିବାକୁ ନେଇଗଲି ।
ତେତେଙ୍ଗ୍ ନିଦା - ତେତେଙ୍ଗ ନିଦା ଇପିଲ କ ନେଲଃ ତାନା ।
ଜ୍ୟୋସ୍ନାରାତି - ଜ୍ୟୋସ୍ନାରାତିରେ ତାରା ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । (ଚିରକ ଦିନ)
ଚିରଦିନ - ବୁଢ଼ା ଲୋକଟି ସବୁଦିନ ପାଇଁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ ।
ଦିନ ଦିନ ଲାଗେଦ୍ - ହଲଜିଙ୍ଗ୍ ଦିନ ଦିନଲାଗେଦ ଏ ଜବାଗେ ଉଟାଦ୍ ବୁନା ।
ମୁସିଙ୍ଗ ମୁସିଙ୍ଗ - ଇଙ୍ଗା ମାମୁଁ ମୁସିଙ୍ଗ କା ମୁସିଙ୍ଗମୋ ହିଜୁଃ ଗେୟାଙ୍ଗ୍ ।
ମୁଡ଼ି ଦୁଲାଃ - ପରବ୍ ମୁଡ଼ି ଦୁଲାଃ ଲେ ସେଟେର ଜାନା ।
ଶେଷଦିନ - ପର୍ବରଶେଷଦିନରେ ପହଁଞ୍ଚିଲୁ ।
ଗଟା ଦିନ - ରେଙ୍ଗେଙ୍ଗ୍ ତେ ଗଟାଦିନଲେ ତାୟଜାନା ।
ଦିନସାରା - ଦିନସାରା ଭୋକରେ ରହିଲୁ ।
ଉଙ୍କୁଳ ଦୁଲାଃ - ଚାଣ୍ଡୁବରେୟାଃ ଉଙ୍କୁଳ ଦୁଲାଃ ପରବ୍ ହୁୟୁଃଆ ।
ଆରମ୍ଭ ଦିନ - ମାସର ଆରମ୍ଭ ଦିନରେ ପର୍ବହୁଏ ।
ଗାମା ଦିନ - ଗାମା ଦିନ୍ ସେଟେର ଜାନା –ବର୍ଷାଦିନ ଆସିଲା ।
ଜେଟେ ଦିନ - ଜେଟେ ଦିନ ଚାବାଜାନା– ଖରାଦିନ ସରିଗଲା ।
ରାବାଂ ଦିନ - ରାବାଂ ଦିନ ବାବାକୁ ଇରେୟା –ଥଣ୍ଡାଦିନ ଧାନକଟା ଯାଏ ।
ସିଙ୍ଗିବାଲା – ସିଙ୍ଗିବାଲା ମେରମ୍ କ ଆତିଙ୍ଗ ତାନା –ଦିନବେଳା ଛେଳିଗୁଡ଼ିକ ଚରୁଛନ୍ତି ।
ନିଦାବାଲା - ନିଦା ବାଲା ବାଦଲି କ ଆତିଙ୍ଗା –ରାତିରେ ବାଦୁଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ଚରନ୍ତି ।

ପାରିବାରିକ ସମ୍ବନ୍ଧ (କିଲି କୁପୁଲ ସମ୍ପର୍କ)

ମାଞ୍ଜି	-	ମାଆ
ବାବୁ	-	ବାପା
କାକା	-	କକା
ଦାଦା	-	ଅଜା
ହାଗା	-	ଭାଇ
ଝି	-	ପିଉସୀ
ଝି ମାମୁଁ	-	ପିଉସା
ପୁତୁରା	-	ପୁତୁରା
ଗୁଁଗୁ ବୁଡା	-	ବଡ଼ ବାପା
ଗୁଁଗୁ ବୁଡି	-	ବଡ଼ ମାଆ
ଝିଆରୀ	-	ଝିଆରୀ
ହିଲି	-	ଭାଉଜ
ଭାଇ	-	ବଡ଼ଭାଇ
ହମନ କୁଲି	-	ଝିଆରୀ
ନାନା	-	ଆଈ
ବକ କିମିନ	-	ଭାଇ ବୋହୂ
ହମନ କଲା	-	ପୁତୁରା
ମାମୁ	-	ମାମୁ
ହାତମ୍-ମାମାଁ	-	ମାଈଁ
ମସା	-	ମଉସା
ମସୀ	-	ମାଉସୀ
ହନ୍‌ଏରା	-	ଝିଅ
ହନମିଶି	-	ଭଉଣୀ
ହନ୍ ହାଗା	-	ଭାଇ
ହନହେରେଲ୍	-	ପୁଅ
କିମିନ	-	ପୁତ୍ର ବଧୂ
ହନ୍ ଏରା ଆରା	-	ଝିଅ ଜ୍ୱାଇଁ
ହନ୍ ମିଶି ଆରା	-	ଭଉଣି ଜ୍ୱାଇଁ
ଭାଗିନି ଆରା	-	ଭାଣଜୀ ଜ୍ୱାଇଁ
ଭାଗିନୀ କିମିନ୍	-	ଭଣଜା ବୋହୂ
ଦାଦା	-	ମାମୁଙ୍କର ବାପା, ଅଜା
ନାନା	-	ମାମୁଙ୍କର ମାଆ, ଆଈ

ସାଗାଇ,ସମ୍ପର୍କ /ସମ୍ବନ୍ଧ /ସମ୍ପର୍କ

ବାବୁ, ଆପ	-	ପିତା, ବାପା
ଏଙ୍ଗା	-	ମାତା, ମାଆ
ଇଞ୍ଜା ହନେ	-	ମୋ, ଝୁଅ
ହନ୍ ହେରେଲ୍	-	ପୁତ୍ର
ହନ କୁଳି	-	କନ୍ୟା
କିମିନ୍	-	ପୁତ୍ର ବଧୂ
ହନ ଏରା	-	ଝିଅ
ହନ୍‌ଗାଣା	-	ଝୁଆ ପିଲା
ହାଗା	-	ଭାଇ
ହାଗାୟା	-	ଭାଇ ଭାଇ
ହନ ମିଶି	-	ଭଉଣୀ
ବକ ବାୟା	-	ଦୁଇ ଭଉଣୀ
ମାରାଂ ହାଗା	-	ବଡ଼ ଭାଇ
ହୁଡ଼ିଂ ହାଗା	-	ସାନ ଭାଇ
ତାଲା ହାଗା	-	ମଝିଆ ଭାଇ
ମିଶି	-	ବଡ଼ ଭଉଣୀ
ବକ କିମିନ	-	ସାନ ଭାଇର ସ୍ତ୍ରୀ
ହଁୟାର	-	ଦେଢ଼ଶ୍ବଶୁର
ହମନ କଳା	-	ପୁତୁରା
ହମନ କୁଳି	-	ଝିଆରୀ
ହାନ୍ନାର	-	ଶାଶୁ
ହଁୟାର	-	ଶ୍ୱଶୁର
ମାମୁଁ	-	ମାମୁ
ହାତମ୍	-	ମାଇଁ
କାକା	-	କକା
କାକି	-	ଖୁଡ଼ି
ହିରୁମ	-	ସୌତୁଣୀ
ହିରୁମ ଏଙ୍ଗା	-	ସୌତୁଣୀ ମା
କୁପୁଲ	-	ବନ୍ଧୁ
ଜାତାୟା	-	ଦୁଇ ଜା
ଗେଳେ	-	ଭଣଜା
ଭାଣଜି, ଗେଳେ	-	ଭାଣଜି
ତିଞ୍ଜା	-	ଭିଣୋଇ
ଝୀ	-	ପିତାଙ୍କ ଭଉଣୀ
ପିସା-ଝୀ ମାମୁଁ	-	ପିଉସା
ବାଲା	-	ସମୁଦି
ବାଲାକଳା	-	ସମୁଦୀ
ବାଲାକୁଳି	-	ସମୁଦୁଣୀ
ଜାଇକୁଳି	-	ନାତୁଣୀ
ଦା ଦା	-	ଅଜା
ନାନା	-	ଆଈ
ହିଲି	-	ଭାଉଜ
ଶାଲା	-	ଶଳା
ଶାଲି	-	ଶାଳୀ

ପୋଷାକ

ଦୋତି/ପିନ୍ଧା - ଧୋତି
ଶାଳି - ଶାଢ଼ି
ଗାମଛା - ଗାମୁଛା
ଅଙ୍ଗା, ଜାମା - ଜାମା
ଜାକିଟ - ଜାକିଟ୍
ଗଞ୍ଜି - ଗଞ୍ଜି
ପେଣ୍ଟ (ଫାତଲୁଂ) - ପ୍ୟାଣ୍ଟ
ସାୟା - ସାୟା
ଲୁଙ୍ଗି - ଲୁଙ୍ଗି
ଦାଳି - ପଗଡ଼ି
ଉରମାଲ - ରୁମାଲ

ପାଇଜାମା - ପାଇଜାମା
ହୁଲୁଟିଆଂ - ପିନ୍ଧାଲୁଗା
ପାଚନ - ଛୋଟିଆ ଗାମୁଛା
ଚାଦର (ଭୟୁ ହୁଲୁ) - ଚଦର
ଉରଗୁମ ଜାମା - ଗରମ ପୋଷାକ
ଲୁଟୁର ଦାଳି - ମଫଲାର୍
ଟୁପି - ଟୋପି
ଟିଆଂ - ଲୁଗା
ଟିଆଂ ହୁଲୁ - ଲୁଗାପଟା

ଗହଣା

ହିଁସିର - ହାର
ମୁଦାମ୍ - ମୁଦି
ଚୁଳି - ଚୁଳି
ଶାଂଖା - ଶଙ୍ଖା
ଫୁଲି - ଫୁଲି
ଗାଣ୍ଠିଆ - ଗଣ୍ଠିଆ
ବାଙ୍କୁ - ବାଙ୍କୁ
ଚୁର୍ - ଚୁର୍
ଆନ୍ଦୁ - ପାହୁଲ, ଖଡୁ
ସାକମ୍ - ଚୁଡ଼ି
ପାନକାଣ୍ଟା - ପାନକାଣ୍ଟା
ମୋହର - ମୋହର
ପଦକ - ପଦୁକ
ଲୁଲୁକ - ନୁଥ

ଖାଡୁଆ - ଖଡୁ
ପାଇଜର - ପାଉଁଜୀ
ଡାଣ୍ଡା ଗୁନସି - ଅଣ୍ଟାବିଛା
କାଟା ମୁଦାମ୍ - ଝୁଣ୍ଟିଆ
ଜୁକା ବାହା - ଫୁଲକଣ୍ଟା
ଉବ ବାତା କିଲିପ - କ୍ଲିପ୍

ସାତ ବାର ର ନାମ = ଏୟାଲି ଦୁଲାଃ ରେୟାଃ ନୁମୁ

୧. ରବିବାର	-	ସିଂଙ ଦୁଲାଃ – (ସୂର୍ଯ୍ୟ ଦେବତାଙ୍କ)
୨. ସୋମବାର	–	ବଙ୍ଗା ଦୁଲାଃ – (ଦେବା ଦେବୀଙ୍କ ଦିନ)
୩. ମଙ୍ଗଳବାର	–	ଏଙ୍ଗା ଦୁଲାଃ – (ମାତା'ଙ୍କ ଦିନ)
୪. ବୁଧବାର	-	ଅମନ୍ ଦୁଲାଃ – (ଅଙ୍କୁର ଦିନ)
୫. ଗୁରୁବାର	-	ଗିରି ଦୁଲାଃ - (ଧନ ଦେବତାଙ୍କ ଦିନ)
୬. ଶୁକ୍ରବାର	-	ସୁକ୍ ଦୁଲାଃ -(ସୁଖ ଶାନ୍ତିର ଦିନ)
୭. ଶନିବାର	-	ଉକ୍ ଦୁଲାଃ - (ଶାସନର ଦିନ)
ପୂଜା ଦିନ	-	ବଙ୍ଗା ଦୁଲାଃ
ପର୍ବ ଦିନ	-	ପରବ୍ ଦୁଲାଃ
ଜନ୍ମ ଦିନ	-	ଜନମ୍ ଦୁଲାଃ
ମୃତ୍ୟୁ ଦିନ	-	ବଙ୍ଗା ଦୁଲାଃ/ଗୁଜୁଃ ଦୁଲାଃ ଗୁଜୁଃ ମୁସିଂ
ଆଜି	-	ତିସିଂ
ବର୍ତ୍ତମାନ	-	ହଆରା/ନିମତୁଃ/ନୁମତୁଃ
ଆସନ୍ତା କାଲି	-	ଗାପା
ଅତୀତ	-	ପାରମ/ସେନାକାନ୍ ଦିନ
ଗତକାଲି	–	ହଲା
ଭବିଷ୍ୟତ	-	ଯାହାଁ ଦୁଲାଃ /ଆୟାରତୋ/ଯାହାଁ ମୁସିଂ
ପରଦିନ	-	ମେୟାଂ/ମାୟାଂ
ଆଗାମୀ ସୋମବାର	–	ହିଜ୍‌ତାନ୍ ବଙ୍ଗାଦୁଲାଃ /ଦାରାତାନ ବଙ୍ଗାଦୁଲାଃ
ଗତ ସୋମବାର	–	ସେନ୍ ଜାନ ବଙ୍ଗାଦୁଲାଃ / ପାରମ ବଙ୍ଗାଦୁଲାଃ

ବର୍ଷ – ସିର୍ମା

ବର୍ଷ	–	ସିର୍ମା
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	-	ପୁନୁଇ/ପୁନାଇ
ଆଧା ବର୍ଷ	–	ତାଲା ସିର୍ମା/ଆଧା ସିର୍ମା

ଅମାବାସ୍ୟା	–	ଅମାବାସିୟା/ଭଅାଁସ
ଗତ ବର୍ଷ	–	ସେନ୍‌ଜାନ ସିର୍ମା
ଅର୍ଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ର	–	କେଟାଃ ଚାଣ୍ଡୁପ/କେଟାଃ ଚାଣ୍ଡୁବ
ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ	–	ହିଜୁଃ ସିର୍ମା / କାଲମ
ତାରା	–	ଇପିଲ୍
ବର୍ଷ ଶେଷ	–	ସିର୍ମା ମୁଣ୍ଡି/ବଛର୍ ମୁଁଣ୍ଡି/ବଛର ମୁଂଡି
ଶୁକ୍ଳପକ୍ଷ	-	ତେତେଙ୍ ନିଦାଂ
ଦୁଇ ବର୍ଷ	–	ବାର ସିର୍ମା
କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ	-	ନୁବାଃ ନିଂଦା/ଲୁବାଃ ନିଂଦା
ପାଞ୍ଚବର୍ଷ	–	ମଣେ ସିର୍ମା
ଏକାଦଶୀ	-	ଏକାଦୁଶୀ
ମରୁଡି ବର୍ଷ	-	ଆକାଲ୍ ସିର୍ମା /ଆଟେମ୍ ସିର୍ମା

ବାର ମାସର ନାମ – ଗେବାର ଚାଣ୍ଡୁବ ରେୟାଃ ନୁମୁ

୧. ମାଘ	–	ମାଗ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୨. ଫଗୁଣ	–	ବାହା ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୩. ଚୈତ୍ର	–	ଜ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୪. ବୈଶାଖ	–	ଜାଂ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୫. ଜ୍ୟେଷ୍ଠ	–	ଜେଟେ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୬. ଆଷାଢ	–	ଗାମା ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୭. ଶ୍ରାବଣ	–	ଜାର୍ଗି ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୮. ଭାଦ୍ରବ	–	ଭଦି ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୯. ଆଶ୍ୱିନ	-	ରେଙ୍ଗେଙ୍ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୧୦. କାର୍ତ୍ତିକ	-	ଶିଶିର
୧୧. ମାର୍ଗଶିର	–	କାରାମ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
୧୨. ପୌଷ	–	ରାବାଂ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
ଏହି ମାସ	–	ନେ ଚାଣ୍ଡୁବ୍

ଗତ ମାସ	–	ସେନ୍ ଜାନ ଚାଣ୍ଡୁବ୍/ପାରମ୍ ଚାଣ୍ଡୁବ
ଆସନ୍ତା ମାସ	–	ହିଜୁଃ ଚାଣ୍ଡୁବ୍ ହିଜୁତାନ ଚାଣ୍ଡୁବ୍
ପ୍ରତି ମାସ	–	ଜତ ଚାଣ୍ଡୁବ୍/ଚାଣ୍ଡୁବ୍ ମିତିଜ୍
ଆଷାଢ ମାସ	–	ଗାମା ଚାଣ୍ଡୁବ୍
ଭାଦ୍ରବ ମାସ	–	ଇନ୍ଦି ଚାଣ୍ଡୁବ

ଛଅ ଋତୁ – ତୁରେ ଋତୁ

୧. ମାଘ ଫାଲଗୁନ	–	ବାହା ରିତୁ (ରିତୁ)
୨. ଚୈତ୍ର,ବୈଶାଖ	–	ଲଲ ସାଜନ୍ (ରିତୁ)
୩. ଜ୍ୟେଷ୍ଠ,ଆଷାଢ	–	ଜାପୁଦ୍ ସାଜନ୍ (ରିତୁ)
୪. ଶ୍ରାବଣ,ଭାଦ୍ରବ	–	ନୀରଲ୍ ସାଜନ୍ (ରିତୁ)
୫. ଆଶ୍ୱିନ,କାର୍ତ୍ତିକ	–	ଇରୁଃ ସାଜନ୍ (ରିତ)
୬. ମାର୍ଗଶିର,ପୌଷ	–	ହେମାଲ୍ ସାଜନ୍ (ରିତୁ)

ଦିଗ – ଦିଶା /ସାଃ

ପୂର୍ବ	–	ସିଙ୍ଗି ସାଃ ସିଙ୍ଗି ରାକାବ୍
ଆକାଶ	–	ସିର୍ମା
ପଶ୍ଚିମ	–	ସିଙ୍ଗି ହାସୁର ସାଃ
ମେଘ	–	ରିମିଲ୍/ରାହଲା
ଉତ୍ତର	–	ଉତାଂ ସାଃ
ଜଳ	–	ଦାଃ
ଦକ୍ଷିଣ	–	ଦାସାଂ ସାଃ
ବର୍ଷା	–	ଗାମା
ଊର୍ଦ୍ଧ	–	ସିର୍ମା ସାଃ
ବିଜୁଳି	–	ବିଜ୍‌ଲି
ଅଧଃ	–	ଅତେ ସାଃ
ବଜ୍ର	–	ବଜର୍ /ଚଳକ୍

ଐଶାନ୍ୟ – ଇଷାଣ୍ ସାଃ
କୁଆ ପଥର - ଆରିଲ୍
ଅଗ୍ନି – ସେଙ୍ଗେଲ ସାଃ
ଘଡଘଡି - ଘୁଲ ଘୁଲାଭା/ଠାଳାୟ
ବାୟୁ – ହୟ ସାଃ
ଝଡବର୍ଷା – ହୟଗାମା
ନୈଋତ – ଜୁଗ୍ନି ସାଃ
ମେଘୁଆ – ଗାମା ଆଗାମ୍/ଗାମା ଲୁବାଃ

ଯୁଗ - ଯୁଗ୍ / କାଲ୍

ଆଦିମ ଯୁଗ/ପୁରାତନ ଯୁଗ- ଆଦିମଯୁଗ୍ / ନେଣାଂ ଯୁଗ୍
ସତ୍ୟ ଯୁଗ/ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗ – ସତ୍ ଯୁଗ୍
ତ୍ରେତୟା ଯୁଗ - ତ୍ରେତୟା ଯୁଗ୍
ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ - ଦ୍ୱାପର ଯୁଗ୍
କଳି ଯୁଗ – କଳି ଯୁଗ୍
ମଧ୍ୟ ଯୁଗ - ତାଲା ଯୁଗ୍
ପ୍ରସ୍ତର ଯୁଗ – ଧିରି ଯୁଗ୍
ତାମ୍ର ଯୁଗ – ତାମ୍ବା ଯୁଗ୍
ଆଧୁନିକ ଯୁଗ – ନେବାରାଃ ଯୁଗ୍

ପର୍ବ - ପର୍ବାଣୀ/ପରବ୍ ପୁନେଇ

୧. ମାଘ ଚାଣ୍ଡୁବ / ସୁବା ଚାଣ୍ଡୁବ – ବାଉଣ୍ଡି ଦୁଲାଃ ଚିଳକୁ ଖରସୁଆଁରେ ମାଘ ବଂଗା,ସିମ୍ ଉଡାର ପରବ,ବଛର ମୁଡି ମାଘ ବଂଗା /ବୁରୁ ବଂଗା, ନାମା ଅଳାଃ ବାଇ,କନେଆଗାଉରା ସୁଗୁମ ଉଙ୍କୁଳ । ତୁକୁଇ ଲୁତୁର, କୁନୁଟାମ ବଂଗା, ସେତା ଆଣାଦି ।
୨. ଫଗୁଣ /ବାହା ଚାଣ୍ଡୁବ – ବାଡାମ ବଙ୍ଗା / ଜୁଗ୍ନି ହାଣ୍ଡର, ସାରହୁଲ ବଂଗା (ଧରମ ବଂଗା), ହାଦି/ବାହା ବଂଗା
୩. ଚୈତ୍ର / ଜ ଚାଣ୍ଡୁବ - ଛତୁଆ ପରବ,ସେନ୍ଦ୍ରା ବଂଗା,ଇଷ୍ଟି ବଂଗା/ମାରାଂ ବଂଗା (ଇଷ୍ଟିପାଟ୍)
୪. ଜ୍ୟେଷ୍ଠ /ଜେଟେ ଚାଣ୍ଡୁବ – ରହଣୀ, ବାବାମୁଟ୍ / ହେରଃବଂଗା, ରୁହୁଣୀ ।
୫. ଆଷାଢ /ଗାମା ଚାଣ୍ଡୁବ - ନାଆଲ ହାକା (ରଜ ପରବ),ଆଷାଳିଆ ବଂଗା, ବୁରୁ ବଂଗା

୬. ଶ୍ରାବଣ /ଜାର୍ଗି ଚାଣ୍ଡୁବ - ଚିତାଉ ପରବ

୭. ଭାଦ୍ରବ /ରେଙ୍ଗେଜ୍ ଚାଣ୍ଡୁବ - ଗହ୍ମା ପରବ,ନାମା ଜମ (ଜାନ୍ତାଳ ବଂଗା),ଭାଦର ଏକାଦଶୀ କାରାମ, ପାକଶା ଯାତ୍ରାଳ । ରାଜା କାରାମ ବୈଦପୁର, ଇନ୍ଦିତାଲ ବିନ୍ଦ୍ ପରବ୍

୮. ଆଶ୍ୱିନ / ଇଶିନ ଚାଣ୍ଡୁବ - ଡାକ ପରବ,

୯. କାର୍ତ୍ତିକ /ଚାଣ୍ଡୁବ - ବାନ୍ଦନା ପରବ, ଗୋଟ ବଂଗା,ଗୋଳ ବଂଗା ।

୧୦. ମାର୍ଗଶିର / କାରାମ ଚାଣ୍ଡୁବ - କାରାମ ବଂଗା, ବାଲେଶ୍ୱର ଦିଶୁମ କାରାମ ବୁଟା ଶିମୁଳି ବାଲେଶ୍ୱର,କ୍ଷେତ ଆଉ । ଖେତ୍ ରାକାବ୍

୧୧. ପୌଷ/ରାବାଂ ଚାଣ୍ଡୁବ - ମକର ପରବ, ଭେଜାତୁଞ୍ଜ୍, ଲୁତୁରତୁକୁଜ୍,ଦାନାରମ୍ /ଦାପାରମ୍ ବଂଗା, କୁନୁଟାଂ ବଂଗା ।

ରଙ୍ଗ, ବେରଙ୍ଗ – ରଂ

ରଙ୍ଗ	–	ରଂ
ରଙ୍ଗବେରଙ୍ଗ	-	ଚିତାର୍ କାବାର୍/ରଂ ବେରଂ
ଧଳା ରଙ୍ଗ	-	ପୁଣ୍ଡି ରଂ
ନାଲି ରଙ୍ଗ	–	ରାଙ୍ଗା ରଂ/ଆରାଃ ରଂ
କଳା ରଙ୍ଗ	–	ହେନ୍ଦେ ରଂ
ନୀଳ ରଙ୍ଗ	–	ଲିଲ୍ ରଂ/ନିଲ୍ ରଂ
ସବୁଜ ରଙ୍ଗ	–	ହାରିୟାଳ ରଂ/ସାଗୁଆ ରଂ
ଧୂସର ରଙ୍ଗ	–	ପାଣ୍ଡେୟା, ତରକ୍ ରଂ

ଶରୀର, ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଗ/ହଲ୍ମରେୟାଃ ହାଟିଙ୍ଗ

ଶରୀର, ଅଙ୍ଗ ପ୍ରତଙ୍ଗ	–	ହଲ୍ମ
ମୁଣ୍ଡ,ମସ୍ତକ	–	ବୋ
ମୁଣ୍ଡ ବାଳ	–	ବୋ ଉବ୍
ବାଳ,ଚୁଟି	–	ଉବ୍
କପାଳ	–	ମଲଂ
ଆଖି	–	ମେଦ୍
ଆଖିର ବାଳ	–	ମେଦ୍ ଉବ୍
ନାକ	–	ମୁଁ

ମୁହଁ	–	ମଚଂ/ମେଦ୍ ମୁଟା
ନିଶ ଦାଢ଼ି	–	ଦାଳିଆ
ଗାଲ	–	କଓ୍ବା
କାନ	–	ଲୁତୁର
ଓଠ	–	ଲୁଟି
ଦାନ୍ତ	–	ଡାଟା/ଦାଟା
ଜିଭ	–	ଲେଲେଇ / ଆଲାଂ
ଗ୍ରୀବା, ବେକ	–	ହଟଃ
ହାତ	–	ତିଈ/ତି
କାଖ	–	ହାତ୍ଲାଃ
କହୁଣୀ	–	ଡକା
ନଖ	–	ସାର୍ ସାର୍
ଡାହାଣ ହାତ	–	ଜଜମ ତିଇ
ବାମ ହାତ	–	ଲେଙ୍ଗା ତିଇ
କାନ୍ଧ	–	ତାରାଣ୍/ତାରେନ୍
ପଞ୍ଜରା	–	ପାଞ୍ଜରା
ଲାଳ	–	ଡଲି ଦାଃ,ଲାଲ୍ ଦାଃ
ସ୍ତନ	–	ନୁନୁ
ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗୁଳି	–	ବୁଢ଼ା ଆଙ୍ଗଳି, ଡଡା ଆଙ୍ଗୁଳି,
ତର୍ଜନି ଅଙ୍ଗୁଳି	–	ବିଷ ଆଙ୍ଗୁଳି
		ଟିପି(ଉଦୁବ୍/ବୁଣ୍ଟୁଲ) ଆଙ୍ଗଳି
ମଧ୍ୟମା ଆଙ୍ଗୁଳି	–	ବଂଗା ଟିଡାଃ ଆଙ୍ଗୁଳି/ତାଲା ଆଙ୍ଗୁଳି
ଅନାମିକା ଆଙ୍ଗୁଳି	–	ସିଲି ଆଙ୍ଗ୍ଳି
କନିଷ୍ଠ ଆଙ୍ଗୁଳି	–	ଚନେ ଆଙ୍ଗଲି/କାନି ଆଙ୍ଗ୍ଳି,
ଛାତି	–	କୁଲାମ୍
ପେଟ	–	ଲାଃଇ୍
ନାଭି	–	ବୁଟି/ବୁକା
ମେରୁ ଦଣ୍ଡ	–	ରିଳା ଜାଂ,ଶିଳାଜାଂ
ଗୋଡ	–	କାଟା

ମାଂସ – ଜିଲୁ
ଚର୍ମ – ହାରତା,ଭର୍ /ହାର୍ତାଃ
ନାଡି – ନାଟ୍କା, ନାଡି
ନିତମ୍ବ – ଲାଣ୍ଡି
ଜଂଘ – ବୁଲୁ
ବାହୁ – ସୁପୁ
ଶିର – ଶିର୍
ପାପୁଲି – ତାଲ୍କା
ତଣ୍ଟି – ଭଦ୍ ଟଟ୍ଲା
ଚିବୁକ – ଟାକପ୍, ଟାକଃ
ପିଠି – ଦେୟା
ଅଣ୍ଟା – ଡାଣ୍ଡା ଜାଂ
ଆଣ୍ଠୁ – ଢୁକୁ
ଗୋଇଠି – ଇଡି
ରକ୍ତ – ମାୟମ୍
ଅସ୍ଥି – ଜାଂ
ସିଂଘାଣି – ସୁଲୁଜ୍,ସୁଲିଜ୍
ପେଟ – ଲାଜ୍
ପାକସ୍ଥଳି – ଦାନା ଲାଜ୍
ଅନ୍ତନଳୀ – ଲାଜ୍ ପଣ୍ଟା
ପିତ – ପିତ୍
ଫୁସ୍‌ଫୁସ୍ – ଫପ୍‌ସାଃ
କଲିଜା – କଲ୍‌ଜା
ହୃତ୍ ପିଣ୍ଡ – ମାୟମକୁଣ୍ଡି, ଜୀବନ ଅଳାଃ
ଖାଦ୍ୟନଳୀ – ଶଂଖ୍‌ନଳା
ମସ୍ତିଷ୍କ – ହାତାଂ
ବଳାଗଣ୍ଠି – ଟେକ୍‌ଣେ ଜାଂ
ବୃକକ୍ – ଦାଃ ମାୟମ ଛାଣି ଅଳଃ

ରୋଗ-ଆଜାର, ବେମାର/ହାସୁ ଗେରାଂ

ମ୍ୟାଲେରିଆ	-	ରାବାଂ ହାସୁ
ପାଳିଜ୍ୱର	-	ପାଳି ହାସୁ /ପାରିହାସୁ
ସନ୍ନିପାତ	-	ଶୁନପାତ୍
ମିଳିମିଳା	-	ଲୁପୁଃ ହାସୁ
ବସନ୍ତ	-	ମାରାଂ ହାସୁ / ଦିଶୁମ୍ ହାସୁ
କୁଷ୍ଠ	-	ଠୁଣ୍ଟାବେମାର
କାମଳ(ଜଣ୍ଡିସ)	-	ଗୁଲ୍‌ରି
ସର୍ଦ୍ଦିଜ୍ୱର	-	ମାଦା ହାସୁ/ମାନ୍ଦା
କାଶ	-	କୁଃ/ଖୁଃ
କଫ	-	ଖାରାଃ
ହାକୁଟି	-	ଗିନାଃ/ହେକେଦ୍
ରକ୍ତ ପ୍ରତିସାର	-	ମାୟମ୍ ଝାଳା
ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟଥା	-	ବଃ ହାସୁ
ହାଡଭଙ୍ଗା	-	ଜାଂ ରାପୁଟି, ରାପୁଦ୍
ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇବା	-	ବଃ ବିୟୁର/ବଃ ଚାଙ୍ଗୁର୍
ଦାନ୍ତ ବିନ୍ଧା	-	ଡାଟା ହାସୁ
ଝାପ୍‌ସା ଦୃଷ୍ଟି	-	ଝାଲସା ନେଲ୍/ଝାଲ୍‌ସା
ବାନ୍ତି	-	ଉଲାଃ/ଅଃ
ମଚକ / ମକରି୍	-	ମଚ୍‌କାଓ
ଅଧଃକପାଳି	-	ତାରା ବହଃ ହାସୁ, ତାରାବଃହାସୁ
ଆରୋଗ୍ୟ	-	ବୁଗି/ବେଶଜାନାଃ
ଡାକ୍ତର	-	ଡାକ୍ତର/ଦାକ୍ତର
ଔଷଧ	-	ହାଳା/ରାନୁ/ରେଦ୍‌ରାନୁ
ବଟିକା	-	ବୁଳି/ବୁଟ୍‌କା/ଗୁଲି
ଚିକିତ୍ସା	-	ହାଳାପାଟା/ତିକ୍କା/ଜତନ୍
ଆରୋଗ୍ୟ	-	ବୁଗି/ବେଶଜାନାଃ
ଟିକା	-	ଟିକା

ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ	-	ସୁଇ/ହାଲା ସୁସି
ଦାଗ	-	ଦାଗ୍/ଦାଗି
ମାଲିସ	-	ଇଡିରା/ବସଃ
ମଲମ	-	ମହଲମ୍
ସେକ	-	ଏଲାଂ/ତାରସାଂ
ଚୂର୍ଣ୍ଣ,ଗୁଣ୍ଡ	-	ଗୁଣ୍ଡା,ଲୁପୁଃ,
ବିଷ	-	ବିଷ୍
ବଥ	-	ଉଲ୍ଲୁ ବିଷ୍ ଫୋଟିକା
ବ୍ରଣ	-	ତୁପୁଦ୍
ପୂଜ	-	ପୂଜ୍
ହାକୁଟି	-	ଗିନାଃ/ହେକଦ୍
ରାକ୍ତ ପ୍ରତିସାର	-	ମାୟମ୍ ଝାଳା
ମୁଣ୍ଡ ବ୍ୟଥା	-	ବଃ ହାସୁ
ମୁଣ୍ଡବୁଲାଇବା	-	ବଃ ବିୟୁରା/ବଃ ଉଣ୍ଡୁର୍
ହାଡଭଙ୍ଗା	-	ଜାଂରାପୁଟ୍,ରାପୁଦ୍
ଦାନ୍ତବିନ୍ଧା	-	ଡାଟା ହାସୁ
ଝାପ୍ସା ଦୃଷ୍ଟି	-	ଝାଲସା ନେଲ୍/ଝାଲ୍ସା
ବାନ୍ତି	-	ଉଲା/ଅଃ
ମଟକି / ମକଚି	-	ମଚ୍‌କାଓ
ଅଧଃ କପାଳି	-	ତାରା ବହଃ ହାସୁ,ତାରାବଃ ହାସୁ

ପୂଜାପାର୍ବଣ/ ବଂଗାସେବା

୧. କୁକୁଡା ଉଡା ପର୍ବ	-	ସିମ୍‌ଉଡାର୍ ପରବ
୨. ମାଘ ପୂଜା	-	ମାଘ ବଂଗା,ବୁରୁ ବଂଗା
୩. ବଡାମ ପୂଜା	-	ଜୁଗ୍ନିହାଣ୍ଡର,ବାଡାମ୍ ବଂଗା
୪. ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ପୂଜା	-	ହାପାଳମ୍ ବଂଗା,ଦଳମ୍ ବଂଗା
୫. ଶାଳ ଫୁଲ ପୂଜା	-	ସାରହୁଲ୍ ବଂଗା,ଧରମ୍ ବଂଗା,ହାଦିବାହା ବଂଗା
୬. ଛତୁକୁଣ୍ଡା ପୂଜା	-	ଛାତୁଆ ପରବ୍,ଇଷ୍ଟି ବଂଗା

୭. ଶିକାରୀ ପୂଜା - ସେନ୍ଦ୍ରା ବଂଗା
୮. ରହଣୀ ମୁଠି ପୂଜା - ବାବା (ଧାନ) ମୁଟା/ହେରଃ ବଂଗା
୯. ରଜ ସଂକ୍ରାନ୍ତି - ନାଆଲ ହାକା ପରବ୍,ଆଷାଢି ବଂଗା
୧୦. ଚିତଉ ପର୍ବ - ଚିତଉ ପରବ୍
୧୧. ଗହ୍ମା ପର୍ବ - ଗହ୍ମା ପରବ
୧୨. ଜାନ୍ତାଳ ପର୍ବ / ଜନ୍ତାଳ- ନାମାଜୋମ୍ (ନୂଆଖାଇ) ପରବ୍, ଯାନ୍ତାଲ୍ ବଂଗା
୧୩. ବନ୍ଦଣା ପର୍ବ - ଗୋଟ୍ ବଂଗା,ଗୋଳାବଂଗା,କାମ୍ଧେନୁ (କାପିଲ୍ ଗାଈ) ସେବା
୧୪. କରମା ପୂଜା - କରମ୍ ବଂଗା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଂଗା
୧୫. କ୍ଷେତ ଆଣିବା ପୂଜା - ଧନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ବଂଗା,କ୍ଷେତ ଆଉ ବଙ୍ଗା
୧୬. ମକର ପର୍ବ - ଭେଜା (ଲାଖ) ତୁଞ୍ଜ,ଲୁତୁର ତୁକୁଜ,କୁନ୍ଟୁଟାଂ ବଂଗା

ଦେବା ଦେବୀ/ ବଂଗା ଜାୟଗା

୧. ଜାୟରା ଗୋରାମ୍ ବଂଗା
୨. ନରସିଂହ ବାବା ପାକ୍ଣାପାଟ୍,ବାମନ ଘାଟୀ ଜାମ୍ଦା
୩. ଶିବ ଠାକୁର୍ ବଂଗା, ହରିଣା ବୁନୁଡ ଝରଖଣ୍ଡ
୪. ଟାଟା ଦଳମା ଶିବ ଠାକୁର୍ ବଂଗା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ
୫. ମାଁ ରଙ୍କଣୀ କାପଲ୍ ଗାଦୀ ଘାଟ,ଯାଦୁଗୋଡା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ
୬. ହାତୀ ଖେଦା ଠାକୁର୍ ଭୂଲାଭଯୋଲା,ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ
୭. ରାଜା ବିକ୍ର ମାଦିତ୍ୟ ଭୂଲା ଶାସନ, ପୋଟମ୍ଦାଃ,ଝାରଖଣ୍ଡ
୮. ଦେଉଳି ମନ୍ଦିର-ରାଞ୍ଚି,ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ
୯. ମାଁ ଆକର୍ଷଣୀ ଦେବୀ,ସାରେଇକେଲା ରାଜ୍ ଖରସୁଆଁ
୧୦. ମାଁ ମନସା ବଂଗା, ଡାକ୍ ସଂକ୍ରାନ୍ତି
୧୧. ମାଁ ଦୁର୍ଗା ବଂଗା,ଦଶହରା
୧୨. ରାଜା କାରାମ-ବୈଦ୍ୟପୁର,ମୟୂରଭଞ୍ଜ
୧୩. ଦିଶୁମକାରା-ଭୁଟା ସିମିଳି,ନୀଳଗିରି ବାଲେଶ୍ୱର
୧୪. ଦେବ୍ ଗିରି ମଣ୍ଡଳ ଶ୍ରୀ ବଂଗା- ଓଭପବା, ହାତୀକୁଲିଆ
୧୫. ବାମୁଣିଆ ବଂଗା-ନୀଳଗିରି (ଟଟ୍କା)
୧୬. ଫଟେଶ୍ୱର ବଂଗା-ପାଟାପାଣି,ନୀଳଗିରି (ଶିବ୍ ବଂଗା)

୧୭. ଶଙ୍ଖେଶ୍ୱର-ତେଣ୍ଡା,ନୀଳଗିରି (ଶିବ ବଂଗା)
୧୮. ଜଳ ହରିମହାଦେବ-କୁଦୁମ୍ ଶୋଳ (ଶିବ୍ ବଂଗା)

ନଅ ମାହାଲ ସେନ୍ଦ୍ରା ବୁରୁ

୧. ବିଞ୍ଜ ଦେଆବୁରୁ (ବିନ୍ଧାଚଳ ପର୍ବତ)
୨. ଅଯୋଦ୍ଧା ବୁରୁ
୩. ହେମାଳ ବୁରୁ
୪. ଲୁଗୁ ବୁରୁ
୫. ଦଲମା ବରୁ
୬. ନାରାନ ବେଡା
୭. ସିଲି ବୁରୁ
୮. ଗାଲୁ ସିଙ୍ଗି ବୁରୁ
୯. ଡାଡି ବୁରୁ
୧୦. ସିନ୍ଧୁ ଘାଟୀ ସୁତାମ ଟାଣ୍ଡିରେ
୧୧. କାଳିପଦା ବୁରୁ
୧୨. ସିନ୍ଦୁର୍ ଦିରିବୁରୁ
୧୩. ଦେବଗିରି ବୁରୁ
୧୪. ବିଂଜ୍ ବୁରୁ
୧୫. ରାଜା ବୁରୁ
୧୬. ବାନ୍ଧି ବୁରୁ
୧୭. ନଣ୍ଡାରୀ ବୁରୁ
୧୮. କଚା ଚୁଆ ବୁରୁ
୧୯. ଜଲା ଚୁଆ ବୁରୁ
୨୦. ବେଲ ଚତରୀ ବୁରୁ
୨୧. ଚନ୍ଦନ ବୁରୁ
୨୨. ରାଂଗା ମାଟିଆ ବୁରୁ

ଗୃହ ଓ ତାର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ

ଗୃହ	-	ଅଲାଃ
ପଢିବା ଘର	-	ଅଲଃ ଚେଦେନ ଅଲାଃ
ମାଟି କାନ୍ଥ/ମାଟିଘର	-	ହାସା ଅଲାଃ/ହାସାକାଉ୍
ପକ୍କାଘର	-	ପାକା ଅଲାଃ, ଦଲାନ ଅଲାଃ
ଇଟା କାନ୍ଥ	-	ଇଟା କାନ୍ଥ
ଅଗଣା	-	ରାଚେ
ଛାଉଣୀ	-	ଦାଲ୍/ଦାଲବ୍
ରୋଷେଇ ଘର	-	ମାଡି ଅଲାଃ/ମାଣ୍ଡି ଅଲାଃ
କୁଟୀର	-	ହୁଡିଂ ଅଲାଃ/କୁଟ୍ରି/ମେଲା
ଶୟନ ଗୃହ	-	ଗିତିଇ୍ ଅଲାଃ
କୁଡିଆ ଘର	-	କୁମ୍ଭା ଅଲାଃ/ଗୁୟୁ ଅଳା, କୁମ୍ବା ଅଲାଃ,
ଇଟା ଘର	-	ଇଟା ଅଲାଃ
ଗୁହାଳ ଘର	-	ଗଳା ଅଲାଃ
ଗୋଦାମ ଘର	-	ଗୋଦାମ ଅଲାଃ
ଚାଳ ଘର	-	ବୁଶୁଃ ଅଲାଃ/ସାଉଳି ଅଳା
ଥାନା	-	ଥାନା
ଡାକ ଘର	-	ଚିଠି ଅଲାଃ
ଜେଲ ଖାନା	-	ଜିହଲ ଅଲାଃ/ପୁଣ୍ଡିମାମୁଁ ଅଲାଃ
ଟାଇଲ ଘର	-	ଟାଲି ଅଲାଃ
ସନ୍ତସନ୍ତିଆ ଘର	-	ଜରକ ଅଲାଃ/ଜର୍କାଓ ଅଲାଃ
ଔଷଧାଳୟ	-	ହାଲା ଦକାନ
କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ	-	ପାଇଟି ଅଲାଃ
ପୁସ୍ତକାଳୟ	-	ତନଲ ଅଲାଃ
ବାସ ଗୃହ	-	ତାୟଃ ଅଲାଃ
ଭଣ୍ଡାର ଘର	-	ଧନ୍ ଅଲାଃ/ବାବା ଅଲାଃ,

ବସିବା ଘର - ଦୁବ ଅଲାଃ
ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆର - କୁଲି ଦୁଆର
ଦୁଆର ବନ୍ଧ - ଦୁଆର ବନ୍ଦ୍
ଦୁଆର - ଦୁଆର
କବାଟ - କପାଟ୍/ଟାଟି/କାପାଟ୍
ଗାଧୁଆ ଘର - ଉମ ଅଲାଃ/ରେୟାଲେନ୍ ଅଲାଃ
ଅସ୍ତ୍ରାଗାର - ହାତିଆର ଅଲାଃ/ହତିଆର ଅଲାଃ,
ଅନାଥ ଆଶ୍ରମ - ଟୁଆର ବାକୁଲ

ଗୃହ ସାମଗ୍ରୀ/ ଅଲାଃ ସାମାନ

ଖଟ - ପାରକମ୍
ନୋଟା /ଲୋଟା - ଗୁଟି
କୋଦାଳ - କୁଃଲାମ/କୁଦ୍‌ଲାମ୍
ଗିନା - ଗିନା
କୁଲା - ହାଟାଃ
ଥାଳି - ଥାଲି
କତୁରି - କାତ୍ରୁ/ଦାଉଲି
ବେଲା - ଟାଟିଆ/ବାଟି
ପନିକି - ପୁନୁକି/ପନ୍‌କି/ପନିଃ
ହାଣ୍ଡିଆଟଲା - ଚାଲା
ଚଟୁ - ଚାଟୁଆ/ବକାଃ/କାଲ୍‌ଟୁ
ଗୁଣ୍ଡି ଚାଲୁଣି - ହଲଂ ଚାଲ୍‌ନି/ଚାଲନୀ
ହାଣ୍ଡି - ଚାଟୁ
ଉବଜ୍ଜା ବାଡି / ଉଗୁଜା - ଆଁଦାଃଡାଣ୍ଡା/ଜାଗୁଡାଣ୍ଡା
କରେଇ - ଲହତା
ଶାବଳ - ଶାବଳ

ବାଲଟି	–	ବାଲଟିଂ
ବାସନ	–	ବାସନ/ବାଟିଗୁଟି,
ଲଙ୍ଗଳ	–	ନାଆଲ/ନାହିଲ, ନାଲ୍
ଲଣ୍ଠନ	–	ହାରକିନ୍
କଳସୀ	–	କାଲ୍ସା
କରତ	–	କାରାତ
ମାଠିଆ	–	ମାଠେଆ/ବୁକାଃ
ଲୁହା	–	ମେଣେଦ୍
ଚୁଲ୍ଲି	–	ଚୁଲା
କୁରାଢି	–	ବଡେଆଃ,ହାକେ/ବଡ଼େଆ
ଟାଙ୍ଗିଆ	–	କାପି
ଖଣ୍ଡା	–	ତରଓ୍ୱାଲ,ତରାଲି/ତରୁଆଲ

ଜ,-ଫଳ

ଆମ୍ବ	–	ଉଲି
ପିଜୁଳି	–	ସୁଲତାମ/ପେଲା
ପଣସ	–	ପଣସ୍
ଲେମ୍ବୁ	–	ଲେମ୍ବୁ
ଅମୃତ ଭଣ୍ଡା	–	ଜାଡା,ଫଂପେୟା
ତେନ୍ତୁଳି	–	ଜଜ
ନଡିଆ	–	ନୁଡିଆ/ ନାଇକଳ
ଜାମୁ	–	କୁଦା
କୁସୁମ	–	ବାରୁ
କଟଡା	–	ଟଲା/ଡଲା,
ଅଁଳା	–	ମେରେଲ/ମେରାଲ
ମହୁଲ	–	ମାଦ୍କମ୍
ବାହାଡା	–	ଲୁଫୁଂ

ଭାଲିଆ	–	ଶଶ
କମଳା	–	କମଳା
କେନ୍ଦୁ	–	ତିରିଲ୍
ଖଜୁରୀ କୋଳି	-	ଖିଜୁର୍
ବରକୋଳି	–	ବାକ୍ରା
ତାଳ	–	ତାଲ୍
ସୋରିଷ	-	ମାନି
ମକା	–	ଜାନାରୀ/ଜନାରୀ
ରାଶି	-	ସୁରଗୁଞ୍ଜା
ହରଡ	–	ରାହେଲ୍/ରାହିଲି/ରେୟାଲି,
କୋଳଥ	-	କୁଳିତି/କୁଲ୍ତି
ମୁଗ	–	ମୁଗ୍
ବିରି	–	ବିରି
ବୁଟ	-	ଛଲା/ବୁଟ୍
ଧାନ	-	ବାବା
ଗହମ	–	ଗହମ
ଚାଉଳ	-	ଚାଉଲି
ମସୁରୀ / ମସୁର	–	ମସୁରୀ
ହଳିଦା	–	ରଲା
ଆମ୍ବଳା / ଆମ୍ବଡ଼ା	-	ଆମ୍ଳୁ / ଆମ୍ଲୁ
ଗୁଆ	–	ଗୁଆ
ଚାରକୋଳି	–	ଚାରଫ୍/ଚାରବ୍
ଡିମିରି ଫଳ	–	ଲଆ/ଲଓ୍ବା
ବାଜରା	-	ବାଜର୍,ଝାଙ୍ଗାଲା

ପନି ପରିବା/ଉତ୍ରୁ ଚାଖ୍ଣା

ବିଲାତି	–	ବିଲାତି
ବାଇଗଣ	–	ବେଙ୍ଗାଳ
ଭେଣ୍ଡି	–	ମେଣ୍ଡା ସିଙ୍ଗା/ଭୁଣ୍ଡି, ଭିଣ୍ଡି, ଭେଣ୍ଡୁ
ସାରୁ	–	ସାରୁ
ଆଳୁ	–	ସାଙ୍ଗା/ଆଲୁ
ଜହ୍ନି	–	ଝିଙ୍ଗା
ଶିମ	–	ମାନାଲ୍
କୁହୁରୀ	–	କୁହୁରି
ଲାଉ	–	ସୁକୁ
ଡଲ୍‌କା	–	ଡଡ
କାକୁଡ଼ି	–	ଡାୟର
ଫୁଟି	–	ଫୁଟି
ପୋଟଳ	–	ପଟଲ, ପୁତୁଲ
ବୋଇତାଳୁ	–	ବୟତାଲ୍
ଝୁଡଙ୍ଗ	–	ରାମ୍ଲା /ନାଲୁକା
ପିଆଜ	–	ପିଆଜ୍ /ପେଆଜି/ପେୟାଁଜ୍
ରସୁଣ	–	ରାସିଣୀ
ଲଙ୍କା	–	ମୁରିଚି
କୋବି	–	କୁବି
ଗାଜର	–	ଗାଜର୍
ବନ୍ଧାକୋବି	–	ପଟମକୁବି
ଫୁଲକୋବି	–	ବାହାକୁବି
ସଜନାଛୁଇଁ	–	ସନଲା ସୁଟି/ମୁନଗାସୁଟି
ସଜନା ଶାଗ	–	ସନଲା ଆକାଃ (ସନ୍‌ଲା ଆକାଃ / ମୁନ୍‌ଗା ଆକାଃ)
ନିମ୍ବ ଶାଗ	–	ନିମ୍ ଆକାଃ
କୋଶଳା ଶାଗ	–	କୁସଳା ଆକାଃ
ମାର୍ଶୀ ଶାଗ	–	ଲେପେର ଆକାଃ

ଲହଙ୍ଗା ଶାଗ	–	ସିରିଗିଟି ଆଳାଃ/ସିର୍‌ଗିଟି ଆଳାଃ
ପୋଇ ଶାଗ	-	ପୁରାଇ ଆଳାଃ / ପୁଇ ଆଳାଃ
ସାରୁ ଶାଗ	–	ଗାଡ୍ରି ଆଳାଃ /ସାରୁ ଆଳାଃ
ଚାକୁଣ୍ଡା ଶାଗ	–	ଚାକୁଣ୍ଡା ଆଳାଃ
କୁଣ୍ଡାଳି ଶାଗ	–	ସିଂ ଆଳାଃ
ଡାହୁ ଶାଗ	–	ଡାହୁ ଆଳାଃ
କୁଣ୍ଡା ଶାଗ	-	ଲୁପୁଃ ଆଳାଃ
ବରଗୁଡ଼ି	-	ରାମ୍ଭଲା
ମଦରଙ୍ଗା ଶାଗ	-	ଗାରାଣ୍ଡିଂ ଆଳାଃ/ଗାରାଣ୍ଡି ଆଳାଃ
ଖପରା ଶାଗ	-	କେଚଃ ଆଳାଃ
ସୁସୁଣି ଶାଗ	-	ସୁସୁନି ଆଳାଃ/ଚାତମ୍ ଆଳାଃ
କାନଶିରା ଶାଗ	-	କାନା ଆଳାଃ
ବୋଇତାଳୁ ଶାଗ	-	ବୟତାଲ୍ ଆଳାଃ
ଲାଉ ଶାଗ	-	ଶୁକୁ ଆଳାଃ
ଟକ ଭେଣ୍ଡି ଶାଗ	-	କାଉରା ଆଳାଃ
ମାଡ଼ିଳି ଶାଗ	-	ମଟା ଆଳାଃ/ମାଠାଆଳାଃ

କୃଷି ଓ ଚାଷବାସ/ ଚାଷବାସ

ମରୁଡ଼ି ବର୍ଷ	-	ଆକାଲ୍ ସିର୍ମା /ଆଟମ୍ ସିର୍ମା
କୃଷି	-	ଚାଷ୍
କୃଷକ	-	ଚାଷା/ଚାଷ୍‌ତାନିଃ
ବିହନ	-	ହିଡ଼ା
ମାଟି	–	ହାସା
ଗୋବର	-	ଗୁରିଚ୍
ରୁଆ	-	ରଆ
ବେଉଷଣ	-	କାଡାୟ
ଧାନ ବୁଣା	–	ବାବା ହେର୍
ହଳ କରିବା	-	ସିୟୁଃ
ବାଛିବା	–	ହଲେଦ୍

ଗାଛିଆ	–	ଗାଛିୟାଭ/ଛିଟିଅଭ୍
ମଇଦେବା	–	ମଇ
ଲଙ୍ଗଳ ମୁଠି	–	କାଣ୍ଵା/କଳବା
ଅଁଦ୍	–	ନାଗଲି/(ନାଗ୍ଲି)
ଢୁଆଳି	–	ଆରାଣ୍
ସୋଲ	–	ସାମ୍ଲି
ଫାଳ	–	ଫାଲ୍

ବୃକ୍ଷ/ ଦାରୁ

ଶାଳ ବୃକ୍ଷ	–	ସାରଜମ୍ ଦାରୁ
ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ	–	ଜଜ ଦାରୁ
ଧାନ ଗଛ	–	ବାବା ଦାରୁ
କୁଳଚି ଗଛ	–	କୁଟି ଦାରୁ/କୁଲ୍ଚି
ଆମ୍ବ ଗଛ	–	ଉଲି ଦାରୁ
ଧଳା ଗଛ	–	ହେସେଲ୍ ଦାରୁ
ପଣସ ଗଛ	–	ପଣସ ଦାରୁ
ଅସନ ଗଛ	–	ହାତ୍ନା ଦାରୁ /ହାତାନାଃ ଦାରୁ
ଶାଗୁଆନ ଗଛ	–	ସାଗୁଆନ୍ ଦାରୁ
ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଗଛ	–	ଅର୍ଜ୍ଜୁନ ଦାରୁ/କାଣ୍ଡା ଦାରୁ
କେନ୍ଦୁ ଗଛ	–	ତିରିଲ୍ ଦାରୁ
ସିଦାସିକା ଗଛ	–	ସେକ୍ରେଜ ଦାରୁ
ମହୁଲ ଗଛ	–	ମାଦ୍କମ୍ ଦାରୁ
ବେଗୁନିଆ	–	ବେଗ୍ନା ଦାରୁ
କଦଳୀ ଗଛ	–	କାଦାଲ୍ ଦାରୁ
କଣ୍ଢା ଗଛ	–	ଜାନୁମ୍ ଦାରୁ
କପା ଗଛ	–	ତୁଲାମ୍ ଦାରୁ
ଡାଳ	–	ଡାଲ୍
ଖଜୁରୀ ଗଛ	–	ଖଜୁର ଦାରୁ/ଖିଜୁର ଦାରୁ
ପତ୍ର	–	ସେକାମ୍
ବେଲ ଗଛ	–	ବେଲ୍ ଦାରୁ

ଫୁଲ	-	ବାହା
ନିମ୍ବ ଗଛ	-	ନିମ୍ ଦାରୁ/ଲିମ୍ ଦାରୁ
ଫଳ	-	ଜ
ଗମ୍ଭାରୀ ଗଛ	-	କାସମାର୍ ଦାରୁ
ବେର	-	ରେଗ୍/ରେଦ୍
ଅଶ୍ୱଥ ଗଛ	-	ହେସାଃଦାରୁ
ବର ଗଛ	-	ବଟମ୍ ଦାରୁ
ବାଉଁଶ ଗଛ	-	ମାଦ୍ ଦାରୁ
ଥୁଣ୍ଟା ଗଛ	-	ଠାଡ୍‌ଗା ଦାରୁ/ଠୁଣ୍ଡଗୁଦ୍ ଦାରୁ/ଖାଣ୍ଟୁ ଦାରୁ
ଶୁଖିଲା ଗଛ	-	ରାଲ୍ ଦାରୁ/ରଲ୍ ଦାରୁ
ଚନ୍ଦନ ଗଛ	-	ଚନ୍ଦନ ଦାରୁ
ପିଆଶାଳ ଗଛ	-	ମୁର୍ଗା ଦାରୁ
ପାଞ୍ଚାଣ ଗଛ	-	ରୁତା ଦାରୁ
ଶିଶୁ ଗଛ	-	ମରଳାମ୍
ଚୁଡ୍ରା ଗଛ	-	ଅଞ୍ଚାଲ୍

ବାଦ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ର/ରୁ, ଅରଂ ସାମାନ୍କ

ମାଦଳ	-	ମାଦଲ୍
ନାଗରା	-	ନାଗ୍ରା
ବଂଶୀ	-	ରୁତୁ
କେନ୍ଦରା	-	ବାନାମ୍
ଘଣ୍ଟି	-	ଘଣ୍ଟା/ଘଣ୍ଟିଂ/ଟିଲିଂ ଟିପିଞ୍
କରତାଳ	-	କର୍‌ତାଲ୍

ଖାଦ୍ୟ- ଜମ୍ ନୁ

ଭାତ	-	ମାଡି/ମାଣ୍ଡି
ସଜ ତରକାରୀ	-	ଉତୁ
ପଖାଳ ଭାତ	-	ବାସି ମାଡି/ପାଖାଲ୍
ଖେଚୁଡ଼ି	-	ଜାଗୁ/ଖେଚିଳି
ପିଠା	-	ଲାଙ୍/ଲାଦ୍

ଖଟା ପଖାଳ	-	ଜଜ ମାଡି
ହାଣ୍ଡିଆ ଭାତ	-	ଇଲିଜାଗ୍ଗୁ/ଇଲିମାଣ୍ଡି/ଜାଗ୍ଗୁ
ଗୁଣ୍ଡିରେ ଖେଚୁଡି	-	ଲେଟୋ/ଲେଠ
ଅଟା ପିଠା	-	ଆଟା ଲାଦା/ଅଟା ଲାଦ୍
ଚକୁଳି	-	ଦୁଲ୍ ଲାଦ୍
ଆରିସା	-	ଗୁଳ ଲାଦ୍
ପତର- ପିଠା	-	ସେକାମ୍ ଲାଦ୍
ପୁଡା ପିଠା	-	ରାପାଃ ଲାଦ୍
ମଣ୍ଡା ପିଠା	-	ଡୁମ୍ବାଃ ଲାଦ୍/ଡୁମାଂ ଲାଦ୍
ହଲଣା ପିଠା	-	ଚାର୍‌ପା ଲାଦ୍
ପାଣି	-	ଦାଃ
ଚା	-	ଚା,ଲଲଦାଃ, ଚାହା
ସରବତ୍	-	ସରବତ୍/ହେଲେମ୍ ଦାଃ
କ୍ଷୀର	-	ତଓ୍ୱା
ସିରାପ	-	ଦାଃ ହାଳା

ସ୍ୱାଦ – ଚାକା

ମିଠା	-	ହେଲେମ୍
ଖଟା	-	ଜଜ
ପିତା	-	ହାଳାଦ୍
ଲୁଣିଆ	-	ଗାର୍ ଗାର୍
କଷା	-	କାଷା
କଞ୍ଚା	-	ବେରେଲ୍
ପାଚିଲା	-	ଇସିନ୍
ମିଠାଝୁଳ	-	ସିବିଲ ରାସେ
ରାଗ	-	ଜାଃ ଜାଳା/କଡ଼ା, ଝାଳ୍, ରାଗ,ଝାଳ୍ ଝାଳ୍
ପଚା	-	ସେୟା
ଲୁଣ	-	ବୁଲୁଂ

ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ୍‌ର କଥା ବାର୍ତ୍ତା

୧. ଜୱାର୍ (ଜୱାରଗେ) - ନମସ୍କାର ।
୨. ଆବେନ ଟି ଲେକା ମେନାଃ ବେନା ? - ଆପଣ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?
୩. ବୁଗିଗେ ମେନାଞ୍ଜା । - ଭଲ ଅଛି ।
୪. ଇଞ୍ଜ ବିଜାଞ୍ଜ ବୁଗିଗେ ମେନାଞ୍ଜା । - ମୁଁ ବହୁତ ଭଲରେ ଅଛି ।
୫. ସିଙ୍ଗି ବଂଗା ହାଃ ଆଶିର୍ବାଦତେ ଆର ଆପେମାନକଆ ଦାୟାତେ ଜତହଳ ବୁଗିଗେ ମେନାଃଲେଆ । - ସୂର୍ଯ୍ୟଦେବତାଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ଆଉ ଆପଣଙ୍କ ଦୟାରୁ ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛୁ ।
୬. ଆବେନ ଲଃ ନାପାମ୍ କାତେ ବିଜାଞ୍ଜ ରାସ୍କା ଜାନାଞ୍ଜ । - ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ହେବାରୁ ବହୁତ ଖୁସି ହେଲି ।
୭. ଆଛା ଅଳାଃସାଃରେ ବୁଗିବାଳାଗେ ମେନାଃ କୱା ତ ? -ଆଚ୍ଛା ଘରେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ତ ?
୮. ହଁ ଆବେନାଃ ଆଶିର୍ବାଦତେ ଜତହଳ ବୁଗିଗେୟାଲେ । - ହଁ ଆପଣଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦରେ ସମସ୍ତେ ଭଲରେ ଅଛୁ ।
୯. ଅକାବେନ୍ ସେନ୍ ଲେନା ? - କୁଆଡେ ଯାଇଥିଲେ ?
୧୦. ମାମୁଁ ଅଳାଃଏଞ୍ଜ ସେନ୍‌ଲେନା । - ମାମୁଁ ଘରକୁ ଯାଇଥିଲି ।
୧୧. ଟିମିନ ପାଇଟିରେ ଟି ହନର ବାଳା ଲେକା ? - କେତେ କାମରେ ନା ବୁଲା ବୁଲି ଯାଇଥିଲେ ?
୧୨. ଆଚ୍ଛା ମା ତ ବେ ଜୱାର ଗେ । – ହଉ ଠିକ୍ ଅଛି ନମସ୍କାର ।

ଅପରିଚିତ ବନ୍ଧୁ ବା ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ସାକ୍ଷାତ-କା ଉପୁରୁମ୍ ହଳଲଃ ନାପାମ୍

୧. ଆବେନାଃ ଟି ନୁମୁ ? - ଆପଣଙ୍କ ନାଁ କ'ଣ ?
୨. ଆମାଃ ଟିୟା ନୁମୁ ? - ତୁମର ନାଁ କ'ଣ ?
୩. ଇଞ୍ଜା ନୁମୁ ଅମିତ ସର୍ଦ୍ଦାର । - ମୋ ନାଁ ଅମିତ ସର୍ଦ୍ଦାର ।
୪. ଆବେନାଃ ଅଳାଃ ଦ ଅକରେ ? - ଆପଣଙ୍କ ଘର କେଉଁଠି ?
୫. ହାତୁ ନୁମୁଦ ଟିୟା ?- ଗାଁ ର ନାମ କ'ଣ ଅଟେ ?
୬. ଅଳାଃ ଦ କରଞ୍ଜେଇରେ ହାତୁ ଦ ମଧୁପୁର । - ଘର କରଞ୍ଜେଇ ଓ ଗାଁ ମଧୁପୁର ଅଟେ ।
୭. କିଲି ଦ ଟିକାନ କିଲି ?- ଆପଣଙ୍କ ଗୋତ୍ର କ'ଣ ?
୮. ସାମାଦ୍ (ସାମନ୍ତିଆ) କିଲି । - ସାମାଦ୍ (ସାମନ୍ତିଆ) ଗୋତ୍ର ଅଟେ ।
୯. ଶାସନ ତାପେ ଦ ଅକରେ । - ଆପଣଙ୍କ ଶାସନ କେଉଁଠାରେ ।
୧୦. ଶାସନ ତାଲେଦ ଝାଲିଦାଃ । - ଆମ ଶାସନ ଝାଲିଦାଠାରେ ଅଛି ।

୧୧. ମାମୁଁ ଅଳାଃଦ ଚି କିଲିକ ?- ମାମୁ ଘରର ଗୋତ୍ର କ'ଣ ?

୧୨. ମାମୁଁ କଦ ପାତ୍ରି କାନାକ । - ମାମୁ ଘର ପାତ୍ରି ଗୋତ୍ର ଅଟେ ।

୧୩. ମାମୁଁ ହାତୁ ଦ ଅକରେ ? - ମାମୁ ଘର କେଉ ଗାଁ ରେ ?

୧୪. ମାମୁଁ ହାତୁ ଦ ତୁଳସୀ ବଣୀରେ । - ମାମୁ ଘର ତୁଳସୀବଣୀରେ ।

୧୫. ଆପେଦ ଚିମାଃ ହାଗାୟାପେ । - ଆପଣମାନେ କେତେ ଭାଇ ଅଛନ୍ତି ।

୧୬. ଆଲେ ଦ ଆପେଇ୍ ହାଗାୟା । - ଆମେ ତିନି ଭାଇ ଅଛୁ ।

୧୭. ଆବେନଦ ମାରାଂ କଳା , ଚି ତାଲା ?- ନିଜେ ଆପଣ ବଡ ନା ମଝିଆଁ ଭାଇ ?

୧୮. କାଗେ ଇଞ୍ଜଦ ଜତ ଆତେ ହୁଡିଂ ନିଇ୍ । - ନାଁ ମୁଁ ସବା ସାନ ଭାଇ ଅଟେ ।

୧୯. ଆବେନ ଅକରେ ବେନ୍ ଅଲତାନା ? - ଆପଣ କେଉଁଠାରେ ପଢୁଛନ୍ତି ?

୨୦. ବାରିପଦା ଏମ୍ ପି ସି କଲେଜରେ । - ବାରିପଦା ଏମ୍ ପି ସି କଲେଜରେ ।

୨୧. ନେ ସିର୍ମା ଫାଇନାଲ । - ଏ ବର୍ଷ ଫାଇନାଲ ହେବ ।

୨୨. ବିଙ୍କାଞ୍ଜ ବେଶ ।- ବହୁତ ଭଲ ।

୨୩. ମା ତବେ ଜୱାର । - ହଉ ଆସୁଛି ନମସ୍କାର ।

୨୪. ଆମ ଦଅକୟ ? - ତୁମେ କିଏ ?

୨୫ . ଆମାଃ ଚିୟା ନୁମୁ ? - ତୁମର ନାଁ କ'ଣ ?

୨୬. ଅକଆତେମ୍ ହିଇ୍କାନା ? - କେଉଁଠାରୁ ଆସିଅଛ ?

୨୭. ଅକୟ ଅଳାଃବେନ ସେନଃଆ ? - କାହା ଘରକୁ ଯିବେ ?

୨୮. ଇଞ୍ଜ ଦ ଧନଞ୍ଜୟ ମୁଣ୍ଡା । - ମୁଁ ଧନଞ୍ଜୟ ମୁଣ୍ଡା ଅଟେ ।

୨୯. ବାଲେଶ୍ୱର ଆତେଞ୍ଜ ହିଜକାନା । - ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଆସିଛି ।

୩୦. ଇଞ୍ଜା କୁଳି ସଞ୍ଜୟ ଅଳାଃ ଏଞ୍ଜ ସେନଃଆ । - ମୋ ବନ୍ଧୁ ସଞ୍ଜୟ ଘରକୁ ଯିବି ।

୩୧. ବିଙ୍କାଞ୍ଜ ଦିନଆତେ ହିଜୁଃ ଆଞ୍ଜ ମେନ୍ତେ ହିଜ୍‌ଗେ କାଞ୍ଜ ଦାଳି ତାନା । - ବହୁତ ଦିନରୁ ଆସିବି କହି ଆସି ପାରେ ନାହିଁ ।

୩୨. ଏନ୍‌ରେ ଆତେ କୁଳିକାତେ " ଦିସୁମ୍ ସାରହୁଲ୍ ପରବ" ନଅ ମାହାଲ୍ ଅଫିସ ରୁଆଁସିତେ ସେନ୍ ହିଜୁଃଆଲେ । - ସେଠାରୁ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ "ଦିଶୁମ୍ ସାରହୁଲ୍" ପରବ ନଅ ମାହାଲ ଅଫିସ ରୁଆଁସିକୁ ଯାଇ ଆସିବୁ ।

୩୩. ନଅ ମାହାଲ ରୁଆଁସିରେ "ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ ପରବ" ରେ ଓଡିଶା ଝାରଖଣ୍ଡ, ବେଙ୍ଗଲ ସାଃତେ ଶୁସୁନ କଲା କୁଳି ହିଜୁଃଆକ । - ନଅ ମାହାଲ ରୁଆଁସିରେ "ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ" ପର୍ବରେ ଓଡିଶା ଝାରଖଣ୍ଡ, ବେଙ୍ଗଲରୁ ପୁଅ ଝିଅ ନାଚିବାକୁ ଆସନ୍ତି ।

୩୪. "ସାରହୁଲ ବଂଗା" ଭୂମିଜ କଆଃ ଧରମ୍ ବଂଗା ତାନା । –
"ସାରହୁଲ ପୂଜା" ଭୂମିଜ ମାନଙ୍କର ଧର୍ମର ପୂଜା ଅଟେ ।

୩୫. ସାରଜମ୍ ବାହା, ମାଦକମ୍ ବାହା, ଭଲି ବାହା, ତାରପ୍ ବାହା, ଜତ ବାହା, ଶାରଜମ୍ ଦାରୁ ସୁବାରେ ଶିବ ପାର୍ବତୀ କେ ବଂଗା ସେବାକ୍ ଆଲେ । – ଶାଳଫୁଲ, ମହୁଲଫୁଲ, ଆମ୍ବଫୁଲ, ଚାହାଁର ଫୁଲ, ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଫୁଲ ଶାଳ ବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ଶିବ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରି ପୂଜା ସେବା କରାଯାଏ ।

୩୬. "ଦିଶୁମ୍ ସାରହୁଲ ବଂଗା" ଦୋ ବାହା ଚାଣ୍ଡୁବ୍ ମୁଣ୍ଡିରେ (ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୩୦) ହୁୟୁଃଆ । – ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ ପୂଜା ଫଗୁଣର ଶେଷରେ ମାର୍ଚ୍ଚ୩୦ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥାଏ ।

୩୭. ନାମା ସେକାମ୍, ନାମା ବାହା, ଧରମ ବଂଗା ଶିବ ପାର୍ବତୀକେ ବଂଗା ସେବା କାତେ ଏନାଂ ନାମା ସେକାମ୍ ବେଭାରେୟାଃ ବିଧି-ବିଧାନ ମେନାଃଆ । – ନୂତନ ପତ୍ର ନୂତନ ଫୁଲ ଧର୍ମର ଦେବତା ଶିବ ପାର୍ବତୀଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ପରେ ଭୂମିଜ ମାନଙ୍କ ବ୍ୟବହାର କରିବାର ବିଧାନ ଅଟେ ।

୩୮. ଭୂମିଜ କୋଓ୍ବା ଜତ ପାଇଟି ସିର୍ଜନ ଚି ଧାର୍ତିମାଞ୍ଜ ଲଃ ଜୁଳଉକାତେ ମେନାଃଆ । – ଭୂମିଜ ମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରକୃତି ବା ଧାର୍ତିମାତା ସହିତ ଜଡିତ ହୋଇ ରହିଛି ।

୩୯. "ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ" ହରିନା, ବୁନୁଡି, ଝାରଖଣ୍ଡରେ ଦ ଚୋଚାଣ୍ଡୁବ ମୁଣ୍ଡିରେ ଏପ୍ରିଲ ୧୦ ତାରିଖ ବିତାରତେ ହୁୟୁଃଆ । – "ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ" ହରିନା, ବୁନୁଡି, ଝାରଖଣ୍ଡରେ ଚୈତ୍ରମାସ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ କରାଯାଇଥାଏ ।

୪୦. "ଦିଶୁମ୍ ସାରହୁଲ" ଭୂମିଜ କୋଓ୍ବା ସାଂସାଂକିର (ସାଂସ୍କୃତିକ) ଶୃଙ୍ଖଳ ଦୁରାଂ ଚି ଧରମ୍ ବଂଗା ତାନା । – "ଦିଶୁମ୍ ସାରହୁଲ" ଭୂମିଜ ମାନଙ୍କର ସାଂସ୍କୃତିକ ବା ଧର୍ମର ପର୍ବ ଅଟେ ।

ଅକା କୟ / କ୍ଷମା ମାଗିବା ଅର୍ଥରେ

୧.	ଇକା କୟ	– କ୍ଷମା ମାଗିବା
୨.	ଇକା ତାଞ୍ଜମେ	– କ୍ଷମା କରିବେ ବା କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।
୩.	ଇକା କୟମେ	– କ୍ଷମା ମାଗନ୍ତୁ ।
୪.	ଇକା ତାଇମେ	– କ୍ଷମା କରିଦିଅନ୍ତୁ ।
୫.	ଆଲମ୍ ଇକାଇଜଆ	– କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
୬.	ଦୋଷ୍ମା ଦୋଷ୍ ଆକାଦ୍	– ଦୋଷତ ହୋଇଛି ।
	ଗେୟା ଇନାରେ ଆଃ	– ସେଥିପାଇଁ
	ଇକାଞ୍ଜ କୟତାନା	– ଦୋଷୀ ହୋଇଥିବାରୁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।
୭.	ଦାୟାକାତେ ଇକାତାଞ୍ ମେ	– ଦୟାକରି କ୍ଷମା କରନ୍ତୁ ।

୮. ସମାଜରେୟାଃ କାଜି ଟାଣ୍ଡା - ସମାଜର କଥା ଅବଶ୍ୟ।
ପାରମ୍ ଆକାଦ୍ ଗେୟା - ଅମାନ୍ୟ କରିଛି।
ଇନାଟେ ଇକାୟ କୟତାନା - ସମାଜର କଥା ବା ବିଧାନକୁ ଅମାନ୍ୟ କରିଥିବାରୁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛି ।

୯. ନେକା ଜା ଏତକାତେ ଭୂଲ୍ ଇକାଦ ଗେୟା । - ଏହା ନଜାଣି ଭୂଲରେ ଦୋଷ କରିଛି ॥

୧୦. ଇନାତେ ଇଞ୍ଜ ବିଜାଞ୍ଜ ଦୁଃଖରେ ମେନାଞ୍ଜା । - ସେଥି ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ବହୁତ ଦୁଃଖରେ ଅଛି ।

୧୧. ନେ ପାପ୍ ଆତେ ଉଦ୍ଧାର ଲାଗେନ୍ ମଣେ ହଲ୍କ ଟାଙ୍କରେ ନେହରେନ୍ ତନାଞ୍ଜ ।
- ଏହି ପାପରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଠାରେ ନେହୁରା ପଡୁଛି ।

୧୨. ନେକା ଭୂଲ୍ ଚି ଦୋଷ୍ ଅଡଃକାଞ୍ଜ୍ କରାଅଏୟା ।
- ଏହିପରି ଭୂଲ କିମ୍ବା ଦୋଷ ଅନ୍ୟଦିନେ କରିବି ନାହିଁ ।

ନେହର/ ବିନ୍ତି/ ଗୁହାରି (ଆପାତ)

୧. ନେହର / ବିନ୍ତି - ଅନୁରୋଧ / ଗୁହାରୀ କରିବା ।

୨. ଆବେନକେ ବିଜାଞ୍ଜ ବିଜାଞ୍ଜନେହର୍ । - ଆପଣଙ୍କୁ ବହୁତ ବହୁତ ନିବେଦନ ।

୩. ଆବେନ୍ କେ ଆଲିଞ୍ଜା ନେହେର୍ / ବିନ୍ତି । - ଆପଣଙ୍କୁ ମୋର ଅନୁରୋଧ ।

୪. ଆପେକ ଟାଇଙ୍ଗରେଞ୍ଜ ନେହେର୍ ତାନାଞ୍ଜ । - ଆପଣମାନଙ୍କ ଠାରେ ଗୁହାରୀ କରୁଅଛି ।

୫. ଆପେ ଯେମନ ନିଷ୍ଟାଗେ ହିଜୁଃପେ । - ଆପଣମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବେ ।

୬. ଆଙ୍ଗାଲେକା ଇଞ୍ଜା କାଜି ଆୟମ ନଗେବେନ୍ । – ଟିକେ ମୋ କଥାକୁ ଶୁଣନ୍ତୁ ।

୭. ମୁତୁକୁଇ୍ କାଜିତେଦ୍ ଜଗାଓ ନଗେବେନ୍ । - ଦୟାକରି ମୋ କଥାକୁ ରଖନ୍ତୁ ।

୮. ଆବେନ୍ ଆଲବେନ୍ ଚିନ୍ତାଜ୍ ଆ । - ଆପଣ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୯. ଦାୟାକାତେ ଆବେନ୍ ହିଜୁଃବେନ୍ । - ଦୟାକରି ଆପଣ ଆସନ୍ତୁ ।

୧୦. ଇଞ୍ଜ ଆଙ୍ଗାଞ୍ଜ ଆର୍ଜି ନଃ ତାଃଆ । - ମୁଁ କିଛି ବିନତି କରୁଅଛି ।

୧୧. ଆବେନ ଚିଲେକା ସାନାତାଦ୍‌ବେନା ଏନ୍‌କାଗେ କରାଅଏବେନ୍ ।
- ଆପଣଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଯେପରି କରିବାକୁ ଚାହୁଛନ୍ତି ସେହିପରି କରନ୍ତୁ ।

୧୨. ଏନ୍‌କାଦ ଇଞ୍ଜ ଆମାଃ ସେବା ରେଗେ ମେନାଞ୍ଜା । – ସେହିପରି ମୁଁ ତୁମରି ସେବାରେ ହିଁ ଅଛି ।

୧୩. ଆମ୍ ଆଲମ୍ ଆଳିଶଃ ଆ । - ଆପଣ ମନଦୁଃଖ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୧୪. ଇଞ୍ଜା ଆଲବେନ୍ ଚିନ୍ତାଜ୍‌ଆ । – ମୋ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୧୫. ଏଟାଃ ଆଲବେନ୍ ମେନେଜ୍‌ଆ । - ଖରାପ ଭାବନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

୧୬. ଇଞ୍ଜା ଅଡଃ ଜାହାଁନାଃ କାଜିରେୟାଃ ବାନିଜ୍‌ଆ । - ମୋର ଆଉ ଅଧିକା କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।

୧୭. ଦଲାଇଞ୍ଜ ଆବେନ୍ ପାଇଟି ରେଞ୍ଜ୍ ଦେଙ୍ଗା ଆବେନା ।- ଚାଲନ୍ତୁ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହଯୋଗ କରିବି ।
୧୮. ଆବେନାଃ ଅନୁମତିତେ କାଜି ସାନାଞ୍ଜ୍ ତାନା । - ଆପଣଙ୍କ ଅନୁମତିରେ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛି।
୧୯. ଇଞ୍ଜାଃ ତାୟମ୍ରେ ହିଜୁଃବେନ୍ । - ମୋ ପଛରେ ଆସନ୍ତୁ ।
୨୦. ଇଞ୍ଜ ଆବେନାଃ ଚିୟା ଞ୍ଜ ସେବାଇଆ । - ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ସେବା କରିବି।
୨୧. ଆବେନାଃ ଚିୟା ରାୟ ମେନାଃଆ । - ଆପଣଙ୍କର କ'ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅଟେ ।
୨୨. ଆବେନ୍ ଜାହାଁ ଚିମତାଃ ବେନ୍ ହିଜ୍ ଦାଳିଆ । - ଆପଣ କେବେବି ଆସି ପାରନ୍ତି ।

କୁଲି ସାଡି/ ପଚାରି ବୁଝିବା

୧. କୁଲି - ପଚାରିବା
କୁଲିସାଡି - ପଚାରି ବୁଝିବା
୨. ଚିୟା ହୁଇଜାନା ? - କ'ଣ ହେଲା ।
୩. ଚିୟାବେନ୍ କାଜିତାଃଆ - କ'ଣ କହୁଚନ୍ତି ?
୪. ଚିଲେକା ବେନ୍ ଆଦା ତାଃଆ ? - କିପରି ଲାଗୁଛି ?
୫. ଆବେନାଃ ହନେଗାଣା ଚିଲେକା ମେନାଃକୋଆ ? - ଆପଣଙ୍କ ଛୁଆପିଲା କିପରି ଅଛନ୍ତି ?
୬. ଚିୟା ଜତଆଃ ବୁଗିଗେୟା ଗେୟା । - କ'ଣ ସବୁ ଠିକ୍ ଠାକ୍ ଅଟେ ।
୭. ଆବେନ୍ ନେରେ ଚିମତାଃଆତେ ମେନାଃବେନା ? - ଆପଣ କେବେଠାରୁ ଏଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?
୮. ଚି ଖବର ମେନାଃଆ ? - କ'ଣ ଖବର ଅଛି ?
୯. ଦଲାବୁ ଉଜୁଜ ଏୟା - ଚାଲନ୍ତୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ।
୧୦. ଭୂମିଜ୍ ଲିପି "ଅଲ୍ ଅନଲ୍" ଅଲ୍ ଏତଆନା ବେନ ଚି ?
- ଭୂମିଜ ଲିପି "ଅଲ ଅନଲ" ଲେଖିବା ଜାଣିଛନ୍ତି କି ?
୧୧. ଚିୟାବେନ୍ କୁଲିତାଜିଃଆ - କ'ଣ ପଚାରୁଛନ୍ତି ?
୧୨. ଚିୟାବେନ୍ କାଜିଃଆ - କ'ଣ କହିବେ ?
୧୩. ଚିୟାବେନ୍ କାଜିତାଃଆ - କ'ଣ କହୁଛନ୍ତି ?
୧୪. ଚିୟା ନଅ ମାହାଲ୍ କିଲିକ ଏତ ଆନାବେନ୍ ? - କ'ଣ ନଅ ମାହାଲ କିଲି (ଗୋତ୍ର) ଜାଣିଛନ୍ତି ?
୧୫. ଚିୟାବେନ୍ ପାଇଟିତାନା ? - କ'ଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି ?
୧୬. ଚିୟାବେନ୍ ଜମ ତାନା ? - କ'ଣ ଖାଉଛନ୍ତି ?
୧୭. ଚିୟାକପେ ଚିକା ବାଲାତାନା ? - କ'ଣସବୁ କାମ କରୁଛନ୍ତି ?
୧୮. ଅକାମ୍ ସେନ୍ତାନାଆ ? - କୁଆଡେ ଯାଉଛନ୍ତି ?
୧୯. ଅକାମ୍ ସେନଃଆ ? - କୁଆଡେ ଯିବେ ?

୨୦. ଅକୟ ହିଜୁଃଆ ?　　　　- କିଏ ଆସିବ ?
୨୧. ଅକୟ କାଜିତାଃଆ ?　　　　- କିଏ କହୁଛନ୍ତି ?
୨୨. ଅକୟେମ୍ ମେତାଜତାନା ? - କାହାକୁ କହୁଛନ୍ତି ?
୨୩. "ଦିଶୁମ ସାରହୁଲ" ଅକରେ ହୁୟୁଃଆ ? - ଦିଶୁମ୍ ସାରହୁଲ କେଉଁଠାରେ ହୁଏ ?
୨୪."ସାରହୁଲ୍ ଦୁରାଂ" ଦୋ ଏତଆନାବେନ୍ ଚି କାଗେ ? -"ସାରହୁଲ"ଗୀତ ଜାଣିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ?

ଜାହାଁ ସାଃସେନଃ/କୌଣସି ଦିଗକୁ ଯିବା ଅର୍ଥରେ

୧. ଜାହାଁ ସାଃ – କୌଣସି ଦିଗକୁ
୨. ଆବେନ ଆକସାଃବେନ୍ ସେନ୍‌ତାନା ? - ଆପଣ କୁଆଡେ ଯାଉଛନ୍ତି ?
୩. ଇଞ୍ଜ' ଆଲେ ଅଳାଃଏଞ୍ଜ ସେନ୍‌ତାନା । – ମୁଁ ଆମ ଘରକୁ ଯାଉଛି ।
୪. ଇଞ୍ଜ' ନେତେଗେଞ୍ଜ ହିଃଜଲେନା । – ମୁଁ ଏଠାକୁ ହିଁ ଆସିଥିଲି ।
୫. ଚାଣ୍ଡେ ନଃ ଏନ୍‌ନେ । - ଶୀଘ୍ର ହୁଅନ୍ତୁ ।
୬. ଇଞ୍ଜ ଡେରି କାତେଞ୍ଜ ସେନଃଆ । - ମୁଁ ବିଳମ୍ବରେ ଯିବି ।
୭. ଢ଼େରି ଚିକାତେ ହୁଇଜାନା ?– କିପରି ବିଳମ୍ବ ହେଲା ?
୮. ଚିୟାରେୟାଃ ବେନ୍ ଡେରିଜାନା ? - କ'ଣ ପାଇଁ ବିଳମ୍ବ ହେଲା ?
୯. ରାଜୁଲଃ ନାପାମ୍ ଜାନାତେ ରାଜଟ ବାଲାତେ ଡେରିଜାନା ।
- ରାଜୁ ସହିତ ଭେଟ ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଯୋଗୁଁ ଡେରି ହେଲା ।
୧୦. ହଁ ଆଜ୍ ବିକାଞ୍ଜ୍‌ଗେ ଲବର ଚବର ରାଜଃଆ । – ହଁ ସେ ବହୁତ କୁହାଳିଆ କଥାକହନ୍ତି ।
୧୧. ଆପେ ଅଳାଃ ଚିମିନ୍ ସାଗିଞ୍ଜା ? - ଆପଣଙ୍କ ଘର କେତେ ଦୂର ଅଟେ ।
୧୨. ରେଲଗାଡି ଚିମତାଃ ହିଜୁଃଆ ?- ରେଲଗାଡି କେତେ ବେଳେ ଆସିବ ?
୧୩. ଭୁବନେଶ୍ୱର ଚିମତାଃ ସେଟେରଃଆ ? - ଭୁବନେଶ୍ୱର କୁ କେତେ ବେଳେ ପହଞ୍ଚିବ ?
୧୪. ଚାଣ୍ଡେନ୍‌ନେ କାରେଦ ଟ୍ରେନ ପୁଡୁଜଃଆ ? – ଶୀଘ୍ର କରନ୍ତୁ ନଚେତ୍ ଟ୍ରେନ୍ ଗଡି ଚାଲିଯିବ ।
୧୫. ଆଲେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ସେନତାନାଲେ । - ଆମ୍ଭେ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଯାଉଛୁ ।

ଫୋନତେ ରାପାଜଟ/ଫୋନ୍‌ରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା

୧. ହେଲ　　　　- ହ୍ୟାଲୋ
୨. ହେଲ ଜୱାର ଜୱାର ।　　- ହ୍ୟାଲୋ ଜୁହାର ଜୁହାର ।
୩. ଅକୋରେ ମେନାଃ ବେନା ?– କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?
୪. ଆର୍ ଚିଲେକା, ବେଶ୍‌ଗେ ?- ଆଉ କ'ଣ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ନା ?

୫. ବେଶଗେ, ଆପେଗେ ଟିଲେ କା ମେନାଃପେୟା ? -ହଁ ଭଲ, ଆପଣ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ?
୬. ଆଲେ ହଁକୋତହଳ ବେଶ୍‌ରେଗେ ନେରେ ମେନାଃଲେଆ । -ଆମେ ସମସ୍ତେ ଏଠାରେ ଭଲ ଅଛୁ ।
୭. ତବେ ଖବର ଟିଲେକା ? - ତେବେ କ'ଣ ସବୁ ଖବର ଅଛି ।
୮. ଖବରଦେ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୋ, ସେନଃକାକିଗେ ଅକୋୟକୋ ସେନ୍‌ତାନାକ ଟି କାଗେ ?
- ଖବର କହିଲେ, ଭୁବନେଶ୍ୱର ଯିବାକୁ କିଏ କିଏ ଯାଉଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ?
୯. ଆଲେ ବାଲେଶ୍ୱର ଆତେ ମଣେ ହଲକୋ ସେନଃଆ । - ଆମ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ୫ଜଣ ଯିବେ ।
୧୦. ବାସ୍ ତେଟି ଟ୍ରେନ୍ ତେକୋ ସେନ୍‌ତାନା ଆର୍ ଅକରେବୁ ନାପାମା ।
— ବସ କିମ୍ବା ଟ୍ରେନ୍ କେଉଁଥିରେ ଯାଉଛନ୍ତି ଏବଂ କେଉଁଠାରେ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ।
୧୧. ଠିକ୍ ମେନାଃଆ ଆଲେ ହଁ ବାସ୍ ତେଲେ ସେନଃଆ ଆର୍ ବାସ ଷ୍ଟାଣ୍ଡ ରେଗେବୁ ନାପାମା ।
— ଠିକ୍ ଅଛି ଆମେ ମଧ୍ୟ ବସ୍‌ରେ ଯାଉଛୁ ଏବଂ ବସ୍‌ଷ୍ଟାଣ୍ଡରେ ସାକ୍ଷାତ ହେବା ।
୧୨. ହଲାଆତେ ଫୋନ୍ ଲାଗାଆ ତାଃଆଲିଂ କାଲାଗାଅ ତାନା ।
— ଗତ କାଲି ଠାରୁ ଫୋନ୍ ଲଗାଉଛି ଲାଗୁ ନାହିଁ ।
୧୩. ଆଲେ ନେରେ ଟାୱାର୍ କାକ୍ ନାମେୟା । - ଆମ ଏଠାରେ ଟାୱାର ମିଳେ ନାହିଁ ।
୧୪. ତିସିଂ ହୱାର ଜାଇ ଲାଗାଅ ଜାନା । - ଆଜି ବର୍ତ୍ତମାନ ଲାଗିଛି ।
୧୫. ଆବେନ୍ ମେସେକ୍ ଲେଃଆବେନ୍ ଟି ? ଆପଣ ମେସେଜ୍ କରିଥିଲେ କି ?
୧୬. ରାଜା କାରାମ୍ ବୈଦପୁର ମୟୁରଭଞ୍ଜ ସେନଃଆବୁ ଟି କାଗେ ?
ରାଜାକରମ ବୈଦପୁର ମୟୁରଭଞ୍ଜକୁ ଯିବା କି ନାହିଁ ?
୧୭. "ଦିଶୁମ୍ କାରାମ୍"ବୁଟାସିମୁଳି ବାଲେଶ୍ୱରକ ଗୁଆ ହାଦ୍‌ବୁନାକୋ ।
- ଦିଶୁମ୍‌କରମ୍ ବୁଟାସିମୁଳି ବାଲେଶ୍ୱର କମିଟି ପକ୍ଷରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତି ।
୧୮. ଗୁଆ ଆକଦବୁନ୍ ରେଦୋବୁନ୍ରେ ଦ ସେନ୍‌ଗେ । - ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଛନ୍ତିତେବେ ଯିବାକୁ ପଡିବ ।
୧୯. ମାଡି କପେ ଜୋମ୍‌ବାଳା କେଃଆ ଟି କାଗେ ? - ଭାତ ଖାଇ ସାରିଲଣି ନା ନାହିଁ ?
୨୦. ହିଁ ଆଦେକ୍ କଦୋ ଜୋମ୍‌କେଃଆଲେ ଆଦେକ୍‌କଦୋ ଆଉରିଗେ ।
— ହଁ ଅଛ କେତେ ଜଣ ଖାଇଲେ ଆଉ କେତେ ଜଣ ଖାଇ ନାହାନ୍ତି ।
୨୧. ଆପେସାଃ ଫୋନ୍ ତେଦ୍ ଖାର ଖାର ତାନା । - ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଫୋନ୍‌ଟି ଖର୍ ଖର୍ ହଉଛି ।
୨୨. ଆଙ୍ଗା କୁର୍ କୁର୍ ତେ କାଜିଃକ୍‌ବେନ୍ କା ଆୟମ୍ ଠିକ୍ ତାନା ।
— ଜୋର ଜୋର ରେ କୁହନ୍ତୁ ଭଲ ଶୁଣା ଯାଉ ନାହିଁ ।

ହାଟ/ବାଜାର

୧. ଇଞ୍ଜ ହାଟେଞ୍ଜ ସେନତାନା । – ମୁଁ ହାଟକୁ ଯାଉଛି ।
୨. ଦଲା ଉଡ୍ଡୁ ଚାକଣା କିରିଞ୍ଜି । – କାମ୍ ସେନଃଆ – ଚାଲ ପନିପରିବା କିଣିବାକୁ ଯିବନାହିଁ ।
୩. ଆଲ ତବେ ସମ୍ପଳ ଲେନ୍‌ଗେ । – ରୁହନ୍ତୁ ମୁଁ ସାଜି ଆସୁଛି ।
୪. ମଦ୍ ଦଉ ତେଲାଂ ସେନା । – ଏକା ସହିତ ଯିବା ।
୫. ନେବାର ମା ବିଲାତି ବିଜାଞ୍ଜ ଦାମ୍ । – ଆଜି କାଲି ବିଲାତି ବହୁତ ଦାମ୍ ହେଲାଣି ।
୬. ହଆର୍ ଜଡୋଓ୍ବାଃ ଜିନିଷ୍ ଗେ ଦାମ ଜାନା । – ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତ ଜିନିଷତ୍ରର ଦରଦାମ୍ ବଢ଼ିଗଲା ।
୭. ଆପେୟାଃ ଚାଉଲି କାର୍ଡ ମେନାଃ ଚି କାଗେ । – ଆପଣଙ୍କର ରେସନ କାର୍ଡ ମିଳିଛି କି ନାହିଁ ।
୮. ହଁ ନାମ୍ ଆକାନା, ୨୫କିଲୋ ନାମଃ ତାନା । – ହଁ ମିଳିଛି ଓ ୨୫ କିଲୋ ଗ୍ରାମ ଚାଉଳ ମିଳୁଛି ।
୯. ତିସିଂ ହାଟ୍‌ରେ ବିଜାଞ୍ଜ ଭିଲ୍ ଲେନା । – ଆଜି ହାଟରେ ବହୁତ ଭିଡ଼ ଜମି ଥିଲା ।

ଜୋମ୍ ନୁ / ଖାଇବା ସମୟରେ

୧. ଜୋମ୍‌ରେୟାଃ ସମୟ ହୁଇ ଜାନା । – ଖାଇବା ସମୟ ହୋଇଗଲା ।
୨. ତିଇ ଆବୁଂ କାତେ ହିଜୁଃମେ । – ହାତ ଧୋଇ ଆସନ୍ତୁ ।
୩. ଇଞ୍ଜ୍ ମାଡି କାଞ୍ଜ୍ ଜମେୟା । – ମୁଁ ଭାତ ଖାଇବି ନାହିଁ ।
୪. ଚାଣ୍ଡେ ଏଲା ମାଡି ଉତୁଲୁ ଆକାନା ।– ଶ୍ରୀଘ୍ର ଆସନ୍ତୁ ଭାତ ତରକାରୀ ପରସି ଦିଆଯାଇଛି ।
୫. ଜୋମଲାଗେନ ଚିୟା ଚିୟାମେନାଃ । – ଖାଇବାକୁ କ'ଣ କ'ଣ ଅଛି ।
୬. ଇଞ୍ଜକେ ବିଜାଞ୍ଜ ଦାଃ ତେତାଂ ଆକାଜିଞ୍ଜା । – ମୋତେ ବହୁତ ଶୋଷ ଲାଗିଛି ।
୭. ଲଟାରେ ଦାଃ ଅମାଞ୍ଜ୍‌ପେ । – ନୋଟାରେ ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୮. ହୋଆର୍ ହାବାଃତେ ଦାଃ ତେତାଂ କା ମାରତକ୍ ଆକାନା ।
– ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ପାଣିଶୋଷ ମେଣ୍ଟି ନାହିଁ ।
୯. ଅଡ଼ୋଃ ଆଙ୍ଗାଲେକା ମାଡି ହାତାଓ୍ବଏବେନ୍ । – ଆଉ ଅଳ୍ପ ଭାତ ନିଅନ୍ତୁ ।
୧୦. ବୁଲୁଂ ଆଙ୍ଗାଲେକା ଅମାଞ୍ଜପେ । – ଲୁଣ କିଛି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୧୧. ଆବେନ୍ ଇଞ୍ଜକେ ଆଲବେନ୍ ତାଙ୍ଗିଇଞ୍ଜଆ । – ଆପଣ ମୋତେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
୧୨. ଇତିଗୋ ମାଡି ଉତୁ ବିଜାଞ୍ଜଗେ ସିବିଲା । – ହଁ, ଭାତ ତରକାରି ବହୁତ ସୁସ୍ୱାଦ ଅଟେ ।
୧୩. ଏଲାବୁଜୋମନୁ ନଃ ଏୟା । – ଆସନ୍ତୁ କିଛି ଖିଆପିଆ କରିବା ।
୧୪. ଇଞ୍ଜ୍ ସୁନୁମ୍ ତେ ଭାଜା ଇସିନ୍ କାଞ୍ଜ ଜୋଜମା ।
– ମୁଁ ତେଲ ରନ୍ଧା ଜିନିଷ କିମ୍ବା ତରକାରି ଖାଏ ନାହିଁ ।
୧୫. ଅଡୋଃ ଆଙ୍ଗା ରାସେ ହାତାଓ୍ବଏବେନ୍ । – ଆଉ ଅଳ୍ପ ଝୋଳ ନିଅନ୍ତୁ ।

୧୬. କାଗେ ବିକାଞ୍ଜ ତେରଜୋମ୍ ଆକାଆଞ୍ଜ । – ନା ବହୁତ ଅଧିକ ଖାଇଛି ।
୧୭. ଦାଃ ଗେ ଅମାଞ୍ଜପେ । – ପାଣି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୧୮. ଇଞ୍ଚା ଲାଃଙ୍ଗେଡ୍ ଗଲବଲ ଗେୟା । – ମୋ ପେଟ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ଅଛି ।
୧୯. ଇଞ୍ଜ୍ କେ ଦାଆଲ ଆଙ୍ଗା ଅମାଞ୍ଜପେ । – ମୋତେ ଡାଲି କିଛି ଦିଅନ୍ତୁ ।
୨୦. ହଟଃ ହାବାଃ ଜୋମ୍ କେଃଆଞ୍ଜ୍ । – ତଣ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖାଇଲି ।

ରାଗ

୧. ଆଲୋମ୍ ବକ୍ ବକ୍ ଏୟା । – ବକ୍ ବକ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।
୨. ଆମ ବିକାଞ୍ଜ ଚାଲୁ ହଳ ତାନାମ୍ । – ତୁମେ ବହୁତ ଚତୁର ଲୋକ ଅଟ ।
୩. ଅକୟାଃ ଦୋଷ ମେନଆ । – କାହାର ଦୋଷ ଅଟେ ।
୪. ଆମ୍ ବିକାଞ୍ଜ ରାଗ୍ ତାନାମ । – ତୁମେ ବହୁତ କ୍ରୋଧ କରୁଛ ।
୫. ଚିମିନ୍ ଗିୟୁଃ ସରମ ରେୟାଃ କାଜି । – କେତେ ଲଜ୍ଜାର କଥା ।

ଦୁର୍ଘଟନା –(୧୫) -ଦୁର୍ଘଟଣା

୧. ତିସିଂ ମଢ୍ ଦୁଖ ଘଟନା ହୁଇଜାନା । – ଆଜି ଏକ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲା ।
୨. ହରେନ୍ ଗୁଲାଇ ଛକ ଟାଇରେ । – ରାସ୍ତାର ଗୋଲେଇ ଛକ ଠାରେ ।
୩. ମଢ୍ ହଳ ଦଃ ଗଢ୍ ଜାନା । – ଜଣଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ।
୪. ଚିୟା ଚିକା ହୁଇଜାନା । –କଣ ସବୁ ଘଟିଲା ?
୫. ଡାଇବର କାଢ୍ ସାମ୍ଭଲାଉ ଦାଳି ଜାନା । – ଡ୍ରାଇଭର କଣ୍ଟ୍ରୋଲ୍ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ।
୬. ଅଡଃ ଏଟାଃ ହଳକଆ ଚିୟା ହୁଇଜାନା । – ଅନ୍ୟ ମାନଙ୍କର କ'ଣ ଘଟିଲା ।
୭. ଡାଇବରାଃ ବଃ ପସାଃ ଜାନା । – ଡ୍ରାଇଭରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଫାଟିଛି ।
୮. ଇଞ୍ଜା କାଞ୍ଜ ଏଡଆନା । –ମୁ ଜାଣି ନାହିଁ ।
୯. ବଃ ଆତେ ମାୟମ୍ ଜରଡାନ୍ ତାୟକେନା । – ମୁଣ୍ଡର ରକ୍ତ ଝରି ପଡୁ ଥିଲା ।
୧୦. ଚିକ୍ରିସା କାକ ଅମାଜିଃଆ । – ଚିକ୍ରିସା କଲେ ନାହିଁ ।

ଆଣାଦି / ପରବ ନେଲ ସେନଃ ସମୟରେ

୧. ଆବେନ ଇମିନ ବୁଗି ହୁଲୁଚିୟାଂ ହରଃ କାତେ ଅକତେବେନ ସେନତାନା ।
– ଆପଣ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧି କୁଆଡେ ଯାଉଛନ୍ତି ।
୨. ଜୁଳି କଳା ହାଃ ଆଣାଦି ଅଳାଃ ତେଞ୍ଜ ସେନ ତାନା – ସାଙ୍ଗ ପିଲାଙ୍କ ବିବାହ ଘରକୁ ଯାଉଛି ।

୩. ଆଜ ଅଳାଃ ଅକରେ ? – ତାଙ୍କ ଘର କେଉଁଠି ?
୪. ଚିମିନ ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜରେ ଅଣାଦି ତାନାବେନ୍ ? –କେତେ ଦୂରରେ ବିବାହ କରୁଛନ୍ତି ?
୫. କାଗେ ବେଶି ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜ୍ଦ କାଗେ । – ନାଁ ବେଶି ଦୂର ନୁହେଁ ।
୬. ଆଜ୍ ଇଞ୍ଜା ହନମିଶି ହୁୟୁଆ । – ସେ ମୋ ଭଉଣି ହୁଅନ୍ତି ।
୭. ଆବେନ୍ ଆଇକେ ଚିୟାବେନ୍ ଅମାତାଜିଆ ? – ଆପଣ ତାଙ୍କୁ କ'ଣ ଉପହାର ଦେବେ ?
୮. ମଜ୍ ଚେହେରା ଲେକାନାଃ ଇଦିଜ୍ଆ ବେଞ୍ଚାର । – ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉପହାର ଦେବି ।
୯. ହ୍ୟାଲୋ ନିଷା, ବନିତା, ଅକୋସାଃ ? – ହ୍ୟାଲୋ ନିଷା, ବନିତା କୁଆଡେ ?
୧୦. ଆଜ୍ ଆୟାଃ କୁଲିକଲଃ ମେନାଜ୍ଆ । –ସେ ତା ସାଙ୍ଗ ମାନଙ୍କ ସହିତ ଅଛି ।
୧୧. ଆଜ୍ କେ ଦ ହନାଂ ନେରେ ତାୟରେୟାଃ ଦରକାର ମେନାଃ ।
– ତାଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ଏଠାରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଟେ ।
୧୨. ପୂଜା ଆମାଃ କାକା ଆମେଜ୍ ତାଙ୍ଗି ଆକାଦ୍ ମେୟା । –ପୂଜା ତୁମ କାକା ତୁମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି ।
୧୩. ନେ ସୁଗୁମ୍ ଅଣାଦି ଚିମିନ୍ ଶୁଭ ଅଣାଦି କାନା । –ଏହି ପବିତ୍ର ବିବାହ ଅତି ଶୁଭ ଦାୟକ ଅଟେ ।
୧୪. ରୁ ଅରଂକ ସାଡି ତାନା । – ବାଦ୍ୟଯନ୍ତ୍ର ବାଜୁଅଛି ।
୧୫. ଚିମିନ୍ ଅଞ୍ଜରା ? – କେତେ ଅପରିଷ୍କାର ?
୧୬. ଆବେନାଃ ବିକାଞ୍ଜ ଦାୟା । –ଆପଣଙ୍କ ବହୁତ ଦୟା ।
୧୭. ଆବେନ୍ ଚିଲେକା ମେନାଃବେନା ? –ଆପଣ କିପରି ଅଛନ୍ତି ?
୧୮. ଇମିନ୍ ମୁରୁଖ (ବୋକା) - ଅତି ମୁର୍ଖ / ବୋକା ।
୧୯. ଚିମିନ୍ ବର । – କେତେ ଭୟଙ୍କର ।
୨୦. ଆବେନାଃ ଇମିନ ପେଲେଜ୍ । – ଆପଣଙ୍କର ଏତେ ଶକ୍ତି ।

କଥୋପକଥନ

୧. ଅକତେମ୍ ସେନଆ ? - କୁଆଡେ ଯିବ ?
୨. ମାଡିମ୍ ଜମ୍ କେଆଃ ? – ଭାତ ଖାଇଲ ?
୩. ଆମ୍ କାମ ସେନଆ ? – ତୁମେ ଯିବ ନାହିଁ?
୪. ଆମ ଅକରେମ୍ ତାୟଲେନା ?- ତୁମେ କଉଁଠାରେ ଥିଲ ?
୫. ଚିୟା ତିସିଂ ଛୁଟି ମେନାଃ ? – କଣ ଆଜି ଛୁଟି ଅଛି ?
୬. ଆବେନ ଅକରେବେନ୍ ନାପାମ୍ ? - ଆପଣ କେଉଁଠାରେ ଭେଟିବେ ?
୭. ଆବେନ ଆୟାଲଃ ଚିମତାଃ ବେନ୍ ନାପାମା ?-ଆପଣ ତାଙ୍କ ସହିତ କେତେ ବେଳେ ଭେଟିବେ?
୮. ହତ୍ୱାର ଅଡଃ ଚିମତାଃବୁନ୍ ନାପାମା ?– ବର୍ତ୍ତମାନ ପୁଣି କେତେବେଳେ ଏକାଠି ହେବା ?

୯. ନେ ହଲଜିକ୍ ଅକୟ କାନାଇ୍ ? – ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ କିଏ ଅଟନ୍ତି ?
୧୦. ଆବେନ୍ ଦଅକୟ କାନା ବିନ ? - ଆପଣ କିଏ ଅଟନ୍ତି ?
୧୧. ଚିମତାଃ ବେନ୍ ହିଜ୍‌କାନା ? – କେବେ ଆସିଲେ ?
୧୨. ପାଚେ ବେନ୍ ଆଲିସାଃତାନା ? - ଆପଣଙ୍କୁ ଖରାପ ଲାଗୁଥିବ ?
୧୩. ଚିୟା ମଇ୍‌ବେନ୍ ପାଇଟିଇ୍ ଆ ? – କଣ ଗୋଟିଏ କାମ କରିବେ ?
୧୪. ଆବେନ୍ ଆୟାରତେ ଚିଲାଗେନ୍ କା ବେନ୍ ସେନ୍‌ଜାନା ?
– ଆପଣ ଆଗରୁ କଣ ପାଇଁ ଗଲେ ନାହିଁ ?
୧୫. ଖାଟାଓ୍ୱଦୋ ଚିମତାଃ ହଁ କା ବେକାର ହଃଆ । -ପରିଶ୍ରମ କେବେ ବିଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ ।
୧୬. ଇଞ୍ଜା ନିଅରେୟାଃ ଆଶକା ତାୟକେନା । – ମୋର ଏଥିପ୍ରତି ଆଶା ଭରସା ନ ଥିଲା ।
୧୭. ଖାଟାଓ୍ୱଗେ ଜିତାଉ ରେୟାଃ ଚାବି କାନା । - ପରିଶ୍ରମ ହିଁ ସଫଳତାର ଚାବିକାଠି ଅଟେ ।
୧୮. ଚିଆ ଆମ ବୁଝାଉ ଜାନାମ୍‌ଚି ? - କଣ ତୁମେ ବୁଝି ପାରିଲ ।
୧୯. ଆବେନ ଚିୟାବେନ ପାଇଟି ତାନା ? - ଆପଣ କଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି ?
୨୦. ଆବେନ ଚିୟାବେନ ପାନ୍ତି ତାନା ? - ଆପଣ କଣ ଖୋଜୁଛନ୍ତି ?
୨୧. ଆବେନ ଚିୟାବେନ୍ ମେନ୍ କେଃଆ ? - ଆପଣ କଣ କହିଲେ ?
୨୨. ଚିମିନ୍ ଚାକ୍ ଟିକଣ ଅଲାଃ !– କେତେ ସୁନ୍ଦର ଘର !
୨୩. ଚିମିନ୍ ଚେହେରା ହନେ । - କେତେ ସୁନ୍ଦର ଛୁଆ ।
୨୪. ଚିମିନ୍ ଚେହେରା ଦୁରାଂ । - କେତେ ସୁନ୍ଦର ଗୀତ ।
୨୫. ବିଜାଞ୍ଜ ଦୁଃଖରେୟଃ କାଜି । – ବଡ ଦୁଃଖର କଥା ।
୨୬. ଆବେନ ଚିୟାବେନ ଅଲତାନା ? - ଆପଣ କଣ ଲେଖୁଛନ୍ତି ?
୨୭. ଇଞ୍ଜା ବାବୁ ଦ ମଇ୍ ଚାଷୀ ହଲ । – ମୋପିତା ଜଣେ କୃଷକ ଅଟନ୍ତି ।
୨୮. ଇଞ୍ଜା ମାଞ୍ଜ ଦ ମୁଞ୍ଜାଃ ପାଇଟିନିଇ୍ । – ମୋ ମାତା ଜଣେ ଗୃହଣୀ ଅଟନ୍ତି ।
୨୯. ଆବେନାଃ ମାଞ୍ଜ ଦ ଚିୟାଇ୍ ପାଇଟି ତାନା । - ଆପଣ ମାତା କଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି ।
୩୦. ନେବାର ଆବେନ ଚିୟାବେନ୍ ପାଇଟି ତାନା - ଆଜି କାଲି ଆପଣ କାମ କରୁଛନ୍ତି ।
୩୧. ଚିୟା ହୁଇ ଜାନା ? – କ'ଣ ହେଲା ?
୩୨. ଚି କାଜି ? - କଥା କ'ଣ ?

ପ୍ରକୃତି – ସିରଷ୍ଟା

ପୃଥିବୀ	–	ଅତେ,ବୋସ୍‌ମାତା
ପାଉଁଶ	–	ତରଇ୍
ଗୁମ୍ଫା	–	ଖଙ୍ଗରମାଟି, ଶଙ୍ଗରଃ
କାଦୁଅ	-	କାଦମ୍,ଲସଦ୍
ଥଣ୍ଡା	–	ରେୟାଲ୍,ରାବାଂ
ଅନ୍ଧକାର	-	ନୁବାଃ/ଲୁବାଃ
ମରୁଭୂମି	-	ଗିତିଲ ଅତେ
ଭୂମିକମ୍ପ	-	ଅତେ ହିଲାଉ/ଅତେ ତାମୁର
ପ୍ରତିଧ୍ୱନି	–	ତାରୋ,ସାଡି ତେଲା ଗୁଆଲ୍
ଅଙ୍ଗାର	-	ଆଙ୍ଗ୍ରା,ଆଙ୍ଗ୍ରା
ନିଆଁ	–	ସେଙ୍ଗେଲ୍ / ତାରାସ
ଅଗ୍ନିଶିଖା	-	ସେଙ୍ଗେଲ୍
ବନ୍ୟା	–	ବହଦାଃ, ବାନ୍‌ଗାଡ଼ା
ଅଗ୍ନିଝାସ		ଧାଉଧାଉ, ସେଙ୍ଗେଲ୍ ଏଲାଂ
ଜଙ୍ଗଲ	–	ବିରିନ୍
ପଡିଆ	–	ଗୋଡା ଟାଣ୍ଡି / ପଳେୟା
ତାପ,ଉତ୍ତାପ	-	ଲୋଲୋ
ପାହାଡ	-	ହୁଡିଞ୍ଜ ବୁରୁ
ପର୍ବତ	–	ଜସ୍ତୁଲ୍ ବୁରୁ, ବୁରୁ, ବିରିନ୍
ପ୍ରକୃତି	-	ପରକିତ୍
କାଦୁଅ	-	କାଦୋମ, ଲୋସଦ୍
ପଥର	-	ଦିରି, ଧିରି
ସଡକ	–	ଡାଣ୍ଡ, ହୋରେନ(ସଳପ୍)
ଛାଇ, ଛାୟା	–	ଉମ୍ବୁଲ୍
ବାଲି	–	ଗିତିଲ୍
ପାଗ ପାଣିପାଗ	-	ଆଗାମ୍ ଦାଃ ଗାମା
ଉପତ୍ୟକା	–	ବରୁ ଲଦମ୍

କାଠ	–	ସାନ୍,ସାହାନ୍
ଛୋଟ ନଦୀ	–	ହୁଡିଞ୍ଜ୍, ଗାଡା
କୁଆର	–	ହେଲ୍‌କମ୍
ହ୍ରଦ	-	କେସେଦ୍ ଗାଡା
ପୋଖରୀ	-	ପୁଖରୀ,ବନ୍ଦ୍
ନଦୀ	–	ଗାଡା
ଝରଣା	–	ଝରଣା,ଝର୍‌ନା,ହାଡିଦାଃ, ଜରଦାଃ
ଜଳ, ପାଣି	-	ଦାଃ
ତରଙ୍ଗ	–	ହେଲକମ୍
ବାୟୁ	–	ହୋୟୋ
ଶିଶିର, କାକର	-	ଶିଶିର୍, ରାବାଂ
ଧୂଳି	-	ଧୂଳା
କୁହୁଡି	–	କୁହୁଲା
ବରଫ	-	ଆରିଲ୍
ଝଡ ତୋଫାନ	-	ହୟ ଗାମା
ପବନ	-	ହୋୟୋ,ଗୁରଲାଗୁରଲି ହୋୟୋ
ଆକାଶ	–	ସିର୍‌ମା
ମେଘ	–	ରିମ୍ବିଲ୍, ରିମ୍‌ବିଲ
ଚନ୍ଦ୍ର	–	ଚାଣ୍ଡୁପ୍/ଚାଣ୍ଡୁବ୍
ଅର୍ଦ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ର	–	ତାରା କେଚାଃ ଚାଣ୍ଡୁପ୍
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା	-	ପୁନୁୟ ଚାଣ୍ଡୁପ୍
ଅମାବାସ୍ୟା	-	ଆମାବାସିୟା
ଗ୍ରହ	-	ଧରନ୍
ବର୍ଷା	–	ଗାମା
ତାରା	–	ଇପିଲ
ସୂର୍ଯ୍ୟ	–	ସିଂଗି,ସିଙ୍ଗି, ସିଂଙ୍ଗ
ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣ	–	ସିଙ୍ଗି ତାରସ୍
ବଜ୍ର	–	ଚଡକ, ହୁଡୁର, ଦାଃସେଙ୍ଗେଲ, ବଜର୍

ପାରିବାରିକ

ହୁଆ	–	ହୋନେ
ଅବିବାହିତ ପୁରୁଷ	–	ଡାଙ୍ଗୁଆ
ବାଳକ	–	କୋଳା, ବୟ
ବଧୂ ନବବିବାହିତା	–	କନେୟା କୁଳି
ବର	–	ବର୍‌, କଳା
ବଡ ଭାଇ ସାନ ଭାଇ	–	ମାରାଂ ହାଗାଞ୍ଜ (ଦାଦା) ହୁଡିଂ ହାଗାଞ୍ଜ୍
ଭାଉଜ	–	ହିଲିଞ୍ଜ
ପୁତୁରା	–	ପୁତ୍ରା ହମନ୍ କଳା
ଝିଆରୀ	–	ଝୀଆରୀ , ହମନ୍ କୁଳି
ଶିଶୁ	–	ବାଲେଃ ହନେ
ବାଲ୍ୟବସ୍ଥା	–	ବାଲେଇ୍, ବେତାର
ଝିଅ, କନ୍ୟା	–	ହନଏରା
ପୁତ୍ର ବଧୂ	–	ହନ୍‌ହେରେଲ୍ କିମିନ୍
ସମୁଦି	–	ବାଲାକଳା
ସମୁଦୁଣୀ	–	ବାଲାକୁଳି
ନାତି	–	ଜାଇ କଳା
ନାତୁଣୀ	–	ଜାଇ କୁଳି
ଅଣନାତି	–	ଗୁଙ୍ଗୁ ହନେ
ଅଣ ନାତୁଣୀ	–	ଗୁଙ୍ଗୁ ହନେ
ନୁପଂସକ, ହିଜଡ଼ା	–	ଲେଟ୍‌ରେ ଲେବ୍‌ରେ, ମାଇଟା
ପରିବାର	–	ଅଳାଃ ହଲ୍‌କ
ବାପା / ପିତା	–	ବାବୁ
ଶ୍ୱଶୁର	–	ହଞ୍ଜାର୍
ବଡବାପା	–	କୁକୁ ଗୁଙ୍ଗୁ, ବାବୁ
କକା	–	କାକା
କକା ଝିଅ ଭଉଣୀ	–	ହନମିଶି
କକା ପୁଅ ଭାଇ	–	ହାଗା

ବଡମାଆ	–	କୁକୁମାଞ୍ଜ୍,ଗୁଙ୍ଗୁ ମାଞ୍ଜ୍
କାକି,ଖୁଡି	–	କାକୀ
ଭାଇ	-	ହନ୍ ହାଗା
ଆଈ ମାଆ	-	ନାନା
ଜେଜେବାପା	-	ଦାଦା ବୁଢା,ବୁଢ଼ା ବାବୁ
ସ୍ତ୍ରୀ	–	ଏରା,କୁଳି(ଫାନ୍‌ଲି)
ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ	–	କୁଳି କୁପୁଲକଃ
ଝିଅ	-	କୁଳି,ହନ୍‌ଏରା
ପତି,ସ୍ୱାମି	-	ହେରେଲ୍, ଫାନ୍‌ଲ
ଦିଅର	–	ଇରିଲ୍ କଳା
ନଣନ୍ଦ	-	ଇରିଲ୍ କୁଳି
ନଣନ୍ଦେଇ ଭାଇ	-	ଦାଦା ହନ ହାଗା
ପୁରୁଷ	–	କଳା,ହେରେଲ
ବିବାହ	-	ଅଣାଦି
ଯୁବକ	-	ଯୁୱାନ୍ ହଳ,
ମାଆ	–	ମାଞ୍ଜ୍
ବୁଢ଼ା	-	ହାଲାମ୍
ମାମୁ	–	ମାମୁଁ
ମାଈଁ	–	ମାମୀ,ହାତମ୍
ମାମୁ ପୁଅ ଭାଇ	–	ମାମୁ ହାଗାଞ୍ଜ୍
ମାମୁ ଝିଅ ଭଉଣୀ	–	ମାମୁଁ ହନମିଶି
ଅଜା	-	ଦାଦା ବୁଢା, ଗଲା ବୁଢ଼ା
ଆଈବୁଢି	-	ନାନା ବୁଢି
ମାଉସୀ	–	ମୁସୀ, ମାଉସୀ
ମାଉସୀ ଝିଅ	-	ମୁଁ ସିୟାଃ ହନଏରା,ହନମିଶି ମାଉସିୟାଃ ହନଏରା
ମଉସା	–	ମସା, ମଉସା
ମାଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ	–	ମୁଁ ସିୟାଃ ହନ ହେରେଲ ହାଗାଈ
ପିତା ମାତା	–	ମାଞ୍ଜ ବାବୁ ଏଙ୍ଗାଆପୁ

ବେଶ୍ୟା	–	କସବି/ବାମ୍ଧଲି
ସଂମ୍ପର୍କୀୟ	–	ସମ୍ପକାନ୍‌କ
ବଡ ଭଉଣୀ	-	ମାରାଂ ମିଶି
ସାନ ଭଉଣୀ	-	ହନମିସି
ନାନୀ ଶାଶୁ	-	ଆଜିହାନାର
ଭେଣୋଇ	-	ବହ୍ନୟ୍, ତିୟଂ
ଭଣଜା	-	ଗେଲେ, ଭାଗିନା, ଭଣଜା
ଭାଣିଜୀ	-	ଭାଗ୍‌ନୀ, ଭାଣଜି
ପୁଅ, ପୁତ୍ର	-	ହନ୍‌ରେଲ୍
ନାତି	-	ଜାଇ କଳା
ନାତୁଣୀ	-	ଜାଇକୁଳି
ଝିଅ ଜ୍ୱାଇଁ	–	ହନ୍ ଏରା ଜାମାୟ,ଆରା
ସମୁଦି	-	ବାଲାକଳା
ସମୁଦୁଣି	-	ବାଲାକୁଳି
ଅବିବାହିତା	-	ଡାଙ୍ଗୁଆ କୁଳି
ବିମାତା	-	ଛୁଟକି ମାଁ
ବିମାତା ଭଉଣୀ	-	ଛୁଟକି ଏଙ୍ଗାତି ମିଶି
ବିମାତା ଭାଇ	-	ଛୁଟକି ଏଙ୍ଗାତି ହାଗା, ହିଗୁମ୍ ରେନଂହାଗା
ଯମଜ	-	ଜାଓଁଳା
ଅତିଥି	-	କୁପୁଲ
ବିଧବା	-	ରାଣ୍ଡି
ସ୍ତ୍ରୀ, ପତ୍ନୀ	-	ଏରା, ଏରା, ଫାନ୍‌ଲି
ଶଳା, ଶାଳକ	-	ସାଲା
ଶଳା ଭାଉଜ	-	ଦିଦି, ହନ ମିଶି, ନାନୀ
ଦେଢ଼ ଶାଳୀ	-	ଆଜି ହାନାର
ସଢୁ	–	ସାଢ୍ ଗୋଙ୍ଗ
ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ	-	ଏରା

ପଶୁ, ପକ୍ଷୀ- ଚେଣେ ଚିପ୍ପୁଲ୍

ପିମ୍ପୁଡ଼ି	–	ମୁଇ୍
ବାଦୁଡ଼ି	–	ବାଦ୍‌ଲି
ଥଣ୍ଟ	-	ଠଣ୍ଟା, ଠଣ୍ଟ୍
ଭାଲୁ	–	ବାନା
ପକ୍ଷୀ	–	ଚେଣେ
କାଉ	–	କଆଃ
ବଗ	-	ବଗଲାଃ
କୋଇଲି	–	କୁଇଲି
ଶାରୀ	–	ସାର
ଘର ଚଟିଆ	–	ଡେଡେମ୍ ଗଳାଚେଣେ
ମାଛରଙ୍କା	–	କିଙ୍କିର
କପୋତ	-	ପୁତାମ୍
ପେଚା	–	କକର୍
ମୟୂର	–	ମାରାଃ
ବତକ	–	ଗେଡେ,କୋଡ
ମାଇ କୁକୁଡ଼ା	–	ସିମ୍ ଏଙ୍ଗା
ଗଞ୍ଜା	–	ସିମ୍ ସାଣ୍ଡି
ଚିଲ	–	କୁଲିଦ୍
ଶାଗୁଣା	-	ଗିଦି
କାଠହଣା ଚଢ଼େଇ	–	ତୁଦ୍‌ଚେଣେ
ମଇଁଷି	–	ମଇଷି, ମୁଁଷ୍
ଓଡ଼ଶ	–	ଓଡ଼ାଶି
ଷଣ୍ଢ	-	ଷେଣ୍ଢ ଷାଣ୍ଡ
ପ୍ରଜାପତି	–	ଲିପି
ବାଛୁରୀ	–	ମୟୁଁ
ଓଟ	–	ଊଁଟ
ବିଲେଇ	–	ବିଲାଇ
ଗୋଲୁପୋଲ	–	ଜରିଜ ଗଟ

ବିଛା	–	କିଦିଂ
କୁକୁଡା ଚିଆଁ	–	ସିମ ହନେ
ପଙ୍ଖା	–	ସାର୍‌ସାର/ପାଙ୍ଖା, ମାଣ୍ଡା, ଦାବ୍‌ଲା
ଅସରପା	–	ସମଲ୍, ଆଶଲା
ମାଈ	–	ଗାୟ୍/ ଏଙ୍ଗା
କୁମ୍ଭିର	–	ତାୟାନ
ହରିଣ	–	ସିଲିପ୍/ସିଲାବ୍
କୁକୁର	–	ସେତା
ଗଧ	–	ଗାଧା
ଝିଆ	–	କିରୁଓ୍ୱା, ଝିୟଂ
ଅଣ୍ଡା	–	ପିଟାଲୁ,ଜାରମ,ପେଡଃ
ହାତୀ	–	ହାତି
ପର	–	ଇଲ୍
ମାଛ	–	ହାୟ୍
ମାଛି	–	ର୍
ବିଲୁଆ	–	ସିୟାଲ୍
ବୋଦା	–	ବଦା
ମାଇଛେଳି	–	ମେରମ୍ ଏଙ୍ଗା
ମଧୁମକ୍ଷୀ /ମହୁମାଛି	–	ଦୁମୁର,ଲିଲି,ଲେଲେ
ଶିଙ୍ଗ	–	ଦିରିଂ, ସିଂସାକଓ୍ୱା
ଘୋଡା	–	ସାଦମ୍
ପୋକ	–	ତିକୁଭ୍ରୁ,ତାଙ୍କଲାଃ
କୋକିଶିଆଳ	–	କିଙ୍କି ଶିୟାଲ୍
ଜୋକ	–	ହାପାଦ୍
ସିଂହ	–	ଜଟୟା ତାରୁଦ୍
ଝିଟିପିଟି	–	ହର ଚଲଜ, ଚର୍ଚ୍ଚିତ୍ରଟଜ୍
ଭଳୁଣି	–	ସି
ମାଇଘୋଡା	–	ଏଙ୍ଗା ସାଦମ୍
ନେଉଳ	–	ଟେମୋଙ୍ଗ୍, ନିଉଲ୍

ମାଙ୍କଡ	–	ଗାଲି /ହାଣ୍ଡୁ
ମଶା	–	ସିକିଣିଇ/ଲୁଟି
ଗୁଡି	–	ଗୁଡି
ମୂଷା	–	ଗୁଡୁ
ଚଢ଼େଇ ବସା	–	ତୁକା, ଚେଣେ ତୁକା
ଘୁଷୁରୀ	–	ସୁକ୍ରି
ଘୋଡା ଛୁଆ	–	ସାଦମ୍ ହନେ
କୁକୁରଛୁଆ	–	ସେତା ହନେ,କୁତୁ
ଠେକୁଆ	–	କୁଲାଇ
ଛୋଟ ମୂଷା	–	ଚୁଟୁ
ଜଳ ହସ୍ତୀ	-	ଦାଃ ହାତୀ
ବିଛା	–	କିଦିଞ୍ଜ, ମାର୍ ମାର୍ କଟଇ୍
ମେଣ୍ଢା	–	ମିଢ଼ି
ଗେଣ୍ଡା	–	ଗେଣ୍ଡା
ସାପ	-	ବିଂ,ବାଙ୍ଗ
ବୁଢ଼ିଆଣି	-	ତାଲୁଲାଃ/ବିନ୍ଦି/ତାଲୁଲପାଃ
ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂଷା	–	ଡୁଲ୍
ଲାଙ୍ଗି	-	ଚାଃଲମ୍
ବାଘ	–	କୁଲା,ତାରୁଦ୍
ବେଙ୍ଗ	–	ଚକେ
କଇଁଛ	–	ହର
ହାତୀରଶୁଣ୍ଢ	-	ହାତୀ ସୋଣ୍ଢ
ହାତୀ ଦାନ୍ତ	-	ହାତି ଡାଟା
ବିଷ	-	ବିଷ୍
ବିରୁଡି	-	ସୁସୁର ବାଂ
ଡେଣା	-	ଆପ୍ଲବଦ୍
ପୋକ	-	ତିଜୁ
ଚମରୀ ଗାଈ	-	କାପିଲ ଗାୟ୍
ପାତିମାଙ୍କଡ଼	-	ଗାଲି

ଶରୀର ଅଙ୍ଗ- ହଲ୍‌ମ ରେୟାଃ ତା ସମ୍ପର୍କିତ ଶବ୍ଦ

ପାତିମାଙ୍କଡ଼	-	ଗାଳି
ଜିଅନ୍ତା	-	ଜିଆଦ୍
ପାଦ ଗଣ୍ଠି	-	ପା ଗଣ୍ଠି
ବାହୁ	-	ସୁପୁ
ପିଠି	-	ଦେୟା
ଦାଢ଼ି	-	ଦାଳିୟା
ହାକୁଟି	–	ଗିନାଃ, ହେକାଃ (ହେକଃ)
ଜନ୍ମ	-	ଜନମ୍
ପେଟ	-	ଲାଆଜ୍
ରକ୍ତ	-	ମାୟମ୍
ଦେହ, ଶରୀର	-	ହଲ୍‌ମ
ହାଡ	-	ଜାଂ
ନିଶ୍ୱାସ ପ୍ରଶ୍ୱାସ	-	ସାୟାଁଦ୍
ଗାଲ	-	ଜଓ୍ୱା
ଛାତି	-	କୁଳାମ୍
ମର ଶରୀର	-	ଗଜ୍ ହଲ୍‌ମ
ମୃତ୍ୟୁ	-	ଗଜ୍
ବିମାନ	-	ଉଡାର୍ ଗାଡ଼ି
କାନ	-	ଲୁତୁର
କହୁଣି	-	ଡକା, କୁନୀ
ଆଖି	-	ମେଦ୍
ଆଖିପତା	-	ମେଦ୍ କାଁଡୁମ୍/ମେଦ୍ କାଣ୍ଡମ୍
ମୁଖମଣ୍ଡଳ	-	ମେଦ୍‌ମୁଟା
ତଳିପାଦ	-	କାଟା ତାଲ୍‌କା
ଆଙ୍ଗୁଠି	-	ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି
ବୁଢାଆଙ୍ଗୁଠି	-	ବୁଡା ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି, ଡଡା ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି
ମୁଦି ଆଙ୍ଗୁଠି	-	ସିଲି ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି

ମଧ୍ୟମା ଆଙ୍ଗୁଠି	-	ବଙ୍ଗା ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି, ତାଲା ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି
ତର୍ଜନୀ	-	ତିପି ଆଙ୍ଗଲ
କାଣି ଆଙ୍ଗୁଠି	-	କାନି ଆଙ୍ଗ୍‌ଲି
ହାତ ମୁଠା	-	ତି ଟିପୁଦ୍ , ମୁଠା
କପାଳ	-	ମଲଂ
ଚୁଟି	-	ଉବ୍
ହାତ	–	ତି
ମୁଣ୍ଡ	-	ବହଃ
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ	-	ହଲ୍‌ମ
ମଥା	-	ମୁଣ୍ଡ
ହୃଦୟ	-	ମନ୍ ରେୟାଃ ପେଳେଢ ଇୟୁରା
ଗୋଇଠି	-	ଇଡି
ନିତମ୍ବ, ପିଚା	-	ଲାଣ୍ଡି, ଡ଼େକେ
ପାଗଳାମି	-	କଙ୍କା
ଦାନ୍ତ ମାଢୀ	-	ଆରଳାଦ୍
ଖଞ୍ଜା	-	ଖଞ୍ଜା
ଆଣ୍ଠୁ	-	ଢୁକୁ
ଗୋଡ	-	କାଟା
ଜୀବନ	-	ବୀବନ, ଜୀଉ,ଜିୟି
ଓଠ	-	ଲୁଟି
ଉପର ଓଠ	-	ଚେତାନ ଲୁଟି
ତଳ/ ନିମ୍ନ ଓଠ	-	ଲାତାର ଲୁଟି
ଯକୃତ	-	କଲ୍‌ଜା
ଫୁସ୍ ଫୁସ୍	-	ଫପ୍‌ସା
ନିଶ	-	ଦାଳିଆ
ପାଟି	-	ମଟଂ
ମାଂସ ପେଶି	-	ଜିଲୁ, ପଟେୟା
ବେକ	-	ହଟଃ
ନାକ	-	ମୁଁ

ମୁଦି - ମୁଦାମ୍
ହାତ ପାପୁଲି - ତି ତାଲକା
ପଞ୍ଜରା ହାଡ - ପାଞ୍ଜରା ଜାଙ୍ଗ୍
ଲାଳ - ଉଲି ଦାଃ
କାନ୍ଧ - ତାରାଣ, ଦାଓ୍ୱରୀ, ତାରେନ୍
ଅସ୍ଥି କଙ୍କାଳ - ପାଞ୍ଜରା ଜାଂ, ହଜମ ଜାଂ
ଚର୍ମ - ଚାମଲା, ଉର, ହାର୍‌ତାଃ
ଖପୁରୀ - ବଃ ଜାଂ, ବହଃ ଜାଂ, ଖପ୍‌ର,ତାଲୁ
ପେଟ - ଲାଇ୍
ମଳ - ଇଜ୍
ଝାଳ - ଗୁମାଲ୍ ଦାଃ, ବାଲ୍ ବାଲ୍,ଘୁମାଳ
ଲୁହ - ମେହ ଦାଃ
ଜଙ୍ଘ - ବୁଲୁ
ଗୋଡ ଆଙ୍ଗୁଳି - କାଟା ଆଙ୍ଗ୍‌ଳି
ଜିଭ - ଆଲାଂ, ଲେଲେଜ୍, ଲେଲେଃ
ଦାନ୍ତ - ଡାଟା
ସାମନା ଦାନ୍ତ - ମାଣାଂ ଡାଟା, ସାମାଂ ଡାଟା ଆୟାରଡ଼ାଟା
କଳ ଦାନ୍ତ - ଡୁବା ଡାଟା, ଗାଣ୍ଡୁ ଡାଟା
ପରିସ୍ରା - ଡୁକି ଦାଃ, ଡଡଃ ଦାଃ, ରାଚେସାଃ
ଶିରା - ଶିର୍
ଅଣ୍ଡା - ଡାଣ୍ଡାଜାଂ
ମଣିବନ୍ଧ - ନାଟିକା, ତି ସୁପୁ
ହାଇ ମାରିବା - ଆଂଗ୍ରପ୍, ଆଙ୍ଗବ୍

ରୋଗ ଏବଂ ସଂମ୍ପୃକ୍ତ ଶବ୍ଦ

ବ୍ୟଥା,ଯନ୍ତ୍ରଣା - ହାସୁ
ଅମ୍ଳତା - ଜଜଡେକାର,ଆମଲ୍
ଶ୍ୱାସରୋଗ,କାଶ - କୁଃରୋଗ,ଆଜାର,ସାହାଁସବେମାର
ବଥ - ବିଷପଟକା, ଉଲୁ
ମୋତିଆବିନ୍ଦୁ - ଆନ୍ଧୁର ମେଦ୍,ଦୁନ୍ଧୁର୍ ମେଦ

ବସନ୍ତ	–	ମାରାଂହାସୁ
ହଇଜା	–	ହାଇଜା,ଝାଳାଭଲା
କାଶ	–	କୁଃ ହାସୁ,ଖୁଃ
ଝାଡାରୋଗ	–	ଚିଡିର୍,ହାସୁ,
ରୋଗ	–	ହାସୁ
ରୋଗ	–	ହାସୁ,ବେମାର୍,ଆଜାର
ମୂର୍ଚ୍ଛାରୋଗ	-	ଆଉଁରିଆ
ନିସ୍ତେଜ	-	ଲାଗା, ତାଲକ୍
ଜ୍ୱର	–	ହାସୁ
ହାକୁଟି ମାରିବା	–	ଡେକାର,ଢ଼େକାର
ଡାକ୍ତର ଖାନା	-	ହାଲା ଅଳାଃ
ଜ୍ୱର,ଅସୁସ୍ଥ	–	ବେମାର ହାସୁ
କୁଣ୍ଡିଆ	–	ତୋର, ବାବାତାଃ,ବାବ୍ତାଃ
କାମଳ	–	ଗୁଜ୍ର, ଜଣ୍ଡିସ୍/କାଥାଁଲ୍
ଧଳା ଛଉ	–	ଛାବଲା ଆଜାର
ମ୍ୟାଲେରିଆ	–	ରାବାଂ ହାସୁ
ଔଷଧ	–	ହାଳା ପାଟା/ବୁଟଢା
ବାନ୍ତି	-	ଉଲା
ମଲମ୍	–	ମଲମ୍, ଲାଗାଓ୍ୱ ହାଳା, ଗିଲମ୍ହାଳା
ଯନ୍ତ୍ରଣା	–	ହାସୁ
ପକ୍ଷାଘାତ	–	ଏକାଙ୍ଗୀ
ରୋଗୀ	–	ହାସୁ ହଳ,ବେମାରିଆ
ବ୍ରଣ	–	ତୁପୁଦ୍ଃ,ପୁଟ୍କୀଟ୍
ପଚା ଘା,ପୂଜ	-	ପୂଜ୍,ସେଆ ଏଣେ
ଯାଦୁ	-	ଦାଦ୍,ଦାଦୁଆ
କ୍ଷତ ଘା	–	ଉରି ଏଣେ
ଚର୍ମ ରୋଗ	–	ଉର୍ ଆଜାର
ଛିଙ୍କିବା	-	ହାଛିମ୍,ହଁଚି, ହାଁଃଛିମ୍
ଫୁଲିବା	–	ମୋ,ଫୁଲାଉ,ଫୁଲକା

ଚିକିତ୍ସା	–	ହାଲା ପାଟା
ଯକ୍ଷ୍ମା	–	ରାଇ୍ ଆଙ୍ଗାର
ଆୟୁର୍ବେଦ	-	ରେଏଦ୍ ହାଲା,ରେଦ୍ ରାନୁ ହାଲା
ବାନ୍ତି	–	ଉଲା

ଖାଦ୍ୟ ପାନୀୟ (ଜମେୟାଃ ନୁତେୟାଃ)

ଲହୁଣୀ	–	ଗତମ୍
କୋଇଲା	–	କୟ୍ଲା
କଫି	–	କୁଫି
ରୋଷେଇଆ	–	ଇଃସିନ୍ ଜିଃ
ଭାତ	–	ମାଡି,ଇସିନ୍ ମାଡି
ହାଣ୍ଡି	–	ଚାଟୁ
ଦହି	-	ଦୁହି(ତୱା)ଦଇ
ତରକାରି	–	ଉତୁ,ଉତୁ ଚାକ୍ଣା
ଡିଙ୍କି	-	ଡିଙ୍କି
ଶୁଖୁଆ	–	ରହଲ୍ ହାଇ, ସୁକା
ମାଛ	-	ହାଇ
ରୋହି	–	ରୁଇ ହାୟ୍
ଚିଙ୍ଗୁଡି	–	ଇଚାଃ ହାଇ
କଉମାଛ	-	କାଉ ହାୟ୍, କୋଉ ହାୟ, କାଓ୍ବାହାଇ
ମାଂସ	–	ଜିଲୁ
ଅଟା	-	ଗହମ୍ ହଲଂ/ଲୁପୁଃ, ଆଟା
ଚାଉଳ ଚୂନା	-	ଚାଉଳ ଚୂନା - ଚାଉଲି ହଲଂ
ମକା ଗୁଣ୍ଡ	–	ଜନାରି ଲୁପୁଃ
ଖାଦ୍ୟ	–	ଜମେୟାଃ/ଜମାଃ
ଇନ୍ଧନ	–	ଜୁଲୁଃତେୟାଃ (ସାନ,ସୁନୁମ୍,କୟଲା ଏମାନକ)
ଘିଅ	-	ଗତମ୍
ମହୁ	-	ଦୁମୁର୍ ରାସେ,ମୁହୁ

ଗୁଡ	–	ଗୁଲ୍
ରୋଷେଇ ଘର	–	ଇସିନଅଳାଃ,ମାଡିଅଳାଃ
ଛୁରୀ	–	ଛୁରୀ,ଚାକୁ
ଚଟୁ, ଡଙ୍କି	–	ଚାଟୁଆ,ଚୁଟୁ,କାଲ୍‌ଚୁ
ଢାଙ୍କୁଣି	–	ଢାଙ୍କ୍‌ଣି,ହାଗୁବ ତେୟାଃ,ଢାପ୍‌ନୀ
ଦିଆସିଲି କାଠି	–	ଦିଆଦିଲ / ମାଚିସ୍ କାଡିଙ୍
ମାଂସ	–	ଜିଲୁ(ସିମ୍,ମେରମ..)
ହେମ୍‌ଦସ୍ତା	–	ମେଣେଦ୍ ଉକାଳି ଉକାଳି (କୁଟ୍‌ନା)
ତେଲ	–	ସୁନୁମ୍
ଚୁଲ୍ଲୀ	–	ଚୁଲାହା,ଚୁଲା
ଧାନ	–	ବାବା
କରେଇ	–	ଲହତା, ତେଲାଇ, ଟାଟକା, ଟେଲାଂ,ଢାଳ
ପାମ୍ପଡ	–	ପାମ୍ପଲ୍
ଶିଳା/ଶିଳପୁଆ	–	ରିଦଧିରି ଗୁଳଗୁ ଧିରି
ଆଚାର	–	ଆଚାର୍
ଥାଳି	–	ଥାଳି, ଗିନା
ପାତ୍ର	–	ଚାଟୁ,କଳସା,ଗାମ୍‌ଲା
ବେଲଣା	–	ବେଲ୍‌ନା,ରିଦ୍ ତେୟାଃ
ଲୁଣ	–	ବୁଲୁଂ
ଚକି	–	ଚାକୀ
କଇଁଚି	–	କାଟ୍‌ରାବ୍/କାତ୍ରାବ୍
ପିଢା	–	ଗାଣ୍ଡୁ
ଧୂଆଁ	–	ସୁକୁଲ୍, ମିଃ
ମସଲା	–	ମସ୍‌ଲା
ଚାମୁଚ୍	–	ଚମଚ୍
ବାଷ୍ପ	–	ଭାପ୍,ପିଳି
ଚାଲୁଣି	–	ଚାଲ୍‌ନୀ
ଚିନି	–	ଚିନି

ଚାହା	-	ଚାହା,ଘ
ତମ୍ବାଖୁ	-	ଦକ୍ତା
ଚିମୁଟା	-	ସାଣ୍ଡାସି,ଚିମ୍ଟା
ରନ୍ଧନ ପାତ୍ର	-	ଇସିନ ସାମାନ
ପନି ପରିବା	-	ଉଟୁ ଚାକଣା ସାମାନା/ଆଳାଃମାଠା
ଗହମ	-	ଗହମ୍

ଲୁଗା ପଟା ଏବଂ ଅଳଙ୍କାର
ହୁଲୁଟିୟାଂ ଅଡ ସାଜବାଜ୍ ହରଃତେୟାଃ

ପାଇଁଜି	-	ପାଇଜକ୍,ପାୟଜମ୍
ଚୁଡି	-	ଚୁଳି,ସାକାମ୍ (ସାମାମ୍)
ବ୍ଲାଉଜ୍	-	ଜାକିଟ୍
ବୋତାମ	-	ବୁତାମ୍
ଟୋପି	-	ଟୁପି
ଲୁଗା ପଟା	-	ଟିୟାଂହୁଲୁ
କୁର୍ତ୍ତା	-	କୁର୍ତ୍ତା,କୋଟ୍, ଜାମା, ଦତ
ପାନିଆ	-	କେନ୍ଦ୍ରାଦ୍, ନାକିଜ,କନ୍ଦ୍ରାଦ୍
ପୋଷାକ	-	ଟିୟାଂ ହୁଲୁ
କାନଫୁଲ	-	ପାଗ୍‌ରା,ପାଗ୍ରା, ଫିର ଫିରିୟା
ଫୁଲ ମାଳ	-	ମାଲା ହିସିର, ବାହା ହିସିର
ଲୁଙ୍ଗି ସାୟା	-	ଲୁଙ୍ଗି ସାୟା,ନୁଙ୍ଗି ସାୟୀ
ଆଇନା	-	ଆର୍‌ସି
ହାର	-	ହିସିର୍(ହଟଃ)
ଝୁଅଁ	-	ଶୁଯ୍,ଶୁଶି
ନାକଫୁଲ	-	ଫୁଲି
ଗହଣା,ଅଳଙ୍କାର	-	ସାଜ୍ ବାଜ୍
ମୁଦି	-	ମୁଦାମ୍,ପଲା
ପତ୍ର ତିଆରି ବର୍ଷାତି	-	ଗୁଗୁ ଟୁପି

ଚନ୍ଦନ କାଠ	-	ଚନ୍ଦନ ଦାରୁ
ଶାଢୀ	-	ହୁଲୁ ଟିୟାଂ ହୁଲୁଟିୟାଂ
ଚାଦର	-	ଉୟୁ ହୁଲୁ / ଉୟୁଟିୟାଂ,ଚାଦର
ଜୋତା	-	ଜୋତା, ଜୁତା
ସାବୁନ୍	–	ସାବନ୍
ମଜା	–	ମଜା
ଚଷମା	-	ଚସ୍‌ମା
ବାଡି	–	ଡାଣ୍ଡାଃ
ଟଉଲିଆ	-	ଗାଃ ଗାମଛା,ଗାମ୍‌ଛା
ପାଇଜାମା	-	ପାତ୍ ଲୁଙ୍ଗି
ପଗଡି	-	ଦାଳି (ବହଃରେୟା)ଦାହାଳି
ଛତା	–	ଛାତା

ସଂସ୍କୃତି

ପୋଷାକ ପତ୍ର (ପୁରୁଷ ସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଛୁଆଙ୍କର) - ପିନ୍ଧା ଗୁଞ୍ଜି,ଆଣ୍ଡାର,ସାୟା ଶାଳି ଟିୟାଂ ଜାକିଟ୍

ଗହଣା, (ପୁରୁଷ) କଙ୍କଣ ପଦକ ମୁଦି,	-	ସାଜ ଗୟନା (କୁଳି-ସାକମ୍
(ସ୍ତ୍ରୀ)	-	କାନଫୁଲ ହାର, ପାଉଁଜି ପାଗରା,ଗାଣ୍ଡିୟା,ଚୁର,ଲୁଲୁକ୍)
କଳା	-	ଟଡର, ପାଗରା, ପଦକ, ମୁଦାମ
ଧର୍ମ ଏବଂ ଉତ୍ସବ ଧର୍ମ	-	ସାରନା, କାଳୀ ପୂଜା - ଧରମ୍ ଅଡଃ, ପରବ୍ ପୁନାୟ ଧରମ-ସାରନା ହାଦି, ମାଗ , କରମ ଜାତ୍ରାଲ
ପରବ	-	ବାନ୍ଦନା, ଜାତ୍ରାଲ, କାରାମ, ହାଦି ମାଗ୍ ବୁରୁ
ଜନ୍ମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଥା ସମୂହ, ଧନୁଶର, ବେଟଣା,	-	ଜନମ୍ କାତେ ନାଇ ନରତା ରେୟାଃ,ଲେଗ୍ ତାଟିଆ, ବାଡନ, ନରତା, ଦାନାରମ୍ ପୂଜା ବିଧି ସାମାନ କ-ଆଃ,ସାର ବିଣ୍ଡାଃ, ଦାନାରମ୍ ବଙ୍ଗା,ବାଟିଆମ ନରତା ମୃତ୍ୟୁ ସଂମ୍ବନ୍ଧିୟ ପ୍ରଥା,ଶବ

ସତ୍କାର ଏବଂ ଶ୍ରାଦ୍ଧ	-	ଗଜ୍ ବୁରୁ ରେୟାଃ ଲେଗ୍ ବିଧି ମଳା ରାପାଃ ଢାଂ ବାହା ହାଲାଂ,ଦଶ ଦିନରେ କାମାଣ୍
ଗୃହ ପ୍ରବେଶ,ଗୃହ ପ୍ରତିଷ୍ଠା	-	ନିଶାନ ବିଦ୍ ଧରି ଅଳା ବଲନ୍, ହୁମ ଯୋଗ ବଂଗା ବୁରୁ
ନୂଆ ଖାଇ - ନାମା ଜମ୍		ଅମଳ ଉତ୍ସବ-ଚାଷ ଆଦାୟ ପରବ୍
କାଳୀ ପୂଜା(ଦିପା ବଳୀ)	-	ବାନ୍ଦନା ପରବ୍
ହୋଲି ପର୍ବ- ହାଦି ପରବ୍		ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି, ଛତୁଆ
କୁଣ୍ଡା ପରବ ବନ ମହୋତ୍ସବ	–	ଗାଡା ମାଣ୍ଡି ପରବ୍
ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ	-	ଜମେୟାଃ

ଗୃହ ଉପକରଣ - ଅଳାଃ ଦୁଆର

ଘରର ଶୀର୍ଷ	–	ଚୁଇ
ଗାଧୋଇବା ଘର	–	ଉମ୍ ଅଳାଃ,ରେୟାଳେନ୍ ଅଳାଃ ଶିକୁଳି- ସିକଳୀ/ସିକ୍ଲି
ଇଟା	–	ଇଟା
ଝାଡୁ, ଖରକା	-	ଜନଃ
କୋଠାଘର	-	ପାକା ଅଳାଃ, ଦଲାନ ଅଳାଃ
ଛାତର ଭିତର ପାଖ	–	ଛାତ
ଚଉକି	–	ମାଚ୍ଲା,ମାଚି
ଖଟ	-	ପାରକମ୍
ଅଗଣା	–	ରାଚେ
ଗାଇ ଗୁହାଳ	–	ଗାୟ୍, ଗଳା
କବାଟ	-	କପାଟ/କାପାଟ୍
ବାରଣ୍ଡା,ଚଟାଣ	-	ଅଳାଃ ଅତେ
ମୂଳଦୁଆ	-	ଜୁଲି ଗାଃଡ୍ରା/ବୁନିୟାଦ୍
କବ୍ଜା	-	କବ୍ଜା
ଘର	-	ତୁକା ବାସା,ଅଳାଃ, ଡ଼େରା
କୁଡିଆ	–	ଭୁଗଲା ଅଳାଃ
ଚାବି	–	କୁଲୁପ୍ କାଟି
ରୋଷେଇ ଘର	-	ଇସିନ୍ ଅଳାଃ
ବତି	–	ବାତୀ,ଡିବ୍ରି, ଚୁଙ୍ଗି

ତାଲା	–	କୁଲୁପ୍
ମଶିଣା	–	ଜାଟି
ନଖ	-	ସାର୍ ସାର୍
ଛବି,ପୋଟ	–	ଚିତିର୍
ଖମ୍ବ	-	ଖୁଣ୍ଟା
ଛାତ	–	ଛାତ୍
କୋଠରୀ	–	କୁଳ୍ପି (ଅଳାଃ), ମେଲା
ଦଉଡି	–	ବାବେର,ଲତ. ବାୟାର
ପାହାଚ	–	ଟେଡା ଟେଡାଲି/ ପାଉଚ, ପିଣ୍ଗି ସିଡିର
ପଞ୍ଜୁରୀ	-	ଯାରଲି ପାଞ୍ଜରା, ଶିକି, ଜାଟା
ତମ୍ବୁ	–	ତମ୍ବୁ ତାମ୍ବୁ
ଚୁଲ୍	–	ମାଟି
ବାରଣ୍ଡା	–	ଚାଳି ମେଲା
କାନ୍ଥ	–	ଗିନିଲ୍,କାନ୍ତ
ମହମ ବତୀ	–	ମମ୍ ବତୀ/ମମବାତୀ
କୂଅ,କୂପ	-	ଚୁଆ,ଚୁଁଆଁ, କୁଓଁ
ଝରକା	–	ଜାନାଲା/ଜାନ୍‌ଲା
ପୂଜା ଘର	–	ବଂଗା ଅଳାଃ

କ୍ଷେତ, ବଗିଚା

କ୍ଷାରାଢି	–	ବଡୟା,ହାକେ
ଶିମ୍ବ	-	ମାନାଲ୍
ବାଇଗଣ	–	ବେଙ୍ଗାଲ୍
ବନ୍ଧାକୋବି	-	ପଟମ୍ କୁବି
ଗାଜର	-	ଗାଜର୍
କାକୁ	–	କାକୁ
ଫୁଲ କୋବି	–	ବାହା କୁବି
ଲଙ୍କା	–	ମୁରିଚି
ଡାଲଚିନି	-	ଡାଲ୍ ଚିନି

ଲବଙ୍ଗ – ଲବଂ
ତେଲ – ସୁନୁମ୍
ଜୀରା – ଜିରା
ଡାଲି – ଦାଲ୍
ବାଡ – ବାଲ୍‌ଗି / ଝାଣ୍ଟି
କୃଷକ – ଚାଷୀ
ପଡିଆ,କ୍ଷେତ – ଗଡା,
ଫୁଲ – ବାହା
ଜବା ଫୁଲ – ଜବା ବାହା
ଗେଣ୍ଡୁ ଫୁଲ – ବାଦ୍‌ନା ବାହା, ମଣ୍ଡା ବାହା
ଗୋଲାପ ଫୁଲ – ମାଲିନ୍‌ବାହା
ଫଳ – ଜଅ
ସେଓ,ଆତ – ସେଓ ମାଦର ଜା ମାଦାର / ବଢ଼ଣା
କଦଳୀ – କାଦାଲ୍
ବରକୋଳି – ବାକ୍‌ରା/ବାକ୍ରା
ବେତ – ବେଁତ୍
ନଡିଆ – ନଳିୟା
କାକୁଡି – ତାୟାର୍
ଅଙ୍ଗୁର – ଅଙ୍ଗୁର/ଅାଂଗୁର
ପିଜୁଳି – ସୁଇତାମ,ସୁଇତୁମ୍ବା,ପେଳା
ଲେମ୍ବୁ – ଲିମ୍ବୁ
ଆମ୍ବ – ଉଲି
କମଳା – କମ୍‌ଲା / କମ୍ଲା
ଅମୃତଭଣ୍ଡା – ଜାଡା, ପଁପେୟା
ଆଖୁ – ଆଖୁ
ବଗିଚା – ବାଗାନ/ପାଲ୍
ରସୁଣ – ରାସୁଣୀ
ଅଦା – ଆଦା
ଲାଉ – ସୁକୁ

କଲରା	–	କାର୍ଲା
ଘାସ	–	ଡାସାଦ୍/ଘାସ, ଘାଁସ
ଭେଣ୍ଡି	–	ମିଡିସିଙ୍ଗା,ଭୁଣ୍ଡି,ଭିଣ୍ଡି
ଜମି	–	ଅଡେ,ହାସା,ବିଲ୍,ବାଳଗି
ପତ୍ର	–	ସେକାମ୍
ମକା	–	ଜନାରି,ମକା
ସୋରିଷ	–	ମାନି,ତୁଳି
ପିଆଜ	–	ପେଆଜ୍,ପେଁୟାଁଜ୍
ଧାନ	–	ବାବା
ମଟର ଦାନା	–	ମଟର ଦାଲ
ପିପଳ	–	ପିପଲ୍/ପିପିଳି
ତାରା	–	ତାଳା,
ଲଙ୍ଗଳ	–	ନାଲ
ଡାଳିମ୍ବ	–	ଡାଳିମ୍ ଜୋ
ମୂଳା	–	ମୁଲା
ଚାଉଳ ଭାତ	–	ଚାଉଲି ମାଡି
ଚେର	–	ରେଦ୍,ରେହେଦ୍
କରତ	–	କରାତ୍
ମଞ୍ଜି	–	ହିତା ଜୋ, ଜାଂ
କୋଦାଳ	–	କୁଃଲାମ୍ (କୁଦ୍‌ଲାମ୍)
ତେନ୍ତୁଳି	–	ଜୋଜୋ
ବିଲାତି	–	ବିଲାତି
ଗଛ	–	ଦାରୁ
ଶାଳ ଗଛ	–	ସାରଜମ ଦାରୁ
ଅସନ ଗଛ	–	ହାତନାଃ ଦାରୁ
ପିଆଶାଳ	–	ମୁର୍ଗା ଦାରୁ
ତରଭୁଜ	–	ତରବୁଜ୍, ତୁରଭୁଜ୍

ଔଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷ (ହାଲା ରେଦ୍ ଦାରୁ)

ନିମ୍ବ - ନିମ୍
ତୁଳସୀ - ତୁଳସା,ତୁଳସୀ
ପୁଦିନା - ପୁଦ୍ନା
ମେଥି - ମିଥି
ବେଲ - ବେଲ୍
ଘିକୁଆଁରି - ଘି କୁଆଁରି
ଶୁଣ୍ଠି - ସଣ୍ଠ,ପିପିଳି
ହଳଦୀ - ସାସାଂ

ବୃତ୍ତି, ବୃତ୍ତିଗତ ଜିନିଷ

ନିହାଣ - ନିହାୟ
ନିକିତି - ତୁଲା ଡାଣ୍ଡି
ଭଣ୍ଡାରୀ - ନାପିତ୍,ହହୟଜିଃ, ହଲାଦଜିଃ
ଝୁଡି - ଖାଞ୍ଚି, ପାଚିୟାଃ
ଭିକାରୀ - କକୟଜିଃ,କୟନିଃ
କମାର - କାମାର୍
ନାଉଁରିଆ - ଲାଉଳିୟା,ଲାଉଳିଆ,ଡ଼ଙ୍ଗାବାଲା
ଦଲାଲି - ଦାଲାଲ୍/ଦଲାଲ
କାଠ ମିସ୍ତ୍ରୀ - ମିସ୍ତ୍ରୀ,ବାଢଇଆ
ବଟାଳୀ - ରୁକା
କିରାଣୀ - ଅଅଲ୍ ଜିଢ୍
ମୋଚି - ମୁଚି
ମାଳୀ - ବାଗାନ୍ ହରଜିଃ,ବାହା ରକ୍ଷ ଜିଢ୍
ଦୋକାନୀ - ଦୋକାନୀ,ଦୋକାନବାଲା
ହାତୁଡି - କୁଟାସି,ମାରତୁଲ
ଶିକାରୀ - ଶିକାରିୟା, ସେନ୍ଦ୍ରାଜଢ୍
ଶ୍ରମିକ - ମୁଲିଆ,ପାଇଟିଜିଦ୍

ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ - ରାଜମିସ୍ତ୍ରୀ/ପାଜାମିସ୍ତ୍ରୀ
ଫେରିବାଲା,ବୁଲା ବିକାଳି – ହନର ହନରତେ ଆ କ୍ରିଂଜିଃ
ଧାଈମା - ଧାଇବୁଢ଼ି / ଛରୁଣୀ ବୁଢ଼ୀ, ଘାସି ବୁଢ଼ୀ
କ୍ଷୀର ବାଲା - ତଓ୍ୱାଆକ୍ରିଂଜିଃ
ଟଙ୍କା – ଟାକା / କାଉଡ଼ି, କେଟଃ
ମହାଜନ - ମାହଜନ୍ (ମାହାଜନ)
ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର - ଖବର ସେକାମ୍
ଉପଚାରିକା - ନାସ୍, ସେଃବାକୁଳି
ଚିତ୍ରକାର - ଚିତିର ବାଇଜିଃ,ଛାପାବାଇ ଜିଃ
ଡାକ ବାଲା – ଚିଠି ହାଟିଂ ଜିଃ
କୁମ୍ଭାର – କୁମାର୍,କୁମାର
ମେଷ ପାଳକ - ମିଡି ଗୁଃପିଜିଇ୍
ଯାଦୁକର – ଜାଦୁ ବାଲା, ଭିଲ୍‌କି ବାଲା
ଝାଡୁବାଲା - ଜଜଃ ଜିଇ୍
ଦର୍ଜୀ - ଦର୍ଜି, ଦୁର୍ଜି, ସିଲାଇବାଲା
ସୂତା – ସୂତାମ୍
ଧୋବା - ଧବା
ବୁଣାକାର – ପେଣାୟ୍
ଓଜନ - ତୁଲା
ତାର - ତାର୍

ସଡକ ଏବଂ ପରିବହନ (ହରେନ୍ ଅତଃ ମଟର ଗାଡି)

ଉଡା ଜାହାଜ - ଉଡାର୍ ଗାଡି
ନୌକା,ଡଙ୍ଗା - ଡଙ୍ଗା, ଢ଼ଙ୍ଗା
ସେତୁ – ପଲ୍, ପୁଲିଆ, ବନ୍ଦ ଆଲି
ଶଗଡ – ଶାଗାଲ୍, ଉରିଇ୍ ଗାଡ଼ି
ବସ୍ – ବାସ୍ ଗାଡି
କାର୍ – କାର୍ ଗାଡି, ଗୁୟୁଂ ଗାଡ଼ି, ପୁଟୁଇ୍ ଗାଡ଼ି
ଘୋଡା ଗାଡି – ସାଦମ୍ ଗାଡି
ପାଲିଙ୍କି - ପାଲ୍‌କି,ସୁଆରୀ, ଘଉଡ଼ାଲ୍

ମୋରମ୍ ରାସ୍ତା	–	ମୁରୁମ୍ ହରେନ୍, ଗୁଡ଼ି ସଳପ ଆରୋହି ର ଆସନ
ଘୋଡାରଜିନ୍	–	ହାତି,ସାଦମାଃ ଦେୟା ଚେତାନ ରେ ଦୁବ୍ ଜାୟଗା
ଭଡାଟିଆମଟର ଯାନ	-	ଭାଳା ଗାଡି
ଟିକଟ୍,ଟିକସ୍	–	ଟିକିଟ୍, ଟିକସ୍
ରେଳଗାଡି	–	ରେଲ୍ ଗାଡି, ଜିଲିଃଗାଡି, ଜିଲିଞ୍ଜ ଗାଡ଼ି

ଭାବ ଏବଂ ଅନୁଭୂତି (ମନ୍ ଗୁରୁ)

ପିତା,କଟୁ	–	ହାଳାଦ୍
ଅନ୍ଧ,ଅନ୍ଧୁଣି	–	କାଣା,କାଣୀ
ନୀଳ	–	ଲିଲ
ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ	–	ଜୁଲ୍‌ତାନ୍, ଜୁଲୁଃ ତାରାସ୍
ବାଦାମି ରଙ୍ଗ	–	ଜେଙ୍ଗେଦ୍
ଛୋଟା ଲୋକ	–	ଲେଦଡାହଳ
କାଲ,ବଧିର	–	କାଲା,କାଲି
ମୂକ	–	କନ୍ଧା,କୁନ୍ଦି
ଗୋରାପଣ	–	ଏସେଲ୍,ମାର୍ସାଲ
ମୋଟା	–	ମଟା,ମୁର୍‌କି,ଆଦଲ
ସବୁଜ	–	ହାରିୟାଲ୍,ସାଗୁଆ
ଗରମ	–	ଲଲ, ଉରଗୁମ୍
ବିକଳାଙ୍ଗ	–	ଅଥର୍ପା
କ୍ଷୀଣ,ପତଳା	-	ମରା, ଚାମଠି, ରେତାଂ, ରେପ
ଆଲୋକ	-	ଚମସ୍କାଲ୍, ତେତେଜ୍
ଆଲୁଅ	-	ଆଲୋ
କୋଳାହଳ	–	ରାଭ ରାଭ,ରାଗାଭ ରାଗାଭ, ରାଗାଭବାଗାଭ
ନାଲୀ,ଲାଲ୍	–	ରାଙ୍ଗା
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ	-	ସେୟାବାସ୍
ଗେଡା,ଗେଜି	–	ବାଣ୍ଡ୍ରା, ଟୁରାଟୁରୀ, ଖାଟହଳ
ଖଟା	–	ଜଜ, ମରଜ୍

ଡେଙ୍ଗା	–	ଉସୁଲ୍
ସ୍ୱାଦ	-	ସିବିଲ୍, ହେଲେମ୍
ଛୁଇଁବା	-	ଜୁଟିଦ୍
ଧଳା	-	ପୁଣ୍ଡି, ସାଫା, ସାଦା
ହଳଦିଆ	-	ସାସାଂ

ଶିକ୍ଷା – ଅଲଃ ପଳହାଓ୍ୱ

ବହି	-	ପନଲ୍
ଚକ୍‌ଖଡି	-	ଚକ୍ ଖୁଡି (ଖୁଲି)
ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ	-	ମାରାଂ ଚେଦେନ୍ ବାଖୁଲ ଅଳାଃ
ଶିକ୍ଷା	-	ଆକିଲ୍,ଗେୟାନ୍
ପରୀକ୍ଷା	–	ବିଡାଉ
ନୀରକ୍ଷର	-	ମୁରୁକ୍,ମୁରୁଖ
କାଳୀ	-	ନନଲ୍ ଦାଃ
ଭାଷା	-	ଆଳାଂ,କାଜି
ଶିକ୍ଷିତ	-	ପାଠୁଆ
ଚିଠି	-	ଚିଟି ସେକାମ୍
ଟିପା ଖାତା/ବହି	–	ଟିପା ପନଲ୍
କାଗଜ	-	କାଗଜ୍/କାଗଚ୍
ବିଦ୍ୟାଳୟ	-	ଅଲଃ ବାଖୁଲ୍
ସ୍କୁଲ ବ୍ୟାଗ୍	–	ଇସ୍‌କୁଲ ଝଲା
ସିଲଟ	–	ସିଲଟ୍
ଛାତ୍ର / ଛାତ୍ରୀ	–	ଚେଦେନିଆ

ଭାବନା

ପ୍ରେମ,ସ୍ନେହ	-	ଦୁଲାଲ୍
କ୍ରୋଧ	–	ରାଗ୍/ରାଗି
ସାହସ	–	ସାହାସ୍/ଭରସା
ବିପଦ	-	ବିପଦ୍
ପ୍ରିୟ	-	ଦୁଲାଳିଆ

ସଂଦେହ	–	ଟଂ,କାବିଶାସ,ଟଂଅ,ତରଂ।
ଦୁଃଖ-ଶୋକ	–	ଭାବନା,ଦୁଖ୍
ଅଭ୍ୟସ୍ତ/ଅଭ୍ୟାସ	–	ଅଗେ
ଆନନ୍ଦମୟ	–	ରାସ୍କା, ରମଇ୍
ଘୃଣା	–	ସୁୟା,ସୁୟୁ,ଘିର୍ଣ୍ଣା,ହେଲାଂ, ଘିଣାୟ୍
ଭୋକିଲା	–	ରେଙ୍ଗେଇ୍
ଅପମାନ	–	କାଜି ମାଗାଲ୍, ଅପମାନ,ନାଗ୍ୱର
ଇର୍ଷା	–	ରିଷାଲୁ/ରିସି,ପେଟ୍ଟେ
ମଜୁରୀ/ଶ୍ରମ	–	ପାଇଟି,ନାଲା
ସ୍ମୃତି	–	ଫମଜଗାଅ
ଦୟା	–	ଦାୟା,ମାୟା
ଯନ୍ତ୍ରଣା	–	ହାସୁ,ଜଲନ୍
ପୁରସ୍କାର	–	ନୁମୁଓ୍ୱାନ,ବୁଗି ବେଭାର, ସିର୍ଫା
ଗର୍ବ	–	ଗରବ୍
ସମ୍ମାନ	–	ମାଆନ୍, ମାନ୍ ସମ୍ମାନ୍
ଲାଜ	–	ଗିୟୁଃ
ବଳଶାଳୀ	–	ପେଲେଜ୍ ଦାଳି
ସହାନୁଭୂତି	–	ଦାୟା ମାୟା
ସତ୍ୟ	–	ନାଇ୍ତେ, ସତ୍
ଦୁରାଚାର	–	ପାପ୍, ପାଇଟି
ସଦାଚାର/ଗୁଣ	–	ବୁଗି ବେଭାର
ଦୁର୍ବଳିଆ	–	ନିଲୁରୀ, ଲଲୁରୀ, ପେଲେଜ ସିଠା

ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ନ୍ୟାୟପାଳିକା (ଦର୍‌ବାର ଆଖଳା)

ସରକାର	–	ସର୍କାର
ବିଧାନ ସଭା	–	ବିଧାନସଭା
ସୀମା, ସୀମା,ଚିହ୍ନଟ	–	ସୀମା,
ସହର	–	ବାଜାର୍
ରାଜମୁକୁଟ/ମୁକୁଟ	–	ସିରଫୀ, ମୁକୁଟ୍

ଜିଲ୍ଲା - ଜିଲ୍ଲା
ରାଜା - ରାଜା
ପତାକା - ପତକା, ଝାଣ୍ଡିଲ୍
ରାଜ୍ୟ - ରାଇ୍,ପନତ୍
ମନ୍ତ୍ରୀ - ମନ୍ତ୍ରୀ
ଦେଶ - ଦିଶୁମ୍,ଦିଶମ୍
ସଂସଦ - ସଂସଦ
ପୋଲିସ୍ - ସିପାଇ, ପାଲଟନ୍
ଥାନା - ସିପାଇ ଅଳାଃ, ଥାନା
ରାଜ କୁମାର - ରାଜାହାଃ ହନ ହେରେଲ
ରାଜ କୁମାରୀ - ରାଜା ହାଃ ହନ୍ଏରା
ରାଣୀ - ରାନୀ
ଗାଁ, ଗ୍ରାମ - ହାତୁ
ଯୁଦ୍ଧ - ଲାଡାଇ, ଲାଡାୟ
ତୀର - ସାର୍
ବମ୍ - ବମ୍ ବାରୁଦ୍,ଫଟକା
ସୀମା - ସିମା
ଧନୁ - ଆଃ, ସାର
ଗୁଳି - ଗୁଲି
ଗଦା - ଗଦା,ମୁଗାର,ମୁଘାର
ତରକାରୀ - ଉତୁ
ପରାଜୟ - ହାରାଓ, ହାର୍
ଶତ୍ରୁ - ବାୟରୀ
ବନ୍ଧୁକ - ବୁନ୍ଦୁକ୍, ସେଙ୍ଗେଲ ଟଟେ,ଗୁଲି
ଜଳଦସ୍ୟୁ - ଦରେୟା ଡାକୁ କୁମ୍ବୁରୁ
ସୁରକ୍ଷା - ବାଞ୍ଚାଓ,ବୁଃ
ସୈନିକ - ସେନା,ବୀରକ
ବର୍ଚ୍ଛା - ବର୍ଚ୍ଛା,ବଲ୍ଲପ
ଖଣ୍ଡା - ତରାଜି

ଆତଙ୍କବାଦ	-	ଉତ୍ ପାତ୍, ହୁଲାଚାମକା
ଧମକାଣି	-	ଧମ୍କାଓ୍ୱ
ବିଜୟ	-	ଜିତ୍ କାର୍, ଜିତାଉ
ଯୁଦ୍ଧ	-	ଲାଡାୟ ତାପାମ୍
ହାତ ହତିଆର	-	ହାତିୟାର୍, ସାପାବ୍ କହୁତିୟାର
କାନୁନ୍	-	କାନୁନ୍, ଆଇନ୍
ଦୋଷୀ, ଅଭିଯୁକ୍ତ	-	ଦୁଶିଦାର, ଦୁଶି
ଓକିଲ	-	ଉକିଲ
ଚୁକ୍ତି	-	କାଜିତଲ, ରଫା ଦଫା
ଯୁକ୍ତି ତର୍କ,ତର୍କ	-	କାଜିକେପେସେଦ୍, ହେଟାବାଦୀ, କାପାଜି
ଜାମିନ୍	-	ଜିମା ହାତାଓ, ଜିମାଉତ୍ଥୁ, ଫାଇସାଲା
ଦର୍ ଦାମ କରିବା	-	ଦର୍ ଦାମ, ଦର, ମୂଲାଉ୍
ମୋକଦ୍ଦମା	-	ମକର୍ଦମା
ଅଦାଲତ	-	ଦରବାର ଆଖଳା, ବିଚାର ଅଳଖା
ଛାଡପତ୍ର	-	ବାପାଗେ, ଆପାଲାଃ
ହାତକଡି	-	ତି ସିକଲ୍
ଜେଲ ଦଣ୍ଡ	-	ଜିହଲ
ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ	-	ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ, ଦୋଷ୍ବାନଃ
ବିଚାର କର୍ତ୍ତା	-	ବିଚାରିୟା
ନିର୍ଣ୍ଣୟ	-	ଠାଉକା କାଜି
ନିୟମ	-	ନିୟମ
ହାଜତ	-	ଜେଲ୍, ଜିହଲ୍
ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ	-	ହାତୁ ଆଖଳା, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ
ଦରକାର କରିବା	-	ଲାକ୍ତି
ବିଶ୍ରାମ କରିବା	-	ଜିରା
ଭାଗ କରିବା	-	ହାଟିଂ, ବେନା, ଭେଗାର
ବସିବା	-	ଦୁବ୍,ବୁଲୁବ୍
ରହିବା	-	ତାୟ୍, ତାୟଃ, ତାନ୍
ଅଟକିବା	-	ଅଟ୍କାଓ୍ୱ, ତିଙ୍ଗୁ

ବନ୍ଦ କରିବା	-	ହାପି, ହାଣ୍ଡେଦ୍
ଅପେକ୍ଷା କରିବା	-	ତାଙ୍ଗି
ଫୁଲଫୁଟିବା	-	ବାହା ଷାଲ୍ ବାହାଫୁଟାଉ
ବଦଳ କରିବା	-	ବଦଲ୍
ମିଳେଇ ଯିବା	-	ମିଲାଓ୍ଵ
ଶୁଖିଯିବା	—	ରହଲ୍ ତାନ୍/ରଅଳ ତାନ୍
ରଙ୍ଗହୀନ ହେବା	-	ମାଲ୍ ଛା
ଘନୀଭୂତ ହେବା	-	କାଠୁ ଆତାନ୍
ପାଚିଯିବା	-	ଇସିନ୍
ଓଦା କରିବା	-	ଲଆଦ୍ ତାନ୍, ଲୁମ୍, ଅଦାବ୍
ବିଶ୍ୱାସ କରିବା	-	ବିଶ୍ୱାସ୍
ଗଣନ କରିବା	—	ଲେଖା
ସ୍ଥିର କରିବା	-	ଠାଉକା ଆକାନ୍
ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା	-	କୁମୁ ନେଲ୍
ଭୁଲିଯିବା	-	ରିଣିଂ ରିଳିଞ୍ଜ୍
କଳ୍ପନା କରିବା	-	ମନ୍‌ରେ ଗାଲାଂ
ଜାଣିବା	-	ଏତ
ଶିଖିବା	-	ଚେଦେନ୍
ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା	-	କୁସି, ରାସ୍କା
ଚିନ୍ତା କରିବା	-	ଫମ୍ ଆଚୁର, ଫମ୍ ବିୟୁର,ଚିନ୍ତା ଭାବ୍ନା
ଲେଖିବା	-	ଅଲ୍
ବୁଝିବା	-	ବୁଝାଉ
ଶ୍ୱାସ ନେବା	—	ସାୟାଦ୍
କାଶିବା	-	କୁଃ, ଖୁଃ
କାନ୍ଦିବା	-	ଏଙ୍ଗାମ୍
ଅନୁଭବ କରିବା	-	ଏତ୍ ଆଦା
ଡରେଇବା	—	ବର ଇଚି
ଶୁଣିବା	-	ଆୟମ୍
ହସିବା	-	ଲାନ୍ଦା

ମନେ ପକେଇବା - ଫମ୍
ଦେଖିବା - ନେଲ
ଶୋଇବା - ଗିତିଜ୍
ଶୁଙ୍ଘିବା - ଜିଇ
ମୁରୁକି ହସ - ମୁଲୁଜ୍ ଲାନ୍ଦା, ମୁରୁର ଲାନ୍ଦା
ଛିଙ୍କିବା - ହାଃଛି
ଚାଖିବା – ଚାଖା
ଥକିବା - ଲାଗା
ଛୁଇଁବା - କୁଟିଦ୍
ନିଦରୁ ଉଠିବା - ଜାପିଦ୍ ଉଠା
କୁଣ୍ଢେଇବା, ଆଲିଙ୍ଗନ - ହାପାଲୁବ୍
ରାଗିଯିବା – ରାଗ୍
ଘୃଣା କରିବା - ଘିଣାୟ
ଚୁମ୍ବନ କରିବା - ଚଃ
ପସନ୍ଦ କରିବା - କୁସି
ପ୍ରେମ କରିବା - ଦୁଲାଲ୍
ଦୁଃଖ କରିବା - ଦୁଃଖ
ଯନ୍ତ୍ରଣା ଲାଗିବା - ହାସୁ ତାନ୍, କଷ୍ଟ
ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା - ନେହେର୍ ତାନ୍, ଗୁହାରି
ଅନୁତାପ କରିବା - ଖାରାପ ପାଇଟି, ରେୟାଃ ଫମ୍ ଗୁଆଲ୍
ଖୁସି ମନେଇବା - ରାସ୍କା ମାନାଓ୍
ଚିଲ୍ଲେଇବା - ଚିରିୟାଃ
ଚାହିଁବା - ଲାକ୍ତିଆ
ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା - ହରବର
କାଖେଇବା - ହେବେ
କିଣିବା - କିରିଞ୍ଜ
ଖୋଳିବା - ପାନ୍ତି
ହାରିଯିବା - ହାରାଓ୍
ହଜାଇବା - ଆଦ୍

ସାକ୍ଷାତ କରିବା	-	ନାପାମ୍ ନେପେଲ୍
ଆଦେଶ ମାନିବା	–	କାଜି ଆୟମ୍,ହୁକୁମ୍ ଆୟମ୍
ହଳ କରିବା	-	ସିୟୁଃ
ଅଭ୍ୟାସ	-	ଅଗେ, ସେବେ, ପାର୍ କାଓ୍ୱ
ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବା	–	ସାଫଲାଅ, ସାମ୍ପଲ୍
ସୁରକ୍ଷିତ ରଖିବା	-	ସାମ୍ଟାଓ୍ୱ ଜଗାଓ୍ୱ
ରକ୍ଷା କରିବା	-	ବୁଃ
ଗର୍ଜନ କରିବା	-	ଗାରଜାଓ୍ୱ
ଅଲଗା କରିବା	–	ବେନା
ଚକ୍ ଚକ୍ କରିବା	-	ଝାଲ୍ କାଓ୍ୱ,ଝଲ୍ ଝଲ୍
ପାପ କରିବା	-	ପାପ୍
ଦେଖେଇବା	-	ଦେଖାଓ୍ୱ
ସଫଳ ହେବା	-	ପାଇଟି ଗାନ୍ ଥଚ୍ଚା କରିବା, ରଗେଇବା,
ଚିଡାଇବା	-	ରାଗ୍ ଇଚି
ଲାଳସା ଦେଖେଇବା	-	ଲାଲଚ୍ ଦେଖାଓ୍ୱ ଲଭ୍ ଦେଖାଅ
ଖୁସି କରିବା	-	ରାସ୍କା ଇଚି
ପରଖିବା	-	ବିଡାଉ,ପରଖ
ଭରସା କରିବା	-	ଭରସା
ଚେଷ୍ଟା କରିବା	-	ଲାଗାଡିଞ୍ଚ
ବ୍ୟବହାର କରିବା	-	ବେଭାର୍
ବିବାହ କରିବା	-	ଆଣାଦି
ଜିତିବା	-	ଜିତାଉ
ସବୁ, ସମସ୍ତ	-	ଜତ, ସବେନ୍
ଏକୁଟିଆ	-	ଏକଲା,ସୁମୁନ୍
ଖରାପ	-	ଖାରାପ୍
ସୁନ୍ଦର	-	ଟେଁହେରା
ବଡ	-	ମାରାଂ
ନିର୍ବୁଦ୍ଧିଆ	-	ବକା, କଁହ୍ଲ, ହେଣ୍ଡା, କକଲଃ
ଚତୁର	-	ସିଆଁଣ, ସେୟାଣ, ସେୟାନ

ଦାମିକିଆ	-	ପୁରାଃ ଦାମାଃ,ଦାମ୍‌ପୁରାଃ
ବଙ୍କିତ	-	ବାଙ୍କୁ, କାଳବୁଁ
ମୃତ	-	ଗଇ, ଗୁର୍
ଗମ୍ଭୀର	-	ଇକିର
ମଇଳା	-	ଅଇରା, ମଇଲା
ଶୁଖିବା	-	ରଲ୍
ଖାଲି	-	ସାମା
ସମାନ୍	-	ବାରାବାରିଇ, ବରାବର୍
ନକଲି	-	ନକଲି, ନୁକୁଲି
ସମତଳ	-	ସମାନ ଅତେ, ଦମୋଲ୍
ସତେଜ	-	ହାର୍ ଯାଲ୍, ତାଜା
ପୂର୍ଣ୍ଣ	-	ପେରେଇ, ପୁରୁନ୍
ଭଲ, ଉତ୍ତମ	-	ବେସ୍, ବୁଗି
ଲୋଭୀ	-	ଲୁଭୀଆ, ଜୁମ୍ବିଳି
କଠିନ	-	କେଟେଇ
ଭାରି	-	ହାମ୍ୟାଲ୍
ଉଚ୍ଚ	-	ଚେତାନ, ଉସୁଲ୍
ଗରମ	-	ଲଲ
ଭୋକିଲା	-	ରେଙ୍ଗେଇ
ନୂଆ	-	ନାମା
ପୁରୁଣା	-	ପୁରାନା, ପୁରନା, ପୂର୍ଣ୍ଣା
ଗରୀବ	-	ରେଙ୍ଗେଇ ହଳ (ଧନତେ)
କଞ୍ଚା	-	ବେରେଲ୍
ଧନୀ	-	ଗିରି, କିସାଣ୍
ପାଚିଲା	-	ଇସିନ୍
ପରିସଜା	-	ସେୟା
ଲଜ୍ଜା	-	ଗିୟୁଃ
ଧୀର, ମନ୍ଥର	-	ବାୟ୍, ବାୟ୍
ଛୋଟ	-	ହୁଡିଂ

ଓଦା - ଅଦାଦ୍
ଦୁଷ୍ଟ,କପଟୀ - କୋପଟ୍ ମନେ ହଳ, ହାଲବାଲ
ଜ୍ଞାନୀ - ବିଦ୍ଧିୟାନ, ଆକିଲାନ୍, ଜ୍ଞାନ ଜିଦ୍
ଦୟା ପୂର୍ବକ - ଦାୟାତେ, ଦାୟାକାତେ
ଦଣ୍ଡ, ଶାସ୍ତି - ଡ଼ାଣ୍ଡେ
ସମ୍ପତ୍ତି - ଆର୍ଜାଓ, ଅତେହାସା, ସମ୍ପତି
କାରାଗାର - ଜିହଲ ଖାନା
କଏଦୀ - କୟଦି, ଜିହଲ
ଦଣ୍ଡ - ଶାସ୍ତି, ହାରକେତ୍
କର - ଖାଜନା(ଣା), ଖାଜାଣା
ଚୋର - କୁମ୍ବୁ,ଡାକାତ୍
ସାକ୍ଷୀ - ସାକ୍ଷୀ, କାଜିଭିଜାଉ ନିଇ୍
ଧର୍ମ - ଧରମ
ବେଦି - ବିଦି
ଘଣ୍ଟି - ଘଣ୍ଟି
ଆଶିର୍ବାଦ - ଆଶିଶ
ଶଙ୍ଖ - ଶାଁକ୍, ସାକୱା
ରାକ୍ଷସ - ଅସୁର, ରାଖାସ
ଉପବାସ - ଉପାସ୍, କାଟାବ୍, ବାରୁୱତି
ପର୍ବପର୍ବାଣୀ - ପରବ୍ ପୁନେଇ
ମାଳା - ହିଁସିର୍, ମାଲା
ଦେବତା,ଭଗବାନ - ବଂଗା, ଭଗବାନ୍
ଦେବୀ - ଦେବୀ, ବଂଗା ମାଞ୍ଝୀ
ସ୍ୱର୍ଗ - ସରଗ୍
ପବିତ୍ର ସ୍ଥାନ - ନିରଲ୍ଯାଯାଗା, ବଂଗାଥାନ୍, ସନତ୍ ଜାଏଗା
ମେଢ଼ - ମେଲ୍, ବାଙ୍ଗାପିଣ୍ଡି
ଧୂପ କାଠି - ଧୂଣା, ଧୂପକାଟି, ଧୂପ୍‌କାଟିଇ୍
ମନ୍ଦିର - ମନ୍ଦିର୍, ମୁନ୍ଦିର୍
ପୂଜା କରିବା - ବଂଗା ସେବା

ଖେଳ କୁଦ (ଉନୁଃ)

ପେଣ୍ଡୁ,ବଲ୍ - ଚିଣ୍ଡୁ,ପିଣ୍ଡୁ,ପୁଟୁଳା
ବେତ ବାଡ଼ି - ବର୍‌ଲା,ବେଁତ୍ ଦାଣ୍ଡାଃ
ଷଣ୍ଢ ଲଢେଇ - ମାହାଦେବ ଲାଡାୟ୍, ରପଃ
ସତରଞ୍ଜ ଖେଳ - ବାକ୍‌ଚାଲ ଉନୁଃ
ଗଞ୍ଜା ଲଢେଇ - ସିମ୍ ତୁପୁଦ୍ , ସିମ୍‌ଲାଢାଏ
ପଶା ଖେଳ - ପାସା ଉନୁଃ
କଣ୍ଢେଇ - ପୁତ୍‌ଲା
ବ୍ୟାୟାମ - ରାଙ୍ଗାଓ
ଜୁଆ - ଜୁଆ
କ୍ରୀଡା, ଖେଳ - ଉନୁଃ
ପଡ଼ିଆ - ଗଡା, ପଡେଆ,ପଲେୟା
ଲୁଚକାଳି - ଉକୁ ଉକୁ ଉନୁଃ
କିତ୍ କିତ୍ - କିତ୍ କିତ୍
କବାଡ଼ି - ହାଡୁ ଗୁଡୁ
ଗୁଡ଼ି - ଗୁଡି,ଗୁଗ୍ଲି,ଗୁଗୁଦ୍
ଗୋଲି - ଗୁଲି,ଗୁଲିଟଟେ
ପଦକ - ପଦକ୍,ଟାଇପା
ଦୌଡ଼ - ନିର୍,ଧାଉଲ୍
ଖେଳାଳୀ - ଉନୁଃ କଳା କୁଳି,ଉନୁଃହଳ
ଦୋଳି - ଡିଲାଇ ହିଲାଇ (ଦଲେ) ଡିଲୁଆଂ
ଖେଳଣା - ଉନୁଃ ଜିନିଷ୍
କୁସ୍ତି - ଅପଟା

ସଂଗୀତ ନାଚ, ଗୀତ (ସୁସୁନ ଦୁରାଂ)

ଦର୍ଶକ - ନେନେଲ୍ କ
ନାଚ - ସୁସୁନ୍

ନର୍ତ୍ତକ, ନର୍ତ୍ତକୀ	-	ସୁସନ୍ ଜିଃ,ନାଚିନୀ
ଢୋଲ	-	ଢୁଲକୀ
ଢୋଲର ପ୍ରକାର	-	ନାଗରା, ମାଦଳ
ଗୀତ	-	ଦୁରାଂ
ଗାୟକ, ଗାୟୀକା	-	ଦୁଦୁରାଂ କଳା, ଦୁଦୁରାଂ କୁଳି
ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ	-	ସୁସୁନ୍ ଆଖଳା, ଦୁରାଂସୁସୁନ ଆଖଳା
ସ୍ୱର	-	ଆଳାଂ, ରାହା
ଆଲୁମିନିୟମ	-	ରଫଲ, ରଫଳ
କାଚ	-	କାଁଞ୍ଚ୍, କାଚ
ଲୁହା	-	ମେଣେଦ୍
ସଂଖ୍ୟା	-	ଗନେଲ
ଏକ	-	ମିଳ୍
ଦୁଇ	-	ବାର
ତିନି	-	ଆପେଇ୍ ଆପିଇ୍
ଚାରି	-	ଉପୁନ
ପାଞ୍ଚ	-	ମଣେ
ଛଅ	-	ତୁରେ
ସାତ	-	ଏୟାଲି
ଆଠ	-	ଇରାଲି
ନଅ	-	ନଅ, ଆରେଲି
ଦଶ	-	ଗେଲେ
ଏଗାର	-	ଗେଲେ ମିଳ୍
ବାର	-	ଗେଲେ ବାର
ତେର	-	ଗେଲେ ଆପିଇ୍
ଚଉଦ	-	ଗେଲେ ଉପୁନ୍
ପନ୍ଦର	-	ଗେଲେ ମଣେ

ଷୋହଳ	-	ଗେଲେ ତୁରେ
ସତର	-	ଗେଲେ ଏୟାଲି
ଅଠର	-	ଗେଲେ ଇରାଲି
ଊଣେଇଶ	-	ଗେଲେ ନଅ
କୋଡ଼ିଏ	-	ବାର୍ ଗେଲେ
ଏକୋଇଶ	-	ବାରଗେ ମଙ୍କ
ବାଇଶ	-	ବାରଗେ ବାର
ପଚିଶ	-	ବାର ମଣେ
ଅଣ ତିରିଶ	-	ବାର ଗେ ନଅ
ଏକ ତିରିଶ୍	-	ଆପିଜଗେ ମଙ୍କ୍
ପଇଁ ତିରିଶି	-	ଆପିଜ ଗେମଣେ
ଅଣ ଚାଳିଶ	-	ଆପିଜ ଗେ ନଅ
ଏକ ଚାଳିଶ	-	ଉପୁନ ଗେ ମଙ୍କ୍
ବୟାଳିଶ	-	ଉପୁନ ଗେ ବାର
ପଇଁ ଚାଳିଶ	-	ଉପୁନ ଗେ ମଣେ
ଅଣ ପଚାଶ	-	ଉପୁନ ଗେ ନଅ
ଏକାବନ	-	ମଣେ ଗେ ମଙ୍କ୍
ପଞ୍ଚାବନ	-	ମଣେ ଗେ ମଣେ
ଅଣ ଷାଠିଏ	-	ମଣେ ଗେ ନଅ
ଏକଷଠି	-	ତୁରେ ଗେ ମଙ୍କ୍
ପଞ୍ଚଷଠି	-	ତୁରେ ଗେ ମଣେ
ଏକସ୍ତରୀ	-	ଏୟାଲି ଗେ ମଙ୍କ୍
ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ	-	ଏୟାଲି ଗେ ମଣେ
ଆଣା ଅଷୀ	-	ଏୟାଲି ଗେ ନଅ
ଏକାଅଶୀ	-	ଇରାଲି ଗେ ମଙ୍କ୍
ପଞ୍ଚାଅଶୀ	-	ଇରାଲି ଗେ ମଣେ

ଅଣାନବେ - ଇରାଲି ଗେ ନଅ

ପଞ୍ଚାନବେ - ନଅ ଗେ ମଣେ

ଅନେଶତ - ନଅ ଗେ ନଅ

ଏକଶତ - ମଦସୋ

ତିନି ଶହ - ଆପିଜ୍ ସୋ

ପାଞ୍ଚ ଶହ - ମଣେ ସୋ

ଏକ ହଜାର - ମଦ୍ ହାଜାର୍

ପୂର୍ଣ୍ଣ - ପୁରାଉ

ଅଧା - ଆଧା

ପ୍ରଥମ - ପୟଲୋ,ପଇଲ

ଦ୍ୱିତୀୟ - ଦଶାର

ଶେଷ - ମୁଡି,ଈବା

ଦୁଇ ଥର - ବାରଦାଉ

ତିନିଥର - ଆପିଜ୍ ଦାଉ

ବୃତ୍ତ - ଗୁଲାଇ,ମୁଣ୍ଡୁଳା

ଚତୁର୍ଭୁଜ - ଉପୁନ୍ କୋଣ୍

ବିନ୍ଦୁ - ଟିଡାଃ

ତ୍ରିଭୁଜ - ଆପିଜ୍ କୋଣ୍

ରେଖାଖଣ୍ଡ - ଗାରଖାଣ୍ଡିଜ୍

ବର୍ଗଚିତ୍ର - ଖଣ୍ଡ୍

ରଶ୍ମି - ଗାରଖାଣ୍ଡିଜ୍

ଆୟତଚିତ୍ର - ଅବିସାର୍

ସରଳରେଖା - ସଳେଗାର

ବାହୁ - ଗାର୍

ବକ୍ରରେଖା - ବାଙ୍କାଗାର

ପଞ୍ଚଭୁଜ - ମଣେ କେଟାଃ (ଖଣ୍ଡିଜ)

ଜ୍ୟାମିତି	-	ଅତେଜଖା
ପରିମିତି	-	ଜଖାଜଃ
ହାତୀ ପରି	-	ହାତି ଲେକା
ପୁସ୍ତକ	-	ତନଲ , ତନଲ
କ୍ରମାନ୍ୱୟ	-	ଗେନ୍‌ତେ ଗେତେର୍, ଲେତାଳ ଲେତାଳ
ଭୁକିବା	-	ସେତା ଭୁଃ
ବାଡେଇବା	-	ତାମ୍, ରୁ, ଥାମ୍
ବଙ୍କା କରିବା	-	ବାଙ୍କୁ, ବାଙ୍କା, ଲିଡୁ
ବାନ୍ଧିବା	-	ତଲ
କାମୁଡ଼ିବା	-	ହୁଆଃ,ତାଲ୍‌ଗ
ନଇଁବା	-	ଉଙ୍ଗୁଦ୍
ଫୁଙ୍କିବା	-	ଅଂ, ଫୁକି
କଣା କରିବା	-	ପୁତୁଲ୍
ଭାଙ୍ଗିବା(ବାଡ଼ି)	-	ପେଟେଜ୍ ରାପୁଦ୍
ଭାଙ୍ଗିବା	-	ରାପୁଦ୍
ଶବ ସତ୍କାର	-	ହଳତପା, ହଳରାପାଃ
ବୋହିବା	-	ଦିପିଲ୍ ଦାଃଦିପିଲ
ତାଳି ମାରିବା	-	ତିତି ତାପିଞ୍ଜ, ତିତି ଉପଲ୍
ସଫା କରିବା	-	ସାଫା, ଆବୁଂ ବୁଆଲ, ଫାର୍ଚି
ସଜ୍ଜା ସଜ୍ଜି କରିବା	-	ସାଜାଓ୍ୱ
ଲିଭାଇବା	-	ଏଣେଜ୍
ଲିଭାଇବା(ନିଆଁ)	-	ସେଂଗେଲ୍ ଏନେଜ୍, ଏଣେଜ୍
ଭାଙ୍ଗି ରଖିବା	-	ସାମ୍‌ଟାଓ(ହୁଲୁ)
ଏକାଠି ହେବା	-	ମଦ୍ ଟେଜ୍, ମଦ୍‌ରେ
ଧରିବା	-	ସାବ୍
କୁଣ୍ଡେଇବା	-	ବାବାତାଃ,ବାବାତାଃ

ଆକସ୍ମିକ ଧକ୍କା	-	ଝଟ୍‌କା ଭଦୁର,କୁଟାଉ,କୁପୁଟାଉ
ଗୋଇଠା ମାରିବା	-	ତାକୁବ୍,ତିଣ୍‌ସା,କୁଲସୁ
ବୁଣିବା(ଲୁଗା)	-	ତେଞ୍ଜ(ହୁଲୁ,ପାର୍କମ୍),ଗାଃ,କୁନୁମ୍
ଠକ୍ ଠକ୍ କରିବା	-	ଟାଟି ଠଃ ଠଃ
ଆଉଯିବା	-	ଟେଣ୍ଡାର୍,ଟେଣ୍ଡେର
ତିଆରି କରିବା	-	ବାଇ
ଆଉଁସିବା	-	ବସଃ,ଗସଃ,ବାଇବାଇବସଃ,କୁନୁମ୍
ମିଶାଇବା	-	ମିଲାଉ, ମେଶା,ମଦ୍‌ଟାକ୍
ଖୋଲିବା	-	ଅଟଃ,ନିଛ୍
ପୁରାଇବା	-	ସାଞ୍ଜୁ,ଆଦେର୍,ଖାଞ୍ଜୁ
ରଂଗ ଦେବା	-	ଲୁଣ୍ଡା,ରଂଅମ୍
ଛେଲିବା	-	ପଟାଃ-ଲାୟାର
ଫଳ ତୋଳିବା	-	ଜଦ୍
ଟେକିବା	-	ଅତେ ଆତେ ରାକାବ୍,ତୁଲ ରାକାବ୍
ଚିମୁଟିବା	-	ଇଚାଃ
ଖେଳିବା	-	ଉନୁଃ
ଢାଳିବା	-	ଦୁଲ୍
ତିଆରି କରିବା	-	ବାୟ ରୁଆଲ୍
ଧାର କରିବା	-	ଲେସେର୍,ଲାସେର
ଛିଞ୍ଚିବା	-	ଦାଃ ତିର୍‌ପି,ଦାଃ ପୁର୍ମୁ
ଚୋରୀ କରିବା	-	କୁମୁଲୁ
ଝାଡୁ କରିବା	-	ଜଃ
ଫିଙ୍ଗିବା	-	ହୁରାଂ
ଧୋଇବା	-	ଆବୁଂ,ହାବୁଂ
କାମ କରିବା	-	ପାଇଟି
ଭୂମିରେ ଓହ୍ଲାଇବା	-	ଅତେରେ ହାଦୁଳ, ଅତେରେ ଆଲ୍‌ଗୁ

ଚଢ଼ିବା - ରାକାବ୍
ଆଣିବା - ଆଉ, ଆଗୁଜ ମେ,ଆଗୁଜ୍ ଏ
ଆସିବା - ହିଜୁଃ
ରାସ୍ତା ପାର ହେବା/କରିବା - ହରେନ ପାରମ୍
ପାଣି ଭରିବା - ଦାଃ ପେରେଜ୍
ଉଡ଼ିବା - ଉଡାଉ, ଉଡାର୍
ଦେବା - ଅମ୍
ଯିବା - ସେନଃ
ଡେଇଁବା - ଦନ୍,କୁଟିଲ,ଉଇ୍
ଇର୍ଷା କରିବା - ରିଷାଲୁ
ଉଠିବା - ରାକାବ୍,ଉଠା
ମୁକ୍ତ ହେବା/ମୁକ୍ତ କରିବା - ଆଲାଃ, ଅଟଃ
ଦୂରେଇବା - ଆତମ୍, ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜସେନ୍
ଫେରେଇବା - ରୁୱାଳ
ଦୌଡ଼ିବା - ନିର୍
ଖୋଜିବା / ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା - ପାନ୍ତେ, ପାନ୍ତି
ପଠେଇବା - କୁଲ୍, ଅମ୍ କୁଲ୍
ଖସଡା - ଜିଲାଦ୍
ଠିଆ ହେବା - ତିଙ୍ଗୁ
ବୁଲିବା - ହନର୍
ଚାଲିବା - ସେନ୍
ଗରମ/ଉଷ୍ମମ କରିବା - ବାସାଂ, ଉରଗୁମ୍
ସିଖାଇବା - ଡିକି
ଚୋବାଇବା - ତଗଜ୍
ରାନ୍ଧିବା, ରୋଷେଇ କରିବା - ଇସିନ୍
ପିଇବା - ନୁ

ଖାଇବା	-	ଜମ୍
ଖୁଆଇବା	-	ଆଜମ୍
ଚାଖିବା	-	ଚାକା/ଚାଖା
ପଚାରିବା, ପ୍ରଶ୍ନ କରିବା	-	କୁଲି, କୁକ୍‌ଲି
ମାଗିବା	-	କୟ୍
ଡାକିବା	-	ରାଃ
ନାଁ ଦେବା	-	ନୁମୁ ଅମ୍
ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିବା	-	ନିୟାମଧରମ୍
ସମ୍ମାନ	-	ମାନ୍
ଅନୁରୋଧ କରିବା	-	ନେହର୍
କହିବା	-	ମେନ୍, କାଜି
ଗାଳି କରିବା	-	ସେରେଦ୍
ଗୀତ ଗାଇବା	-	ଦୁରାଂ
କଥା ବାର୍ତ୍ତା	-	ରାପାଜଟ୍,ରାଜଟ୍, କାପାଜି
କାହାଣି କହିବା	-	ଗାଲପ୍ ମେନ୍, ପୁହୁଲି, ପହଲି
ସ୍ୱାଗତ କରିବା	-	ସୁଗୁମ୍ ଦାରମ୍
ନିଷ୍ଠୁର ଭାବରେ	-	ଦାୟାମାୟା ବାଗେ କାତେ
ଜୋର୍‌ଭାବରେ	–	ଜୁର୍‌ତେ
ଧିର ଭାବରେ	-	ଧିରାଣ୍ଡେତେ
ଶୀଘ୍ର	–	ଚାଣ୍ଡତେ
ଖରାପ ଭାବରେ	–	ଜୁଦା ଲେକାତେ, ସାଫାତେ ରୁଖା ଭାବରେ ରୁଖା ତେ
ଚଞ୍ଚଳ ଭାବରେ	-	ହରବର ଲେକାତେ
ବଙ୍କା ଭାବରେ	-	ବଙ୍କା ଲେକାତେ
ଦୁଇପହର	-	ତିକିନ
ପରେ	-	ତାୟମ ତେ
ଏବେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	-	ହତ୍ତାରହାବାଃ

ସଦାସର୍ବଦା	-	ସାରାଖନ
ଆଗରେ	-	ମାଣୋଂ
ପ୍ରତି ଦିନ	-	ଦିନ୍ ଦୁଲାଗେ
ତାରିଖ	-	ତାଧ୍ୱନେଡା
ଦିନ	-	ଦୁଲାଃ
ଆସନ୍ତା କାଲି	-	ଗାପା
ଗତ କାଲି	-	ହୋଲା
ସନ୍ଧ୍ୟା	-	ଆୟୁବ୍
ଘଣ୍ଟା	-	ସମୟ
ବିଳମ୍ବ	-	ବିଳମ୍
ମଧ୍ୟ ରତ୍ରି	-	ତାଲା ନିଦା
ମାସ	-	ଚାଣ୍ଡୁବ୍
ସକାଳ	-	ସେତାଃ
ରାତି	-	ନିଦା
ବର୍ଷା ଋତୁ	-	ଗାମାରିତୁ
ଋତୁ	-	ରିତୁ
ବେଳେ	-	ବାଳା
ବସନ୍ତ	-	ବାହାଚାଣ୍ଡୁବ୍
ହଠାତ	-	ଆଚାକା
ଗ୍ରୀଷ୍ମ	-	ଜେଟେନ୍
ପୂର୍ବ	-	ସିଙ୍ଗି ରାକାବ୍
ପଶ୍ଚିମ	-	ସିଙ୍ଗି ହାସୁର୍
ସମୟ	-	ସମୟ
ଆଜି	-	ତିସିଙ୍ଗ
ଆସନ୍ତା କାଲି	-	ଗାପା
ସପ୍ତାହ	-	ହାପ୍ତା

ଶୀତ	-	ରାବାଂ
ବର୍ଷ	-	ସିର୍ମା
ଗତ କାଲି	-	ହଲା

ଗୋଟିଏ ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ଅନ୍ୟପାର୍ଶ୍ୱକୁ – ମଦ୍ କୁଟି ସାଃତେ ବେନାକୁଟି ତେ

ତଳ ପଟେ	-	ଲାତାର ସାଃ
ଦୂର	-	ସାଙ୍ଗିଞ୍ଜ
ବାମହାତ	-	ଲେଙ୍ଗାତି
ମଝିରେ	-	ତାଲାରେ
ପାଖରେ	-	ସୁବାରେ
ଉତ୍ତର	-	ଉତ୍ତର
ବାହାର	-	ବାହାରେ, ଲାଜି
ଡାହାଣ ହାତ	-	ଜୋଜୋମତି
ଦକ୍ଷିଣ	-	ଦକ୍ଷିନ
ଉପର ପାର୍ଶ୍ୱ	-	ଚେତାନ ସାଃ
ଏବଂ	-	ଅଡଃ
ଠାରେ/ ଏଠାରେ	-	ଏନ ଟାୟ
ପଛରେ	-	ତାୟମ୍ବରେ
ମଝିରେ	-	ତାଲାରେ
କିନ୍ତୁ	-	ଇନା ଗେବା,ଅଡଃ, ମେନ୍ଦ
ପାଇଁ	-	ଲାଗେଦ୍,ଲାଗେନ୍,ଲାଗନ୍
ସେ	-	ଆଜ୍
ତାହାର	-	ଆୟାଃ
ତାଙ୍କୁ	-	ଆଜ୍‌କେ
ଏପଟେ	-	ନେସାଃ
ତାଙ୍କୁ	-	ଆଜକେ, ଆଜ୍‌ଗେ
ତାଙ୍କନିଜର	-	ଆୟାଃ ନିଜରାଃ

ତାହାର	-	ଆୟାଃ
କିପରି	-	ଚିଲେକା/ଚିକାତେ
ମୁଁ	-	ଇଙ୍ଗ୍
ଯଦି	-	ହନାଂ,ଜୁଦି
ଏଇଠି/ସେଇଠି	-	ନେରୋ/ହାନରେ
ଭିତରକୁ	-	ବିତାରସାଃ,ବିତାର୍ତେ
ଏହା	-	ନିୟା,ନେୟା
ଏହାଙ୍କୁ/ତାହାଙ୍କୁ	-	ନିଇ୍କେ/ହାନିଇ୍କେ
ଏ ଗୁଡିକ(ନିର୍ଜୀବ ବସ୍ତୁ)	-	ନେନ୍ ଜିନିଷକେ, ନିୟାକ,
ନିଜେ	-	ଜୁସି
ମୋର	-	ଇଙ୍ଗାଃ
ମୋ ନିଜର	-	ଇଙ୍ଗାଃ ନିଜେରା,ଇଙ୍ଗାଃନିଜରାଃ
ବିପରିତ	-	ଉଲ୍ଟା
ଅନ୍ୟ	-	ଏଟାଃ
ନହେଲେ	-	କାରେଦ୍, କାର୍ଦ
କିମ୍ବା	-	କାରେ
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ	-	ଆବୁଆଃ
ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ନିଜର	-	ଆବୁଆଃ
ଏଥିରୁ	-	ଏଥିରୁ ନେରେୟାତେ ଣେରେୟାତା
ଉପର	-	ଚେତାନ୍
ନାହିଁ	-	କାଗେ
ଏମିତି	-	ନେକା,ଏନ୍କା, ନେଲେକା
କେହି ଜଣେ	-	ଯାହାଁୟମଦ୍ ହଲୋ,ଅକୟ ମଦ୍ହଲ
ତଥାପି	-	ଅଡଃଗେ, ତାଉରେହଁଗେ, ଆର୍ହଁଗେ
ତାହା	-	ହାନା
ଯେବେ	-	ଉମ୍ତାଃ,ଚିମ୍ତାଃ

ସେମାନେ - ଆକ
ସେଠାରେ - ଏନସାଃ/ଏଣ୍ଡେ
ଏସବୁ - ନିୟାକ,ନେୟାକ
ସେ ଲୋକମାନେ - ଏନ୍ ହଳୋକୋ
ଏହା - ନିୟା,ନେୟାଁ
ଭିତରୁ - ବିତାରତେ,ବିତାର୍ ଆତେ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ହାବାଃ,ହାବେଇ୍,ହାବିଇ୍
ସେପଟେ - ଏନ୍ ସାଃ,ଏନ୍‌କୁଟି, ଏନ୍‌କୁଟିଇ୍
ତଳେ - ଲାତାରରେ
ଆମ୍ଭେମାନେ - ଆଲେକ,ଆଲେଗେ
(ଅ)ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ - ଆଲିଙ୍ଗ ବାର ହଳ,
(ଆ) ଆମ୍ଭେ ତିନି ଜଣ - ଆଲେ ଆପେଇ୍ ହଲୋ
(ଇ) ଆମ୍ଭେ ସବୁ/ସମସ୍ତେ - ଆବୁ ଜତହଳୋ,ଆବୁଜତୋ
କ'ଣ - ଚିୟା,ଚିକାନାଃ
କେତେ ବେଳେ - ଚିମ୍‌ତାଃ,ଚିମ୍ ତୁଃ
କେଉଁ ଠାରେ - ଅକରେ
କାହାର - ଅକୟାଃ
କିଏ - ଅକୟ୍
କାହାକୁ - ଅକୟକେ
କାହିଁକି - ଚିରେୟାଃ,ଚିୟାରେୟାଃ
ସହିତ - ଲଃ/ସଙ୍ଗେତେ
ବିନା - କାରେ,କାରେଦ
ତୁମେ - ଆମ୍
ତୁମକୁ - ଆମକେ
ତୁମର - ଆମାଃ
ତୁମ ନିଜର - ଆମାଃ ନିଜରାଃ

ତୁମ୍ଭ ସମସ୍ତଙ୍କର	-	ଜତ ହଳଓ୍ୱା ଆପେ , ଆପେ ଜତକଓ୍ୱାଃ
ବଡ ବହି	-	ମାରାଂ ତନଲ୍
ବଡ ବହି ଗୁଡିକ	-	ମାରାଂତନଲ୍ କୋ
ଧଳା ଘୋଡା	-	ପୁଣ୍ଡି ସାଦମ୍
ଧଳା ଘୋଡା ଗୁଡିକ	-	ପୁଣ୍ଡି ସାଦମ୍ କୋ
ବିଶାଳ ବୃକ୍ଷ	-	ମାରାଂ ଦାରୁ
ବିଶାଳ ବୃକ୍ଷ ଗୁଡିକ	-	ମାରାଂ ଦାରୁ କୋ
ମଇଳା ହାତ	-	ଅଙ୍ଗରା ତି
ବଡ ବାସ୍କେଟ	-	ମାରାଂ ଟୁଙ୍କି,ମାରାଂ ପାଚିୟାଃ
ଚତୁର ପିଲା	-	ସିଆଣ କଳା,ସିଆଣହନେ
ଲାଜକୁଳି ଝିଅ	-	ଗିୟୁଃ କୁଳି
ଭଲ କାହାଣୀ	-	ବେଶ ପହଳି

କ୍ରିୟାର ବିଶେଷ ବ୍ୟବହାର

ମୁଁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଇଞ୍ଚ ଚେଣେଞ୍ଚ୍ ନେଲ ତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛୁ ।	-	ଆଲେ ଚେଣେଲେ ନେଲ ତାନା ।
ତୁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛୁ ।	-	ଆମ୍ ଚେଣେମ୍ ନେଲ ତାନା ।
ତୁମେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ ତାନା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛ ।	-	ଆବେନ୍ ଚେଣେ ବେନ ନେଲ ତାନା ।
ସେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଆଇ୍ ଚେଣେ ନେଲ ତାନାଇ୍ ।
ସେ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଆଇ୍(କୁଳି) ଚେଣେଇ୍ ନେଲ ତାନା ।
ଏ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ନିଇ୍ ଚେଣେଇ୍ ନେଲ ତାନା ।
ସେମାନେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।	-	ଆକୋ ଚେଣେକୋ ନେଲ ତାନା ।
ମୁଁ ବଜାର କୁ ଯାଉଛି ।	-	ଇଞ୍ଚ ହାଟେଞ୍ଚ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାରଲେ ସେନ୍ତାନା ।
ଆମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଚ ବାଜାର ଲିଞ୍ଚ ସେନ୍ତାନା ।
ତୁମ୍ଭେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନ୍ତାନା ।

ସେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ଆଇ୍ ବାଜାରଏଇ୍ ସେନ୍‌ତାନା ।
ଏ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ନିଇ୍ ବାଜାରଏଇ୍ ସେନ୍‌ତାନା ।
ଏ (ସ୍ତ୍ରୀ) ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ନେ କୁଳି ବାଜାରଏନ୍ ସେନ୍‌ତାନା ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।	-	ଆକୋବାଜାରକୋ ସେନ୍‌ତାନା ।
ସେ (ସ୍ତ୍ରୀ) ବଜାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।	-	ଆଇ(କୁଳି)ବାଜାରେଇ୍ ସେନ୍‌ତାନା ।
ସେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।	-	ଆକିନ୍ ବାଜାରକିନ୍ ସେନତାନା ।
ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ଇଞ୍ଜ ନେତେଞ୍ଜ୍ ହିଇ୍‌ତାନା ।
ଆମେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛୁ ।	-	ଆଲେ ନେତେଲେ ହିଇ୍‌ତାନା ।
ତୁମେ ଏଠାକୁ ଆସ ।	-	ଆମ୍ ନେତେ ହିଜୁଃମେ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଏଠାକୁ ଆସ ।	-	ଆପେ ନେତେ ହିଜୁଃପେ ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏଠାକୁ ଆସୁ ।	-	ଆଇ୍ (କୁଳି)ନେତେଇ୍ ହିଜୁଃକା ।
ସେମାନେ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତୁ ।	-	ଆକୋନେରେ କୋହିଜୁଃକା ।
ଛୁଆ ଟି ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ହନେ ନେତେଇ୍ ହିଇ୍ ତାନା ।
ଛୁଆ ମାନେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।	-	ହନକୋ ନେତେ କୋ ହିଜତାନା ।
ସବୁ ଲୋକ ସେଠାକୁ ଯାଆନ୍ତି ।	-	ଜତ ହୋଲ ଏଣ୍ଡେକୋ ସେନ୍‌ତାନା ।
ଏହା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଉଡୁଛି ।	-	ନିଆ ବଃ ଚେତାନରେ ଆପିର ତାନା
ଛୁଆ ଟି ପଡି ଗଲା ।	-	ହନେଜିଇ୍‌ଲୁଃଦୁ ଜାନା ।
ମୁଁ ବିଲକୁ ଯାଏ ।	-	ଇଞ୍ଜ ବିଲଏଞ୍ଜସେନା ।
ସେ ମୋ ପରି ଦେଖାଯାଏ ।	-	ଆଇଃ ଇଞ୍ଜ ଲେକାନେଲୋଃଆଇ୍ ।
ଛୁଆ ମାନେ ଖେଳନା ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ।	-	ହନ୍‌କୋ ଉନୁଃ ଜିନିଷ କୁସିନାଇ ।
ମୋର ଭାଇ ଏବଂ ଭଉଣୀ ଘରେ ଅଛନ୍ତି ।	-	ଇଞ୍ଜାଃ ହାଗା ଅଡଃମିଶି ଅଳାଃରେ ମେନାଃକିନା ।
ସବୁ ସେଇଠି ଯାଉଥିଲେ ।	-	ଜୋତୋ ଏଣ୍ଡେକୋ ସେନ୍ ଲେନା ତାୟକେନା ।
ମୁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଥିଲି ।	-	ଇଞ୍ଜ ଚେଣେଞ୍ଜ ନେଲ ଲିଜିଆ ।
ଅମ୍ଭେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲୁ ।	-	ଆଲେ ଚେଣେଲେ ନେଲ୍ ଲେଦ୍‌କୋଣ୍ଡା ।
ତୁମେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲ ?	-	ଆମ୍ ଚେଣେମ୍ ନେଲ ଲେଦ୍‌କୋଣ୍ଡା ?
ତୁମ୍ଭେ ମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲ ?	-	ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ ନେଲ୍‌ଲେଦ୍‌କୋଣ୍ଡା ?

ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲ ?	-	ଆବେନ ଚେଣେବେନ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କୋୱା ?
ସେ ଚଟେଇ ଦେଖିଥିଲା ।	-	ଆଇ୍ ଚେଣେଇ୍ ନେଲ ଲେଦ୍ କୋୱା ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲା ।	-	ଆଇ(କୁଳି) ଚେଣେଇ୍ ନେଲ ଲେଦ୍ କୋୱା ।
ଇଏ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲା ।	-	ନିଇ୍ ଚେଣେଇ୍ ନେଲ୍ଲେଢିଆ ।
ସେ ମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିଲେ ।	-	ଆକୋଚେଣେକୋ ନେଲ ଲେଦ୍ କୱା ।
ମୁଁ ବଜାରକୁ ଗଲି ।	-	ଇଞ୍ଚ ବାଜାରେଞ୍ଚ ସେନ୍ ଯାନା ।
ଆମେ ବଜାରକୁ ଗଲୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାରଲେ ସେନ୍ ଜାନା ।
ଆମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଗଲୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଚ ବାଜାର ଲିଞ୍ଚ ସେନ ଜାନା ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଗଲ ।	-	ଆମ୍ ବାଜାରେମ୍ ସେନ ଯାନା ।
ତୁମ୍ଭେ ମାନେ ବଜାରକୁ ଗଲ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନ୍ ଯାନା ।
ସେ ବଜାରକୁ ଗଲା ।	-	ଆଇ୍ ବଜାରେଇ୍ ସେନ୍ ଯାନା ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ)ବଜାରକୁ ଗଲା ।	-	ଆଇ୍ (କୁଳି)ବାଜାରରେଇ ସେନ ଯାନା ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଗଲେ ।	-	ଆକୋ ବାଜାରକୋ ସେନ ଯାନା ।
ମୁଁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବି ।	-	ଇଞ୍ଚ ଚେଣେଞ୍ଚ ନେଲିଇଆ ।
ଆମ୍ଭେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବୁ ।	-	ଆଲେ ଚେଣେଲେ ନେଲ୍ କୋଆ ।
ତୁମେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିବ ।	-	ଆମ୍ ଚେଣେମ୍ ନେଲିଇଆ ।
ତୁମ୍ଭେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କୱା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆବେନ ଚେଣେ ବେନ ନେଲ ଆକାଦ୍ କୋୱା ।
ସେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆଇ୍ ଚେଣେଇ ନେଲ୍ ଆକାଦ କୱା ।
ଇଏ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ନିଇ୍ ଚେଣେଇ୍ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍କୋୱା ।
ସେମାନେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିବେ ।	-	ଆକୋ ଚେଣେକୋ ନେଲ୍ କୋୱା ।
ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯିବି ।	-	ଇଞ୍ଚ୍ ବାଜାରେଞ୍ଚ ସେନଃଆ ।
ଆମେ ବଜାରକୁ ଯିବୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାର ଲେ ସେନଃଆ ।
ଆମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯିବୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଚ ବାଜାର ଲିଞ୍ଚ୍ ସେନଃଆ ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯିବ ।	-	ଆମ ବାଜାରେମ୍ ସେନଃଆ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଜାରକୁ ଯିବ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନଃଆ ।
ତୁମେ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ଯିବ ।	-	ଆମ ଅଲଃ ବାକୁଲ ଏମ୍ ସେନାଃଆ ।

ତୁମ୍ଭେମାନେ ସ୍କୁଲକୁ ଯିବ । - ଆପେ ଅଲଃ ବାକୁଲ ତେପେ ସେନଃଆ ।
ସେ ବିଲକୁ ଯିବ । - ଆଇ୍ ବିଲ୍‌ତେଇ୍ ସେନଃଆ ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ)ବିଲକୁ ଯିବ । - ଆଇ୍ (କୁଳି) ବିଲ୍‌ତେଇ୍ ସେନଃଆ ।
ସେ ଦୁହେଁ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଯିବେ । - ଆକିନ ବିରିନ୍‌କିନ୍ ସେନଃଆ ।
ମୁଁ ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଇଁ ନୂଆଁ ଗହଣା କିଣିଛି । - ଇଞ୍ଜ ଏରା ଲାଗେନ୍ ନାମା ଗୟନାଞ୍ଜ କିରିଞ୍ଜକାଃଅ ।
ମୁଁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛି । - ଇଞ୍ଜ ଚେଣେଞ୍ଜ ନେଲ ଆକାଜିଆ ।
ଆମେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛୁ । - ଆଲେ ଚେଣେ ଲେନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କୋଓ୍ବା ।
ତୁମେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛ ? - ଆମ ଚେଣେମ୍ ନେଲ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ?
ତୁମ୍ଭେ ମାନେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛ ? - ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ?
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛ ? - ଆବେନ ଚେଣେବେନ ନେଲ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ?
ସେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖିଛି । - ଆଇ୍ ଚେଣେଇ୍ ନେଲା୍ କାଜିଃଆ ।
ଇଏ ଚଢେଇ ଦେଖିଛି । - ନିଇ୍ ଚେଣେଃଇ୍ ନେଲା୍ କାଜିଃଆ ।
ସେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖିଛନ୍ତି । - ଆକୋ ଚେଣେକୋ ନେଲ କାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ମୁଁ ବଜାର ଯାଉଛି । - ଇଞ୍ଜ ବାଜାରେଞ୍ଜ ସେନ୍ ତାନା ।
ଆମେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ । - ଆଲେ ବାଜାରେ ଲେ ସେନ୍ ତାନା ।
ଆମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ । - ଆଲିଞ୍ଜ ବାଜାରଲିଞ୍ଜ ସେନ ତାନା ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛ । - ଆମ ବାଜାରେମ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଜାର ଯାଉଛ । - ଆପେ ବାଜାର ପେ ସେନେ୍ତାନା ।
ସେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି । - ଆଇ୍ ବାଜାରେଇ୍ ସେନ୍‌ତାନା ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ବଜାର ଯାଉଛି । - ଆଇ୍ (କୁଳୀ) ବାଜାରେଇ୍ ସେନ ତାନାଇ୍ ।
ଇଏ ବଜାର ଯାଉଛି । - ନିଇ୍ ବାଜରେଇ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ସେମାନେ ବଜାର ଯାଉଛନ୍ତି । - ଆକୋ ବାଜାରକୋ ସେନ୍ ତାନା ।
ସେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଛନ୍ତି । - ଆକିନ୍ ବାଜାରକିନ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ମୁଁ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲି । - ଇଞ୍ଜ ଚେଣେଞ୍ଜ ଲେଦ୍‌କୋଓ୍ବା ।
ଆମ୍ଭେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲୁ । - ଆଲେ ଚେଣେଲେ ନେଲ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ।
ତୁମେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲ ? - ଆମ ଚେଣେମ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ?
ତୁମ୍ଭେ ମାନେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲ ? - ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ?

ତୁମେ ଦୁହେଁ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲ ?	-	ଆବେନ୍ ତେଣେବେନ୍ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ?
ସେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲା ।	-	ଆଡ୍ ତେଣେଢ୍ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ।
ସେ (ସ୍ତ୍ରୀ) ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲା ।	-	ଆଢ୍(କୁଳି)ତେଣେଢ୍ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ।
ସେମାନେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିଲେ ।	-	ଆକୋ ତେଣେକୋ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ।
ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲି ।	-	ଇଞ୍ଜ ବଜାରେଞ୍ଜ ସେନ୍ ଲେନା
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲ ।	-	ଆମ୍ ବାଜାରେମ୍ ସେନ୍ ଲେନା
ଆମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଜ ବାଜାରଲିଞ୍ଜ ସେନ୍ ଲେନା ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନ୍ ଲେନା ।
ସେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲା ।	-	ଆଢ୍ ବାଜାରେଢ୍ ସେନ୍ ଲେନା ।
ସେ (ସ୍ତ୍ରୀ) ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲା ।	-	ଆଢ୍ (କୁଳି) ବାଜାରେଢ୍ ସେନ୍ ଲେନା ।
ଇଏ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲା ।	-	ନିଢ୍ ବାଜାରେଢ୍ ସେନ୍ ଲେନା ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିଲେ ।	-	ଆକୋ ବାଜାରକୋ ସେନ୍ ଲେନା ।
ସେମାନେ ଦୁହେଁ ହାଟକୁ ଯାଇଥିଲେ ।	-	ଆକିନ୍ ହାଟ୍‌କିନ ସେନ୍ ଲେନା ।
ମୁଁ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବି ।	-	ଇଞ୍ଜ ତରାଂ ତେଣେ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବା ।
ଆମେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖିଥିବା ।	-	ଆଲେ ତରାଂ ତେଣେ ନେଲ୍ ଲେଦ୍ କଓ୍ବାଲେ ।
ତୁମେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆମ ତରାଂ ତେଣେମ୍ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।		ଆପେ ତରାଂ ତେଣେପେ ନେଲ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆବେନ୍ ତରାଂ ତେଣେବେନ୍ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ସେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆଢ୍ ତରାଂ ତେଣେଢ୍ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ସେ (ସ୍ତ୍ରୀ) ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବ ।	-	ଆଢ୍ (କୁଳି)ତରାଂ ତେଣେଢ୍ ନେଲ୍ ଆକାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ସେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖିଥିବେ ।	-	ଆକୋ ତରାଂ ତେଣେକୋ ନେଲ୍ କାଦ୍ କଓ୍ବା ।
ମୁଁ ବଜାର ଯାଇଥିବି ।	-	ଇଞ୍ଜ ବାଜାରେଞ୍ଜ ସେନ୍ ତଃଆ ।
ଆମ୍ଭେ ବଜାର ଯାଇଥିବୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାରଲେ ସେନ୍ ତଃଆ ।
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଜ ବାଜାରଲିଞ୍ଜ ସେନ୍ ତଃଆ ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବ ।	-	ଆମ୍ ବାଜାରେମ୍ ସେନ୍ ହାନ୍ତାଲ ତଃଆ ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ୍ ସେନ୍ ନାକାନଃଆଁ ।
ସେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବ ।	-	ଆଢ୍ ବାଜାରେଢ୍ ସେନ୍ କାନଃଆ ।

ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବ ।	-	ଆଜ୍ (କୁଳି) ବାଜାରେଜ୍ ସେନ୍ କାନଃଆ ।
ଇଏ ବଜାର ଯାଇଥିବ ।	-	ନିଜ୍ ବାଜରେଜ୍ ସେନ୍ କାନଃଆ ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଇଥିବେ ।	-	ଆକୋ ବାଜାରକୋ ସେନ୍ କାନଃଆ ।
ସେ ଦୁହେଁ ହାଟକୁ ଯାଇଥିବେ ।	-	ଅକିନ୍ ହାଟ୍‌କିନ୍ ସେନ୍ କାନଃଆ ।
ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ଇଞ୍ଜ୍ ନେରେଞ୍ଜ ହିଜତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ମାନେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛୁ ।	-	ଆଲେ ନେରେଲେ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛୁ ।	-	ଆଲେ ନେରେଲେ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ତୁମେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛ ।	-	ଆମ୍ ନେରେମ୍ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛ ।	-	ଆପେ ନେରେପେ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଏଠାକୁ ଆସୁଛ ।	-	ଆବେନ୍ ନେରେବେନ୍ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ସେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ଆଜ୍ ନେରେଜ୍ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ଆଜ୍(କୁଳି)ନେରେଜ୍ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ଇଏ ଏଠାକୁ ଆସୁଛି ।	-	ନିଜ୍ ନେରେଜ୍ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ସେମାନେ ଏଠାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।	-	ଆକୋ ନେରେକୋ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ସେ ଦୁହେଁ ଏଠାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।	-	ଆକିନ୍ ନେରେକିନ ହିଜ୍‌ତାନା ।
ମୁଁ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଇଞ୍ଜ ଚେଣେଞ୍ଜ୍ ନେଲ୍ ତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛୁ ।	-	ଆଲେ ଚେଣେଲେ ନେଲ୍ ତାନା ।
ତୁମେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛ ।	-	ଆମ୍ ଚେଣେମ୍ ନେଲ୍ ତାନା ।
ତୁମ୍ଭେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛ ।	-	ଆପେ ଚେଣେପେ ନେଲ୍ ତାନା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛ ।	-	ଆବେନ୍ ଚେଣେବେନ୍ ନେଲ୍ ତାନା ।
ସେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଆଜ୍ ଚେଣେଜ୍ ନେଲ୍ ତାନା ।
ସେ(ସ୍ତ୍ରୀ) ଚଢେଇ ଦେଖୁଛି ।	-	ଆଜ୍ (କୁଳି) ଚେଣେଜ୍ ନେଲ୍ ତାନା ।
ସେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଛନ୍ତି ।	-	ଆକୋ ଚେଣେକୋ ନେଲ୍ ତାନା ।
ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ଇଞ୍ଜ ବାଜର ସେନ୍ ତାନାଞ୍ଜ (ଇଞ୍ଜ ବାଜାରେଞ୍ଜ୍ ସେନ୍ ତାନା)
ଆମ୍ଭେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାରଲେ ସେନ୍ ତାନା ।
ଆମ୍ଭେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛୁ ।	-	ଆଲିଞ୍ଜ ବାଜାରଲିଞ୍ଜ ସେନ୍ ତାନା ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛ ।	-	ଆମ୍ ବାଜାରେମ୍ ସେନ୍ ତାନା ।

ତୁମ୍ଭେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନ୍ ତାନା ।
ସେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ଆଇ୍ ବାଜାରେଇ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ଇଏ ବଜାରକୁ ଯାଉଛି ।	-	ନିଇ୍ ବାଜାରେଇ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।	-	ଆକୋ ବାଜରକୋ ସେନ୍ ତାନା ।
ସେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।	-	ଆକିନ୍ ବାଜାର କିନ୍ ସେନ୍ ତାନା ।
କୁକୁରଟି ସେଠାରେ ଛିଡା ହୋଇଛି ।	-	ସେତା ଜିଇ୍ ଏଣ୍ଡେ ତିଙ୍ଗୁ ଆକାନାଇ୍ ।
ମୁଁ ପକ୍ଷୀ ଦେଖୁଥିଲି ।	-	ଇଞ୍ଜ ତେଣେଞ୍ଜ ନେଲ୍ କେନା ।
ଆମ୍ଭେ ପକ୍ଷୀ ଦେଖୁଥିଲୁ ।	-	ଆପେ ତେଣେପେ ନେଲ କେନା ।
ତୁମ୍ଭେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଥିଲ ।	-	ଆପେ ତେନେପେ ନେଲ୍ କେନା ।
ତୁମେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଥିଲ ।	-	ଆମ୍ ତେଣେମ ନେଲ୍ କେନା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ଚଢେଇ ଦେଖୁଥିଲ ।	-	ଆବେନ୍ ତେଣେବେନ୍ ନେଲ୍ କେନା ।
ସେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଥିଲା ।	-	ଆଇ୍ ତେଣେଇ୍ ନେଲ୍ କେନା ।
ସେମାନେ ଚଢେଇ ଦେଖୁଥିଲେ ।	-	ଆକୋ ତେଣେକୋ ନେଲ୍ କେନା ।
ମୁଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲି ।	-	ଇଞ୍ଜ ବାଜାରେଞ୍ଜ ସେନ୍ତାନ ତାଇକେନା ।
ଆମେ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲୁ ।	-	ଆଲେ ବାଜାରଲେ ସେନ୍ତାନ ତାଇକେନା ।
ତୁମେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲ ।	-	ଆବେନ ହାଟବେନ ସେନତାନ୍ ତାଇକେନା ।
ତୁମେ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲ ।	-	ଆମ୍ ବାଜାରେମ୍ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ତୁମ୍ଭେ ମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲ ।	-	ଆପେ ବାଜାରପେ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ସେ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲା ।	-	ଆଇ୍ ବାଜାରରେଇ୍ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ଇଏ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲା ।	-	ନିଇ୍ ବାଜାରେଇ୍ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ସେମାନେ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।	-	ଆକୋ ବାଜାରେକ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ସେ ଦୁହେଁ ବଜାରକୁ ଯାଉଥିଲେ ।	-	ଆକିନ ବାଜାରକିନ ସେନତାନ ତାଇକେନା ।
ମୁଁ ଜହ୍ନ ଦେଖୁଥିବି ।	-	ଇଞ୍ଜ ଚାଣ୍ଡୁବ୍ ଏଞ୍ଜ ନେଲ୍ ହାନ୍ତାଳ କାନାଃଆ ।
ଆମ୍ଭେ ଚଢ଼େଇ ଦେଖୁଥିବୁ ।	-	ଆଲେ ତେଣେଲେ ନେଲ ଆକାନଃଆ ।
ତୁମେ ଜହ୍ନ ଦେଖୁଥିବ ।	-	ଆମ୍ ଚାଣ୍ଡୁବ ଏମ ହାନ୍ତାଳେଆ କାନଃଆ ।
ତୁମ ନାଁ କଣ ?	-	ଆମାଃ ନୁମୁ ଚିୟା ?
ତୁମର ପିଲାମାନେ କେଉଠି ?	-	ଆମାଃ ହନ୍ କୋ ଅକରେ ?

ଆପଣ କ'ଣ ଖାଉଛନ୍ତି ? - ଆବେନ୍ ଚିୟାଃବେନ୍ ଜମ୍ ତାନା ?

ଆପଣଙ୍କର କେତେ ଛୁଆ ଅଛନ୍ତି ? - ଆବେନାଃ ଚିମାଃ ହନକୋ ମେନାଃ କଓ୍ଵା ?

ତୁମର ବୟସ କେତେ ? - ଆମାଃ ବୟସ ଚିମାଃ ?

ତୁମେ କେତେବେଳେ ଉଠ ? - ଆମ୍ ଚିମ୍ତାଃ ଏମ୍ ଉଠାନା ?

ମୁଁ କଣ ସେଠାକୁ ଯିବି ? - ଚିଆ ଇଞ୍ଜ ଏନ୍ ଟାଇ ସେନଃ ଆଞ୍ଜ ?

ତୁମେ କେଉଁଠାକୁ ଯାଉଛ ? - ଆମ୍ ଅକୋତେମ୍ ସେନତାନା ?

ସେ କିଏ ? - ଆଇ୍ ଅକୟ ? ଅଇ୍ଦୋ ଅକୋ ୟ ?

ଏ ଘୋଡାଟି କାହାର ? - ନେ ସାଦମ୍ଜିଃ ଦୋ ଅକୟାଃ ?

ତୁମେ ଏହା କରି ପାରିବ ? - ଆମ୍ ନିୟାମ ଦାଳି ଆଚି ?

ତୁମେ କେଉଁ ଟ୍ରେନ ପାଇବ ? - ଆମ୍ ଅକୋ ଟ୍ରେନ ନାମେୟାମ୍ ?

ଛୁଆଟି ପଡ଼ି ଯାଉଛି । - ହନେ ଜିଇ୍ ଲୁଃଦୁଃ ତାନା ଇ୍।

ସେ ସେଠାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । - ଆଇ୍ ଏଣ୍ଡେଇ୍ ତିଙ୍ଗୁ ଆକାନା ।

ଛୁଆ ସେଠାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି । - ହନେ ଏଣ୍ଡେଇ୍ ତିଙ୍ଗୁ ଆକାନା ।

ସରକାର ଗରିବ ମାନଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଦେଉଛି । - ସରକାର ରେଂଗେଇ୍ ହଳକକେ ଟାକାଇ୍ ଅମାକୋତାନା ।

ରାମ ସ୍କୁଲ ଆସିବ ନାହିଁ । - ରାମ ଅଲବାକୁଲତେ କାଇ୍ ହିଜୁଃଆ ।

ମହେଶ ଆମ୍ବ ଖାଇଲା । - ମହେଶ ଉଲିଇ୍ ଜମକେଃ ଆ ।

ସେ ଗତକାଲି ଚଢେଇ ମାରିଥିଲା । - ଆଇ୍ ହୋଲା ଚେଣେଇ୍ ଗଇ୍ ଲିଜିଃଆ ।

ଛୋଟ ପିଲାମାନେ ମାଛ ଧରିଥିଲେ । - ହୁଡିଞ୍ଜ ହନକୋ ହାଇ କୋ ସାବ୍ ଲେଦ୍ କୋଆ ।

ଶିକାରୀ ହରିଣକୁ ଧରିଥିଲା । - ସେନ୍ଦ୍ରାଜିଃ ସିଲାପ୍ ବେଇ୍ ସାବ୍କେ ଜିଆ ।

ଡଙ୍ଗାଟି ଏକ ଦୌଡି ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧା । - ଲାଉକାତେଦ୍ ମଇ୍ ହୋଇଛି ବାୟାର୍‌ତେ ତଲ୍‌କାନା ।

ମୋ କଲମରେ ଲେଖ । - ଇଞ୍ଜାଃ ନନଲତେ ଅଲେମେ।

ଭୂମି କମ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଘର ଗୁଡିକ ଭାଙ୍ଗି । - ଅତେ ହିଲଉତେ(ଭୂମି କମ୍ପତେ) ପଡିଲା ।
ଅଲାଃ କୋ ରାପୁଦ୍ ଜାନା ।

କୁରାଢିରେ ଗଛ କାଟ । - ବଡ଼େପାଗତେ ହାକେତେ ଦାରୁ ମାଃଏମ୍ ।

କଇଁଚି ଦ୍ୱାରା ମୁଣ୍ଡ ବାଳ କାଟ । - କାଟ୍‌ରବ୍‌ତେ ବଃ ଉବ୍ କାଟ୍‌ରାବ୍ ଏମ୍ ।

ନିଆଁ ଦ୍ୱାରା ଜଙ୍ଗଲଟି ପୋଡ଼ ଧ୍ୱଂସ ହୋଇଗଲା । - ସେଙ୍ଗେଲ୍‌ତେବିରିନ୍ ଜୁଲ୍ କାତେ ତରଇ୍ ଜାନା ।

ପିଲାମାନେ ଘୋଗି ଦ୍ୱାରା ମାଛ ଧରିଲେ ।	-	ହନକକୋ ରାବାତେ ହାଇକୋ ସାବ୍ କେଦ୍ କଓ୍ୱା ।
ରାମ ମୋ କଲମରେ ଚିଠି ଲେଖିଲା ।	-	ରାମ ଇଞ୍ଜାଃ ନନ୍‌ଲତେ ଚିଠିଇ୍ ଅଲ୍ କେଃଆ ।
ସେ ଲୋକଟି ବଡ କରତରେ ବଡ	-	ଏନ୍ ହୋଳଜିଇ୍ କରାତ୍‌ତେ ମାରାଂ ଦାଇ୍ ଗେଦ କେଃଆ
ଗଛଟିକୁ କାଟିଲା ।	-	ଗେଦ୍ କେଃଆ ଦାରୁତେଦ୍ ଏଦ୍ ।
ମୋ ଘରକୁ ଯାଅ ।	-	ଇଞ୍ଜାଃ ଅଳାଃତେ ସେନଃପେ ।
ମୋ ଘରକୁ ଆସ ।	-	ଇଞ୍ଜାଃ ଅଳାଃତେହିଜୁଃପେ ।
ମୋ ଛୁଆ ସ୍କୁଲକୁ ଯାଉଛି ।	-	ଇଞ୍ଜାଃ ହନେଅଲଃବାକୁଲ୍‌ତେଇ୍ ସେନ୍ତା ନା ।
ଅମ୍ଭେ ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ ଯିବୁ ।	-	ଆଲେ ସିନେମା ନେଲ୍‌ଲେ ସେନଃଆ ।
ରାମ ଶ୍ୟାମକୁ ବହି ଦେଲା ।	-	ରାମ ଶ୍ୟାମକେ ତନଲ ଏଇ୍ ଅମା ଜିଃଆ ।
ସୀତା ବନ୍ଧୁ ମାନଙ୍କୁ ଭାତ ଦେଲା ।	-	ସୀତା କୁପୁଲ୍ କକେ ମାଡିଇ୍ ଅମାଦ କୋଓ୍ୱା ।
ଆମ୍ଭେ ସବୁ ଗାଈକୁ ଗୁହାଳକୁ ନେଇଗଲୁ ।	-	ଆଲେ ଜତ ଗାଈ କକେ ଗଳା ତେଲେ ଇଦି କେଦ୍ କଓ୍ୱା ।
ମୋର ଛୁଆ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଅଛି ।	-	ଇଞ୍ଜାଃ ହନେ ଅଲଃ ବାକୁଲରେ ମେନାଇ୍ଆ ।
ପଶୁ ବିଲରେ ଅଛନ୍ତି ।	-	ଜୀବ୍ କୋ ବିଲରେମେନାଃ କୋଓ୍ୱା ।
ଶୁଆଟି ଗଛ ଉପରେ ଅଛି ।	-	କାର୍‌ୟଦ୍‌ଜି ଦାରୁ ଚେତାନରେ ମେନାଇ୍ଆ ।
ସ୍କୁଲ ପାଖକୁ ଆସ ।	-	ଅଲଃବାକୁଲ ସୁବାତେ ହିଜୁଃମେ ।
ପେନସିଲ ବାକ୍ସ ଭିତରେ ଅଛି ।	-	ପିନ୍‌ସିଲ ବାକ୍ସବିତାରରେ ମେନାଃଆ ।
ଟଙ୍କା ପର୍ସ ଭିତରେ ରଖ ।	-	ପୁଇସା ଥୁଲି ବିତାରରେ ଜଗାଓ୍ୱେମ୍ ।
ବହିଟି ଟେବୁଲ ଉପରେ ଅଛି ।	-	ତନଲ ତେଦ୍ ଟିବୁଲ ଚେତାନରେ ମେନାଃଆ ।
ସେ ବଗିଚାରେ ପକ୍ଷୀଟିକୁ ମାରିଲା ।	-	ଆଇ୍ ବାଗନ୍ ରେ ଚେଣେ ଜିଇ୍‌କେ ଗଇ୍ କିଜିଆ ।
ସୀତା ପର୍ସରେ ପଇସା ରଖିଲା ।	-	ସୀତା ଥୁଲିରେ ପୁଇସା ଜଗାଅ କେଃଆ ।
ସେମାନେ ବିଲ ଚାରିପଟେ ବୁଲିଲେ ।	-	ଆକୋ ବିଲ୍ କୁଟି କୁଟି ତେକ ହନର ଯାନା ।

●